

Nota voor : vergadering algemeen bestuur
Datum : 25 juni 2019
Onderwerp : Vaststellen definitieve jaarstukken 2019
Agendapunt : 5a
Kenmerk : AB/2008

Portefeuillehouder: H.J. van Schaik

Bijlagen: 1. Jaarstukken 2019, incl. accountantsverklaring,
2. Accountantsverslag

Inleiding

De definitieve jaarstukken 2019 liggen ter vaststelling voor.

Op 18 maart jl. is een toelichting op de *voorlopige* jaarstukken 2019 per mail aan het AB gezonden. De *voorlopige* jaarstukken zijn vervolgens op 9 april via de colleges ter kennisname aan de raden aangeboden. De opmerkingen van de accountant zijn daarna verwerkt, zodat nu de *definitieve* jaarstukken voorliggen.

Er is een positief jaarresultaat 2019 van € 4.148.482. Een voorstel voor de bestemming van het resultaat is separaat geagendeerd.

Advies-besluit

1. De jaarstukken 2019 vast te stellen.
2. De (restant) kredieten van 2019 naar 2020 over te hevelen conform bijlage 2 bij de jaarstukken.
3. De kredietoverschrijding conform bijlage 2 van de jaarstukken te autoriseren.

Beoogd effect

De afsluiting van het jaar 2019.

Argumenten

1.1. Volgens de accountant geven de jaarstukken een getrouw en correct beeld.

Dit blijkt uit de bijgevoegde goedkeurende accountantsverklaring (bijlage 3 van de jaarstukken) en het separaat bijgevoegde verslag van de accountant.

1.2. De jaarstukken lichten het positieve resultaat 2019 toe.

Er is een positief jaarresultaat 2019, omdat er minder is uitgegeven dan begroot. De lagere uitgaven zijn niet ten koste gegaan van de operationele uitvoering en de veiligheid. Wél is het doen van uitgaven met een effect op de middellange termijn uitgesteld. Het resultaat is positiever dan eerder verwacht. Dit is een gevolg van: Minder uitgaven *mogen* doen, minder *kunnen* doen én minder *willen* doen...

Namens het dagelijks bestuur heeft de directeur een oproep gedaan tot kostenbeheersing. Deze oproep is in 2019 goed verstaan.

Tot aan het besluit op 27 juni 2019 om de budgetten te 'repareren', zijn in principe geen exploitatie-uitgaven gedaan op die budgetten die uitstelbaar waren, zoals

innovatie en personeelsontwikkeling. Maar ook daarna bleef een bestuurlijk voorbehoud van kracht. Zo is het vervullen van vacatures in 2019 steeds bestuurlijk afgestemd. Met het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen (innovatiebudget) en een daarmee gepaard gaande training en deskundigheidsbevordering van de medewerkers (opleidingsbudget) is pas op de plaats gemaakt, ook in afwachting van de bestuurlijke uitspraken in de tweedaagse in september 2019 over de toekomstige richting van de VNOG. Op 15 januari 2020 heeft het AB de hieruit volgende Toekomstvisie vastgesteld.

In 2019 hebben zich geen onvoorziene omstandigheden voorgedaan waardoor de post Onvoorzien niet is aangesproken. Evenmin is er sprake geweest van grote schades die tot uitkeringen aan personeel hebben moeten leiden (post Verzekeringen).

Tevens is zeer terughoudend omgegaan met het invullen van vacatures; in 2019 waren er gemiddeld 11,5 vacatures méér dan in 2018 (excl. MON). Daarnaast is een sterk terughoudend beleid gevoerd en zijn verscherpte kaders ingevoerd en strikt gehandhaafd, o.a. ten aanzien van het vrijwilligersbudget.

Het uitstel uit 2019 is geen afstel; na de pas-op-de-plaats in 2019 – die ook financieel zichtbaar werd – volgen overtuigende stappen om de Toekomstvisie te realiseren.

2.1. Dit moet in het kader van de rechtmatigheid.

Er is een actief besluit nodig voor de overheveling van kredieten.

3.1 In het kader van rechtmatigheid dienen kredietenoverschrijdingen geautoriseerd te worden.

Kredieten worden in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar beschikbaar gesteld door het bestuur. Door diverse oorzaken kunnen er onder- en overschrijdingen op kredieten ontstaan, bijvoorbeeld als gevolg van een positief verlopen of tegenvallend aanbestedingstraject. Op een aantal individuele kredieten was er in 2019 een kleine overschrijding en op een aantal kredieten een onderschrijding. De onderschrijdingen zijn groter dan de overschrijdingen, zodat de overschrijdingen geen opwaarts effect hebben op de gemeentelijke bijdrage.

Kanttekeningen

1.1. Het definitieve resultaat wijkt af van het voorlopige resultaat van begin april.

Het definitieve jaarresultaat 2019 wijkt n.a.v. de controle door de accountant ca. € 54.000 af van het voorlopige resultaat zoals begin april gemeld (toen gemeld: € 4.203.000. Definitieve resultaat is € 4.149.000). De aanpassing betreft een correctie vanwege het niet in de juiste jaren boeken van facturen die de laatste weken van 2019 en in de eerste weken van 2020 zijn binnengekomen.

Uitvoering/communicatie/inwerkingtreding

De definitieve jaarstukken zijn op 18 mei jl. in het Financieel ambtenaren overleg behandeld en op 27 mei in de Commissie Middelen-Informatievoorziening-Meldkamer. De definitieve jaarstukken worden ter kennisname aan de gemeenten aangeboden. De jaarstukken worden tevens ter kennisname naar de provincie gezonden. Vóór 15 juli moeten de vastgestelde stukken naar gedeputeerde staten.

Een voorstel voor de bestemming van het resultaat is separaat geagendeerd.

Rapportage/evaluatie

De accountantscontrole is afgerond. Er is een goedkeurende verklaring afgegeven. De verklaring is opgenomen in de jaarstukken (bijlage 3). Het verslag van de accountant is separaat bijgevoegd.

De VNOG heeft de opvolging van de bevindingen van de accountant uit diens managementletter en het accountantsverslag opgepakt. Rapportage op de voortgang vindt als gebruikelijk separaat plaats.

Personele consequenties

N.v.t.

Financiële consequenties

Het resultaat bedraagt € 4.148.482 positief. Het resultaat 2019 per programma is als volgt:

Programma	Resultaat
Programma 1. Risicobeheersing	608.761
Programma 2. Incidentbestrijding	387.730
Programma 3. Brandweerondersteuning	930.186
Programma 4. Crisisbeheersing	147.955
Programma 5. GHOR	184.414
Programma 6. MON	80.085
Programma 7. Bestuur en Bedrijfsvoering	589.872
Programma 8. Directie, Control en Staf	612.050
Programma 9. Algemene Dekkingsmiddelen	607.428
Programma 10. Kazernes in eigendom, etc.	0
Totaal	4.148.482

Een verklaring van het resultaat op hoofdlijnen staat in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 6 van de jaarstukken. In hoofdstuk 3 van de jaarstukken staat een uitgebreide toelichting per programma.

Een voorstel voor de bestemming van het resultaat is separaat geagendeerd.

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland;

Bijeen in de vergadering d.d. 25 juni 2020;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 4 juni 2020;

Besluit:

1. De jaarstukken 2019 vast te stellen.
2. De (restand) kredieten van 2019 naar 2020 over te hevelen conform bijlage 2 bij de jaarstukken.
3. De kredietoverschrijding conform bijlage 2 van de jaarstukken te autoriseren.

De secretaris

De waarnemend voorzitter

drs. D.G.L. Kransen

A.J.M. Heerts

Apeldoorn, 25 juni 2020

Jaarstukken 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. Resultaat 2019	6
<i>I. Jaarverslag</i>	
3. Programmaverantwoording	10
Programma 1. Risicobeheersing	
Programma 2. Incidentbestrijding	
Programma 3. Brandweerondersteuning	
Programma 4. Crisisbeheersing	
Programma 5. GHOR	
Programma 6. MON	
Programma 7. Bedrijfsvoering	
Programma 8. Directie, Control en Staf	
Programma 9. Algemene Dekkingsmiddelen	
Programma 10. Brandweerkazernes in eigendom, etc.	
4. Paragrafen	28
4.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	
4.2. Onderhoud kapitaalgoederen	
4.3. Financiering	
4.4. Bedrijfsvoering	
4.5. Verbonden partijen	
4.6. Toekomstparagraaf	
<i>II. Jaarrekening</i>	
5. Balans per 31 december 2019	48
6. Overzicht van baten en lasten	50
6.1. Rekening per taakveld	
6.2. Verklaring resultaat 2019 op hoofdlijnen	
6.3. Specificatie per programma	
7. Waarderingsgrondslagen	67
8. Toelichting op de balans	69
9. Incidentele baten en lasten	76
10. Single Information Single Audit (SISA) 2019	78
11. Wet Normering Topinkomens (WNT)	79
12. Overzicht taakvelden en beleidsindicatoren	81
Bijlagen – niet behorende tot de gecontroleerde jaarrekening	82
Bijlage 1. Kerngegevens	
Bijlage 2. Overzicht af te sluiten en over te hevelen kredieten	
Bijlage 3. Controleverklaring	

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2019 van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG).

In 2019 is er opnieuw veel werk verzet in het voorkomen van risico's en het bestrijden van incidenten. Tijdens een aantal grote en ingrijpende incidenten heeft de VNOG zich van zijn beste kant laten zien. Dank daarvoor is verschuldigd aan de vele vrijwilligers en beroepskrachten.

2019 Stond ook in het teken van het proces om toe te werken naar een toekomstbestendige veiligheidsregio. Voortbouwend op het rapport van de gemeentelijke Commissie Van der Jagt / Van Arkel "*Inzicht geeft uitzicht*" heeft het Algemeen Bestuur op drie momenten uitspraken gedaan:

- Op 27 juni 2019 is de begroting financieel gerepareerd doordat de gemeenteraden gezamenlijk € 4,5 miljoen extra beschikbaar hebben gesteld;
- Op 18/19 september 2019 zijn richtinggevende uitspraken gedaan over de koers van de VNOG (met de reader, "*Eindbeeld*");
- Op 15 januari 2020 zijn deze richtinggevende uitspraken geconcretiseerd met het vaststellen van de Toekomstvisie.

De implementatie van deze Toekomstvisie is direct aansluitend gestart en wordt verwerkt in de Meerjarenbegroting 2021-2024. Via de P&C cyclus wordt de uitvoering gemonitord, onder andere ten aanzien van een aantal concrete en geadresseerde "Opdrachten".

Bij de bepaling van deze nieuwe koers is er input gevraagd van- en afstemming gezocht met de posten, de postcommandanten, de colleges en de gemeenteraden. Uiteindelijk heeft het Algemeen Bestuur keuzes moeten maken. Keuzes die niet altijd makkelijk zijn maar, gelet op de financiële opgave, wel nodig zijn om uiteindelijk te komen tot een toekomstbestendige veiligheidsregio. Ik wil een ieder die hieraan heeft bijgedragen danken voor de inzet.

Vorig jaar memoreerde ik op deze plaats de opmerkingen van de Commissie Van der Jagt / Van Arkel over de cultuur binnen de VNOG: "*die cultuur moet verbeteren – er moet scherper aan de wind gezeild worden.*" Dit punt is als opdracht meegegeven aan de nieuwe directeur van de VNOG en gaf tevens aanleiding voor reflectie binnen en tussen het Dagelijks en Algemeen Bestuur. Van het grootste belang is tegelijk, dat *iedereen* bij de VNOG ervaart dat hij of zij kan bijdragen aan een VNOG "in control" – en daar op wordt aangesproken." Voor deze cultuurontwikkeling zijn in 2019 stappen gezet en hier wordt in 2020 verder aan gewerkt.

Bij wet wordt met ingang van 2021 van het Dagelijks Bestuur verwacht dat het op deze plaats, bij het aanbieden van de jaarstukken aan het Algemeen Bestuur, een rechtmatighheidsverklaring afgeeft, breder beschouwd: een "*in-control-statement*". De VNOG moet zelf aantonen dat budgetten rechtmatig besteed zijn. Het Dagelijks Bestuur geeft deze rechtmatighheidsverantwoording af waarmee mede inzichtelijk wordt gemaakt dat het gemeenschaps-geld verantwoord (doelmatig) is ingezet. Hiervoor is het niet alleen nodig om processen goed te beheersen, maar het gaat hierbij ook om het versterken van cultuur (houding en gedrag) en bewustzijn binnen de organisatie.

We zijn er nog niet. Wel zijn er in 2019 naar het oordeel van het Dagelijks Bestuur overtuigende stappen op de weg naar het kunnen afgeven van zo'n verklaring gezet. Op deze plek past dan ook een aanmoediging voor de inspanningen die, binnen en buiten de VNOG, worden gepleegd om te gaan in de richting van een VNOG "*in control.*"

Namens het dagelijks bestuur VNOG

H.J. van Schaik
Portefeuillehouder Middelen VNOG

1. Inleiding

Het jaar 2019 was een belangrijk jaar in het herstel van de VNOG na de financieel negatieve uitkomst van het jaar 2018. Mede op basis van diverse onderzoeken, waaronder dat van de gemeentelijke commissie Van der Jagt/Van Arkel, werd er een reparatie toegepast op de begroting 2019. Het besluit tot verhoging van budgetten voor 2019 werd op 27 juni 2019 door het AB genomen.

Dit besluit om tot financiële reparatie over te gaan, ging gepaard met een nadrukkelijk voorbehoud dat de inhoudelijke discussie over de doelen van de VNOG versus de daarvoor benodigde middelen in 2019 nog gevoerd moest worden, een voorbehoud dat in stand bleef totdat uiteindelijk op 15 januari 2020 de Toekomstvisie is vastgesteld.

Het VNOG bestuur heeft de koers voor de toekomst bepaald om zo tot een structureel herstel te komen. Het bestuur heeft hiervoor onder andere de bestuurlijke tweedaagse op 18 en 19 september 2019 benut. In aanloop naar de bestuurlijke tweedaagse (en daarna) zijn de raden via diverse sessies geïnformeerd en geconsulteerd. De raden toonden een grote betrokkenheid bij de VNOG.

Tijdens de tweedaagse is de richting voor de toekomst bepaald. Het algemeen bestuur heeft besproken wat voor soort veiligheidsregio de VNOG dient te zijn en wat er nodig is om een toekomstbestendige veiligheidsregio te realiseren. Er is daarbij gekeken naar demografische en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op hedendaagse en toekomstige veiligheidsrisico's van de regio. Het bestuur heeft de accenten gekozen waarop de VNOG zich gaat richten. Dat is op 18 en 19 september bepaald in richtinggevende uitspraken en eind 2019 beschreven in een concept Toekomstvisie, inclusief Opdrachten om deze Toekomstvisie te realiseren. Op 15 januari 2020 is deze Toekomstvisie definitief vastgesteld.

De implementatie van de Toekomstvisie wordt de komende jaren planmatig uitgevoerd. In de begroting 2021-2024 zal de implementatie van de Toekomstvisie zijn opgenomen, alsook informatie over de financiële effecten per jaar in de komende jaren.

In het jaar 2019 is minder uitgegeven dan begroot. De lagere uitgaven zijn niet ten koste gegaan van de operationele uitvoering en de veiligheid. Wél is het doen van uitgaven met een effect op de middellange termijn uitgesteld.

Dit uitstel is geen afstel; na de pas-op-de-plaats in 2019 – die ook financieel zichtbaar werd – volgen overtuigende stappen om de Toekomstvisie te realiseren. Om deze beweging de komende jaren vaart te geven, wordt voorgesteld om de niet bestede middelen uit 2019 binnen de VNOG te houden – en hiermee een meerjarig incidentele impuls (organisatieontwikkeling & (2e) loopbaanbeleid, transitie omgevingswet, informatie-gestuurd werken / BI, technologische innovatie) te dekken, zónder dat dit leidt tot een verdere stijging van de gemeentelijke bijdrage. Daarnaast kan met deze éénmalige middelen de overgang naar een set van geharmoniseerde en vereenvoudigde (rechtspositionele) regelingen geaccommodeerd worden.

Namens het dagelijks bestuur heeft de nieuw aangetreden directeur een oproep gedaan tot kostenbeheersing. Deze oproep is in 2019 goed verstaan.

Tot aan het besluit op 27 juni 2019 om de budgetten te "repareren", zijn er in principe geen exploitatie-uitgaven gedaan op die budgetten die uitstelbaar waren, zoals innovatie en personeelontwikkeling. Maar ook daarna bleef een bestuurlijk voorbehoud van kracht; zo is het vervullen van vacatures in 2019 steeds bestuurlijk afgestemd. Met het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen (innovatiebudget) en een daarmee gepaard gaande training en deskundigheidsbevordering van de medewerkers (opleidingsbudget) is pas op

de plaats gemaakt, ook in afwachting van de bestuurlijke uitspraken in de tweedaagse in september over de toekomstige richting van de VNOG.

Er hebben zich in 2019 geen onvoorziene omstandigheden voorgedaan (post onvoorzien hoefde niet te worden aangesproken). Evenmin is er sprake geweest van grote schades die tot uitkeringen aan personeel hebben moeten leiden (post verzekeringen).

Tevens is zeer terughoudend omgegaan met het invullen van vacatures; in 2019 waren er gemiddeld 11,5 vacatures méér dan in 2018 (excl. MON). Daarnaast is een sterk terughoudend beleid gevoerd en zijn verscherpte kaders ingevoerd en strikt gehandhaafd, o.a. ten aanzien van het vrijwilligersbudget.

Een gevolg van deze terughoudendheid is wel dat bepaalde (ontwikkel) ambities voor 2019 niet konden worden behaald. In deze jaarstukken 2019 wordt hierop gerapporteerd.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een samenvattend overzicht van het resultaat 2019. De nadere onderbouwing van het resultaat, alsook de bereikte doelstellingen ten opzichte van de begroting 2019 vindt u terug in hoofdstuk 3. Daar wordt per programma ingegaan op de bereikte doelstellingen en met welk resultaat het programma is afgesloten. Daarna volgen de verplichte paragrafen in hoofdstuk 4.

In het tweede deel van de jaarstukken wordt ingegaan op de jaarrekening 2019. Dit deel is vooral technisch van aard. Eerst volgt de balans. In hoofdstuk 6 staat een totaaloverzicht met daarin het resultaat, gesplitst in 'resultaat voor inzet reserves' en 'resultaat na inzet reserves', zoals de wetgeving voorschrijft. Ook is hier een detailtoelichting op de resultaten per programma opgenomen. Tot slot volgen de waarderinggrondslagen, een onderbouwing van de balans, diverse verantwoordingen en enkele bijlagen.

2. Resultaat 2019

Navolgend zijn de resultaten van de diverse programma's opgenomen, na mutaties reserves. Een voorstel tot bestemming van het resultaat wordt voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Programma	Resultaat
Programma 1. Risicobeheersing	608.761
Programma 2. Incidentbestrijding	387.730
Programma 3. Brandweerondersteuning	930.186
Programma 4. Crisisbeheersing	147.955
Programma 5. GHOR	184.414
Programma 6. MON	80.085
Programma 7. Bestuur en Bedrijfsvoering	589.872
Programma 8. Directie, Control en Staf	612.050
Programma 9. Algemene Dekkingsmiddelen	607.428
Programma 10. Kazernes in eigendom, etc.	0
Totaal	4.148.482

Het resultaat is nader toegelicht bij de betreffende programma's (zie hoofdstuk 3 en 6).

Er is € 4.148.482 minder uitgegeven dan begroot. Hiervan is € 0,5 miljoen financieel technisch / incidenteel (budget risicogericht, laatste jaarschijf). Het reële batig saldo 2019 bedraagt daarmee € 3,6 miljoen.

Van Jaarrekening 2018 naar Jaarrekening 2019: "waarom houdt de VNOG in-eens geld over?" ...

De jaarrekening 2018 sloot met een tekort van € -2,85 miljoen. Hiervan was € 0,1 miljoen een incidenteel nadeel¹. Het reële nadelig saldo 2018 bedroeg dus € -2,75 miljoen.

In 2019 is, als reactie op dit tekort en mede naar aanleiding van het rapport "Inzicht geeft uitzicht" van de gemeentelijke commissie Van der Jagt / Van Arkel, besloten tot een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 4,5 miljoen.

Alle overige omstandigheden t.o.v. 2018 gelijk blijvend, zou men dan in 2019 een financieel overschot van € 1,75 miljoen verwachten (-/- € 2,75 + € 4,5 miljoen). Het reële batig saldo 2019 bedraagt echter € 3,6 miljoen (zie hierboven), dat is € 1,85 miljoen meer dan in 2018.

Het hogere overschot dan in 2018 valt voor ca. € 0,8 miljoen toe te schrijven aan de ca. 11,5 méér vacatures dan in 2018.

De inhuur (minus verhuur) in 2018 leidde tot een tekort van € 1 miljoen. In 2019 is dit tekort aanzienlijk beperkt tot € 0,4 miljoen. Verschil: € 0,6 miljoen lager tekort.

Het vrijwilligers-budget laat in 2019 een onderschrijding van ruim € 0,4 miljoen zien (waarvan de helft loonindex).

De exploitatie-uitgaven liepen in 2018 glad. In de reparatie 2019 is hiervoor – op grond van de analyses van de Commissie Van der Jagt / Van Arkel etc. - toegevoegd € 1,5 mil-

¹ Zie § 9 incidentele lasten en baten op blz. 74 van de jaarstukken 2018

joen (als onderdeel van de € 4,5 miljoen). De totale exploitatie-uitgaven bleven echter in 2019 in lijn met het niveau van 2018.

De kapitaallasten stijgen, maar worden verrekend met de egalisatiereserve materieel.

Tekort Jaarrekening 2018 werkelijk	€	-2.850.000
Incidenteel 2018 (§ 4.6 jaarstukken)	€	-100.000
Tekort zonder incidenteel	€	-2.750.000
Toevoeging bijdrage 2019	€	4.500.000
Overschot 2019 bij gelijkblijvende uitgaven	€	1.750.000
Overschot Jaarrekening 2019 werkelijk	€	4.100.000
Risicogericht (incidenteel 2019)	€	500.000
Overschot zonder incidenteel	€	3.600.000
Hoger overschot dan verwacht bij gelijkblijvende uitgaven	€	1.850.000
Verklaring:		
11½ meer vacatures, minder salarissen dan in 2018	€	800.000
Minder inhuur (versus verhuur) dan in 2018	€	600.000
Minder vrijwilligerskosten	€	424.000
Overige verschillen	€	26.000

... en de vergelijking met de begroting 2019: minder uitgaven *mogen* doen, minder *kunnen* doen én minder *willen* doen...

De toevoeging van € 4,5 miljoen aan de begroting 2019 heeft, kortom, niet geleid tot een dienovereenkomstige stijging van de werkelijke uitgaven, vanwege:

- de expliciete bestuurlijke *opdracht* om hiermee te wachten tot aan het AB-besluit op 27 juni 2019;
- tijdens deze vergadering, maar ook in de bestuurlijke tweedaagse van september 2019, is een bestuurlijk voorbehoud gemaakt dat de financiële reparatie technisch van aard was. Definitieve besluitvorming over de koers van de VNOG in relatie tot de (structurele) verhoging van de gemeentelijke bijdrage is door het bestuur uitgesteld tot 15 januari 2020, waarvoor een tussentijdse consultatie van de raden heeft plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot het bewust aanhouden van vacatures door de directeur;
- deze vacaturestop leidde niet alleen tot lagere P-kosten, maar ook tot het minder *kunnen* verstrekken van opdrachten aan leveranciers;
- dit effect werd versterkt door de focus op het samenstellen van de reader voor de bestuurlijke tweedaagse en de daaruit volgende Toekomstvisie, waarbij...
- de inhoudelijke beleidswijzigingen die bij de samenstelling van deze plannen hun licht vooruit wierpen, aanleiding gaven tot een *bewust* uitstel van uitgaven.

Het is goed het aantal van 30 fte aan vacatures (incl. MON) in perspectief te zetten. Bij een gemiddeld personeelsverloop van 5% hoort al 9 fte aan vacatures (VNOG heeft 348 fte * 5% * 6 maanden = 8,7 fte). Daarnaast wordt in de Meerjarenbegroting 2021-2024, die op basis van de Toekomstvisie is opgesteld, gerekend met een daling van 14 formatieplaatsen tot aan 2024, naast een stijging van 4,5 formatieplaatsen voor Crisisbeheersing, GHOR en informatievoorziening.

Meer specifiek werd het uitstel van uitgaven zichtbaar bij de budgetten voor opleiding en ontwikkeling, die voor € 0,4 miljoen bijdragen aan het saldo. Bij een hoog aantal vacatures, een grote workload t.b.v. de reader en Toekomstvisie, alsmede een "afwachten van" de aangekondigde organisatieontwikkeling is er weinig tijd en ruimte voor scholing e.d. Dit soort uitgaven werpt zijn vruchten op de langere termijn af – uitstel hiervan leidt niet onmiddellijk tot een daling van de dienstverlening c.q. de veiligheid in de regio.

Hetzelfde geldt voor het niet besteden van een aantal exploitatiebudgetten in het programma directie & control (m.n. "bestuursopdracht directeur").

In de verschillenanalyse wordt gedetailleerd toegelicht in welke mate de ontstane reële minder-uitgaven van € 3,6 miljoen heeft geleid tot een daling van activiteiten. De belangrijkste punten:

- Nog geen brandweerlab, maar een heroriëntatie hierop;
- Innovaties en opleidingen operationele voorbereiding getemporiseerd;
- Huisvesting & demarcatie: uitstel van grote uitgaven of een andere aanpak gekozen;
- Onderhoud materieel uitgesteld of een andere aanpak gekozen, brandstof;
- Ademlucht onderhoud meevaller i.r.t. komst nieuwe apparatuur;
- De laatste Inspectie geboorde putten voor rekening VNOG loopt door tot begin 2020;
- Vakbekwaam worden, opleidingen uitgesteld en minder herexamens;
- Assessments beroeps; ARBO; RI&E, Tweede loopbaanbeleid; zorg voor personeel: getemporiseerd.

De vergelijking met de Tweede Financiële Verkenning 2019

In de Tweede Financiële Verkenning 2019 (opgemaakt in juli / augustus 2019) is een lager overschot voorspeld dan de genoemde € 4,1 miljoen minus € 0,5 is € 3,6 miljoen.

Dit heeft twee oorzaken:

- In de tweede helft van het jaar is een aantal nieuwe vacatures ontstaan. Dit leidde tot een extra overschot van € 0,3 miljoen.
- De gepleegde inspanningen om in de HRM administratie de basis op orde te krijgen, waarvoor in 2019 een projectleider / teamleider a.i. actief was, zijn nog niet afgerond en worden onverminderd voortgezet. Bij dit team heeft zich een groot aantal personeelwisselingen voorgedaan. Verder zijn er bij de inrichting van het nieuwe HR systeem, dat met ingang van 2019 draait, ongelukkige keuzes gemaakt, die pas in de tweede helft van het jaar bij interne controles naar boven kwamen. Hierdoor bevatte de Tweede Verkenning een plm. € 0,5 miljoen te hoge prognose van de salariskosten. Dit punt kwam aan het licht tijdens het proces van in control geraken.
- De prognose van de exploitatie-uitgaven wordt gebaseerd op opgaven van de budgethouders en beperkt zich tot de grootste budgetten en verschillen. De budgethouders geven, waarschijnlijk uit voorzichtigheid, aan dat er meer zal worden uitgegeven, dan feitelijk wordt gerealiseerd. Dat dit verschijnsel zich in 2019 in verhevige mate voordeed, sterker: dat hier bewust op is gestuurd, is hierboven toegelicht. Omdat dit fenomeen als zodanig echter niet nieuw is, zal in volgende financiële verkenningen informatie worden opgenomen over het feitelijk gerealiseerde uitgavenverloop per peildata in vergelijking tot eerdere jaren – en dit voor alle budgetten.

I. Jaarverslag

3. Programmaverantwoording

Programma: 1. Risicobeheersing

Programmahouder: mevr. A.H. Bronsvoot

Waar gaat het over?

Risicogericht adviseren, informatie gestuurd werken, vergroten van het zelf-organiserend vermogen, doorontwikkeling van risicobeheersing in het kader van de Omgevingswet.

Wat hebben we bereikt?

1. *Risicogericht adviseren*: De adviezen zijn risicogericht, waardoor de ontvangers meer genegen zijn om daadwerkelijk maatregelen te treffen, omdat zij risicobewuster zijn en integraler n.a.v. risico's handelen, vanuit eigen verantwoordelijkheid.
2. *Informatiegestuurd werken*: Bekend is waar de risico's het grootst zijn, hierdoor is daar geacteerd waar de meeste veiligheidswinst te behalen viel.
3. *Vergroten van het risicobewustzijn en het zelforganiserend vermogen*: Het zelforganiserend vermogen van de samenleving (Burgerkracht) is vergroot, zodat deze goed is voorbereid op incidenten, rampen en crises.
4. *Doorontwikkeling van risicobeheersing in het kader van de Omgevingswet*: In verband met de vacaturestop heeft Risicobeheersing (hierna: RB) nog onvoldoende basis kunnen leggen voor integrale veiligheidsadviesing (gezondheid-, water-, milieu- en brandveiligheid) aan gemeenten met het doel gemeenten vroegtijdig te kunnen ondersteunen bij ontwikkelingen in het fysieke domein.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1. *Risicogericht adviseren*
 - De afdeling RB bracht gevraagd en ongevraagd advies uit op basis van het periodiek herijkte risicoprofiel (brandweer).
 - RB heeft een strategisch opleidingsplan *vakbekwaam worden en blijven* in basis opgesteld en geeft daar uitvoering aan. Dit plan wordt in de transitie 2020 verder ontwikkeld.
 - De medewerkers zijn bijgeschoold om uitvoering te geven aan de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing.
 - RB implementeerde beleidsplan 'brandveilig gebruik en bouwen' (taakopvatting RB).
2. *Informatiegestuurd werken*
 - RB heeft gegevens verzameld, gekoppeld, geanalyseerd en gebruikt voor het risicoprofiel (brandweer).
 - RB heeft gewerkt aan (en met) een dynamisch, periodiek herijkt risicoprofiel (brandweer) dat gekoppeld is aan de operationele prestaties.
 - Het objectregistratiesysteem FirstWatch is doorontwikkeld en de opvolging is aanbesteed.
 - RB heeft gewerkt aan (en met) de ontwikkeling van het MRI team.
 - RB heeft een efficiëntere/effectievere wijze om bereikbaarheidskaarten te tekenen gevonden.
 - RB leverde een bijdrage aan de landelijke- en Oost-5 TBO database en aan het IFV alerteringsmodel natuurbranden.
 - RB heeft ervoor gezorgd dat object- en omgevingsinformatie vanuit verschillende databronnen eenduidig en tijdig bij operationele eenheden gebruikt worden.
3. *Vergroten van het risicobewustzijn en het zelforganiserend vermogen*
 - Een uitvoeringsprogramma brandveilig leven is opgesteld en uitgevoerd.
 - Burgers weten de VNOG te vinden via de regionale website, telefonisch of via initiatieven in de buurt, zoals de brandweer 3minute stores, escaperoom, en voorlichting na brand. Er is nog geen lokale frontoffice voor burgers opgezet, deze landelijke ontwikkeling ligt stil.

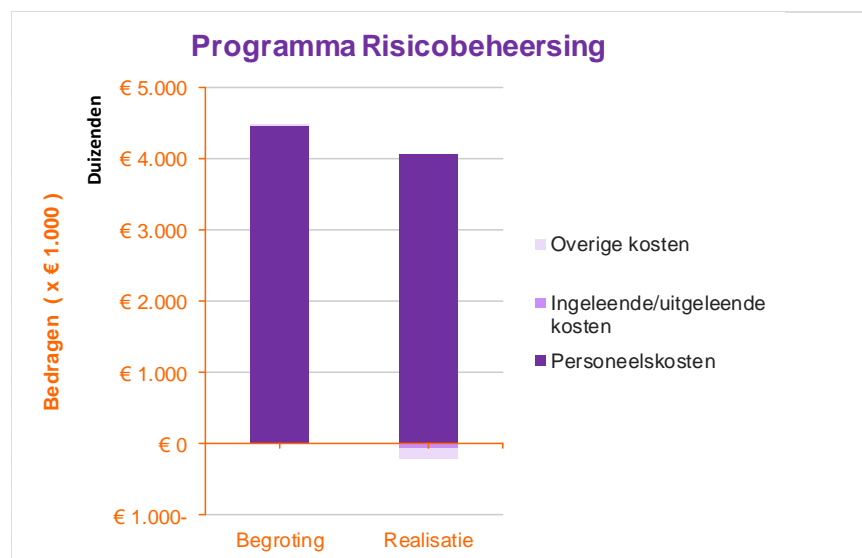
- De voorlichtingspoule 'brandveilig leven' is minimaal bezet. De projectgelden zijn eerder ingezet ter dekking van een begrotingstekort.
- RB organiseerde een netwerk 'achter de voordeur bij kwetsbaren' door partijen als dorpsorganisaties, zorg en het onderwijs bij elkaar te brengen en een bijdrage te leveren aan de Burgerkracht projecten zoals 'Leefsamen Achterhoek'.

4. Doorontwikkeling van risicobeheersing in het kader van de Omgevingswet

- RB heeft een eenduidig regionaal uitvoeringsplan opgesteld met bijbehorende regionale procesbeschrijvingen, o.a. in het kader van terugdringen loze meldingen.
- RB zoekt voortdurend naar middelen waardoor het werk efficiënter, effectiever en klantvriendelijker kan worden uitgevoerd.
- Accounthouders RB hebben gewerkt aan een goede samenwerkingsrelatie met bestaande en nieuwe partners om daarmee een basis leggen voor integrale veiligheidsadviesing (gezondheid-, water-, milieu- en brandveiligheid) aan gemeenten.
- RB heeft middels het project Risicovolle Milieu Locaties ingezet in op samenwerking met de posten en belangen zichtbaar gemaakt tussen beheersen en bestrijden.

Wat heeft het gekost?

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Totaal lasten	4.143.679	4.739.446	4.238.939
Totaal baten	295.746	278.746	387.000
Saldo voor bestemming	3.847.933	4.460.700	3.851.939
Saldo na bestemming	3.847.933	4.460.700	3.851.939
Saldo programma resultaat			608.761

Een specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Programma: 2. Incidentbestrijding

Programmahouder: dhr. M. Boumans

Waar gaat het over?

De uitvoering van het primaire proces Incidentbestrijding van de brandweer: de onderdelen repressie, paraatheid, nazorg en mono-operationele voorbereiding. Medewerkers staan in 22 gemeenten 24-uur per dag paraat om uit te rukken naar incidenten en calamiteiten (snelle en adequate brandweezorg).

Wat hebben we bereikt?

De afdeling Incidentbestrijding (IB) heeft bijgedragen aan een fysiek veilige omgeving om te wonen, te werken en te recreëren door tijdig en doeltreffend incidenten te bestrijden. Doelstellingen:

1. *Repressie: levering van tijdige, effectieve en kwalitatieve brandweezorg*
2. *Paraatheid: levering van zo snel mogelijke, adequate en professionele brandweezorg*
3. *Nazorg aan het repressief personeel*
4. *Operationele voorbereiding*

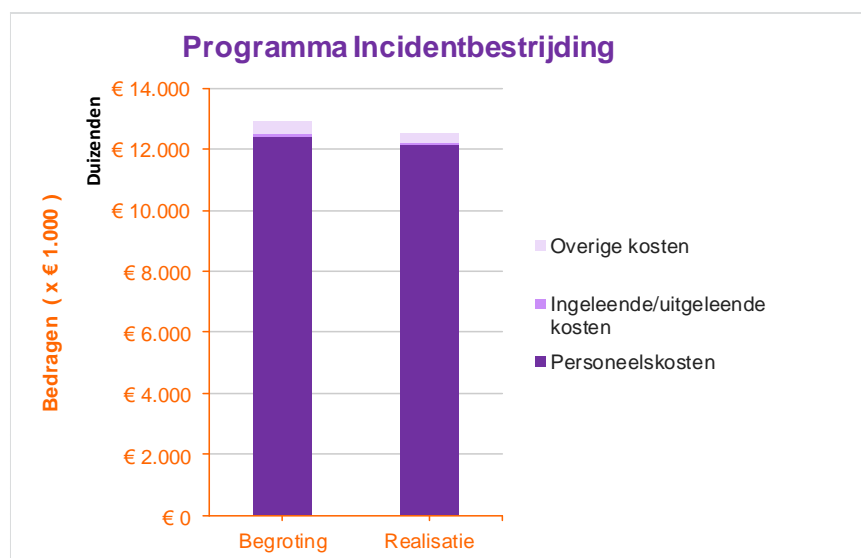
De 'incidentbestrijdingsorganisatie' was afgestemd op de aanwezige veiligheidsrisico's. Vanuit een fijnmazig netwerk van 56 brandweerposten werden incidenten afgehandeld. Hiertoe beschikte de VNOG over voldoende – opgeleide – repressieve medewerkers en materieel. Uniforme en goed voorbereide procedures droegen bij aan veilig en doeltreffend werken, en waren tot steun tijdens personele nazorgtrajecten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1. *Repressie, 2. Paraatheid, 3. Nazorg*
 - De afdeling IB bestreed incidenten en maakte daardoor risico's beheersbaar. In gevallen werd grootschalig – met meerdere en verschillende brandweereenheden – opgetreden.
 - Dit werd tijdig en veilig gedaan aan de hand van het bestuurlijk vastgestelde slagkracht-model.
 - Er is een nieuw model voor dekking- en spreiding van brandweezorg gemaakt en extern getoetst. Dit was onderdeel van de bestuursopdracht en is onder andere gedurende de bestuurlijke tweedaagse op 18/19 september 2019 toegelicht.
 - In de operationele leiding werd voorzien volgens de regionale afspraken (ROF).
 - De aandacht voor veilig repressief optreden (arbeidsveiligheid) werd verstevigd.
 - Er was in- en uitstroom van repressieve medewerkers.
 - In samenspraak met andere afdelingen is beleid ontwikkeld voor vrijwilligers; zo ook voor de jeugdbrandweer.
 - De loonkosten voor vrijwilligers zijn beheersbaar gemaakt, mede door de (administratieve) processen strakker in te richten.
 - Waar nodig is (personele) nazorg verleend aan (repressief) personeel.
4. *Operationele voorbereiding*
 - De informatiepositie van de afdeling werd versterkt. De inzetprocedures in de brandweereenheden waren actueel en gegevens van het team MRI werden benut.
 - De plannen waren actueel en gebaseerd op het brandrisicoprofiel. Ze waren beschikbaar in het digitale systeem 'Veiligheidsportaal'. Daar waar nodig werd overleg gevoerd met de brandweerposten.
 - De afdeling maakte kaders voor het opleiden, oefenen en trainen van repressieve medewerkers. Deze werden ook gemaakt voor het materiaal en materieel dat nodig is om incidenten te bestrijden.

Wat heeft het gekost?

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Totaal lasten	10.825.418	12.926.979	12.538.792
Totaal baten	14.640	14.640	19.561
Saldo voor bestemming	10.810.778	12.912.339	12.519.231
Mutaties reserves Incidentbestrijding	0	0	5.378
Totaal lasten	0	0	5.378
Mutaties reserves Incidentbestrijding	0	0	0
Totaal baten	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	5.378
Saldo na bestemming	10.810.778	12.912.339	12.524.609
Saldo programma resultaat			387.730

Een specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Programma: 3. Brandweerondersteuning

Programmahouder: dhr. M. Boumans

Waar gaat het over?

Ondersteuning van de primaire processen, in het bijzonder de 56 brandweerposten voor: Materieel & Logistiek, Services, beheer Regionaal Brandmeldsysteem, Facilitaire Zaken, Huisvesting, Vakbekwaamheid en Kennis & Ontwikkeling.

Wat hebben we bereikt?

Een betrouwbare, veilige en professionele, klantgerichte ondersteuning van de primaire processen, met de volgende doelstellingen:

1. *Beschikbaar en betrouwbaar materieel.*
2. *Doorontwikkeling Brandweerondersteuning: effectieve dienstverlening.*
3. *Bevorderen vakmanschap.*
4. *Vergroten lerend vermogen.*

De afdeling Brandweerondersteuning (BO) heeft de rol van opdrachtnemer en wil, vanuit verbinding en een klantgerichte houding, ook de afdelingen uitdagen om verantwoordelijkheid te nemen als opdrachtgever en daarbij een inspirerende partner zijn die gericht is op de ontwikkeling van de mens en de organisatie. BO werkt 'vraaggericht' (vanuit primaire proces) alsook 'aanbod gestuurd' (vanuit de eigen expertise).

Wat hebben we ervoor gedaan?

1. *Beschikbaar en betrouwbaar materieel en materialen*
 - BO heeft veel capaciteit ingezet op de aanbesteding van ademluchtapparatuur. De regio wil naar één uniform systeem voor de hele regio en hierop is de aanbesteding ingezet. De aanbesteding is in 2019 afgerond en de implementatie zal in 2de kwartaal van 2020 worden afgerond.
 - Op het gebied van aanschaf materieel is een pas op de plaats gemaakt als gevolg van de bestuurlijke discussie omtrent het dekking- en spreidingsplan (bestuurlijke tweedaagse in september). Om de handen vrij te houden voor bestuurlijke keuzes zijn geen grote aanbestedingen gestart, maar is alleen maatwerk geleverd waar nodig (o.a. door het schuiven met materieel).
2. *Effectieve interne dienstverlening Brandweerondersteuning*
 - Voor de zomer zijn er middelen ontvangen voor inhuur van huisvestingscapaciteit om vier grote ontwikkelingen te ondersteunen: integraal huisvestingsplan, demarcatie, één-postgedachte en verhuizing van het hoofdkantoor aan de Europaweg in Apeldoorn. Deze onderwerpen hangen sterk met elkaar samen en de verwachting is dat in het 1ste kwartaal van 2020 een advies wordt afgerond om deze vier onderwerpen uit te voeren.
 - Veel capaciteit is dit jaar uitgegaan in de zoektocht naar vervangende huisvesting voor het hoofdkantoor aan de Europaweg. Dit heeft nog niet geresulteerd in het vinden van een geschikt pand.
 - De afdeling BO heeft de afdeling RB verder gefaciliteerd in de ombouw van het regionaal brandmeldsysteem (RBS) naar het nieuwe Openbare Meldsysteem (OMS).
3. *Bevorderen vakmanschap*
 - BO heeft de vakbekwaamheid van het brandweerpersoneel gemonitord en geborgd.
 - BO heeft brandweeropleidingen georganiseerd en gecoördineerd en heeft cursisten begeleid.
 - Wederom heeft de opleidingskalender (waarin opleidingen vooraf worden gepland over heel het jaar) zijn waarde bewezen, waardoor er geen wachtlijsten zijn ontstaan in de opleiding voor Manschap A. Voor Bevelvoerder en Chauffeur is maatwerk nodig geweest; het aantal herexamens was dit jaar lager dan vorig jaar.

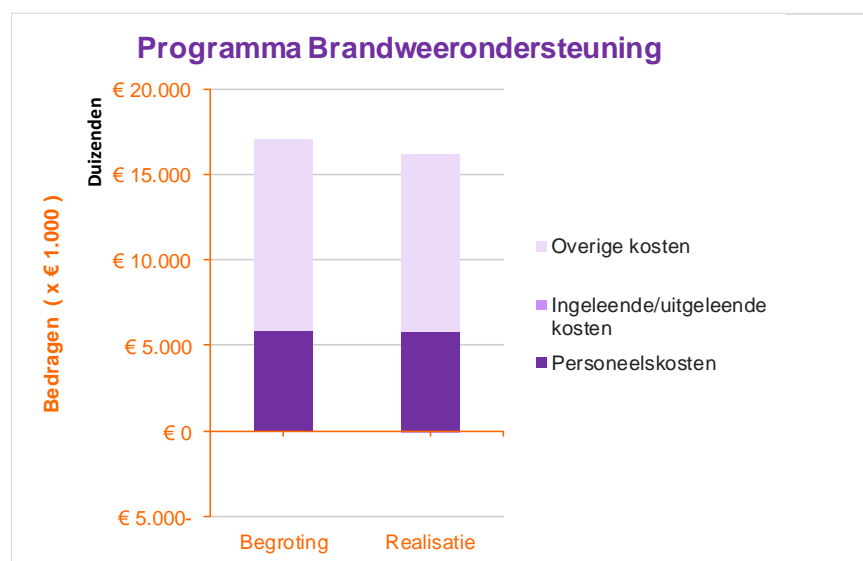
- Op het gebied van ‘vakbekwaam blijven’ is het eerste deel van de Chauffeurstraining afgerond.
- Voor realistisch oefenen en Levensreddend handelen is dit jaar geprioriteerd, omdat aanvullende middelen voor vakbekwaamheid uiterlijk in 2020 zouden worden toegekend. In 2020 wordt het programma voor Realistisch Oefenen op een oefencentrum ingehaald.

4. Vergroten lerend vermogen

- Samen met andere afdeling heeft BO dit jaar verschillende leertafels georganiseerd om het ontstaan van en optreden tijdens incidenten te evalueren.
- Dit jaar is ook gebleken dat het implementeren van leerpunten beter geborgd kan worden in de vakbekwaamheidsorganisatie. Hiervoor worden voorstellen gemaakt die in 2020 kunnen worden ingevoerd.

Wat heeft het gekost?

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Totaal lasten	16.973.129	18.349.718	17.885.055
Totaal baten	1.430.831	1.445.831	1.655.403
Saldo voor bestemming	15.542.298	16.903.887	16.229.652
Mutaties reserves Brandweerondersteuning	0	150.000	308.387
Totaal lasten	0	150.000	308.387
Mutaties reserves Brandweerondersteuning	0	28.000	442.338
Totaal baten	0	28.000	442.338
Mutaties reserves	0	122.000	133.951-
Saldo na bestemming	15.542.298	17.025.887	16.095.701
Saldo programma resultaat			930.186

Een specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Programma: 4. Crisisbeheersing

Programmahouder: mevr. A.H. Bronsvoot

Waar gaat het over?

Voorbereiden crisisorganisatie op bestrijding van incidenten, rampen en crises, specifiek op de geprioriteerde risico's uit het regionaal risicoprofiel. Verbinden van partijen waarmee tijdens incidenten, rampen en crises wordt samengewerkt. In stand houden van de regionale crisisorganisatie conform de uitgangspunten in het regionaal crisisplan. Initiëren, stimuleren en coördineren van verbeteringen in de crisisorganisatie.

Wat hebben we bereikt?

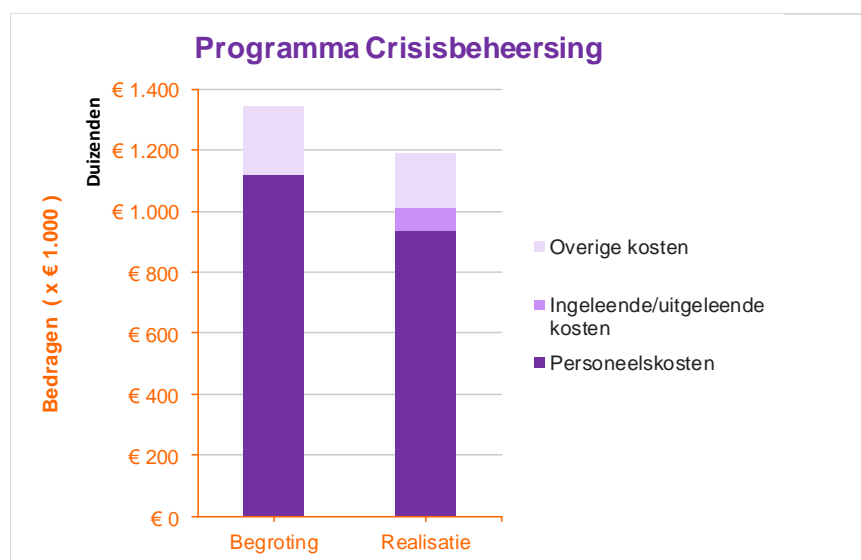
1. *Risicogerichte aanpak*: Aangesloten bij de risico's in de samenleving (risicobeheersing). Bij incidenten, rampen en crises heeft de regionale crisisorganisatie flexibel, slagvaardig en outputgericht opgetreden (crisisbeheersing).
2. *Informatie gestuurd optreden*: De regionale crisisorganisatie heeft via de netcentrische werkwijze informatiegestuurd gefunctioneerd en invulling gegeven aan de coördinerende rol op informatie uitwisseling tussen de partners.
3. *Inwonerparticipatie*: Vergroting van de weerbaarheid en zelfredzaamheid van de inwoners in de regio.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1. *Risicogerichte aanpak*
 - CB heeft in samenwerking met gemeenten en crisispartners de risico's in de regio door middel van een update van het regionaal risicoprofiel in beeld gebracht en uitgewerkt in scenario's.
 - CB heeft uitvoering gegeven aan een breed scala aan oefeningen waarbij regionale risico's het scenario vormden. Hiervoor heeft de afdeling CoPi-, ROT-, GBT-trainingen en de burgemeestersgame georganiseerd. De burgemeestergame is naar behoefte op intekenbasis gehouden (en dus niet standaard in elke individuele gemeente), hierdoor is een besparing gerealiseerd. In het voorjaar zijn extra trainingen georganiseerd voor nieuwe wethouders.
 - CB heeft uitvoering gegeven aan het beleid voor evenementenadvisering (o.a. advisering Zwarte Cross, Landelijke Sinterklaasintocht).
 - CB heeft Bevolkingszorg ondersteund in de doorontwikkeling van de Oranje Kolom.
 - De verbinding tussen gemeenten en VNOG op het gebied van crisiscommunicatie is geïntensiveerd.
 - CB heeft de samenwerking met onze Duitse collega's geïntensiveerd door deelname aan oefeningen met en in Duitsland.
2. *Informatiegestuurd optreden*
 - CB heeft er voor gezorgd dat de netcentrische werkwijze onderdeel was van de multidisciplinaire opleidingen, trainingen en oefeningen.
 - CB heeft regiobreed bijgedragen aan kennis- en informatiemanagement door het terugblikken op GRIP incidenten, het delen van ervaringen en oppakken van verbeterpunten.
 - CB heeft gezorgd voor de regionale piketpoules voor operationeel functionarissen informatievoorziening (met name de multi informatiemanagers) .
3. *Inwonerparticipatie*
 - CB heeft dit, als afdeling, in 2019 niet actief opgepakt, maar wel input geleverd aan de doelstellingen van RB voor het vergroten van het risicobewustzijn en het zelforganiserend vermogen.

Wat heeft het gekost?

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Totaal lasten	1.134.491	1.340.424	1.124.562
Totaal baten	0	0	0
Saldo voor bestemming	1.134.491	1.340.424	1.124.562
Mutaties reserves Crisisbeheersing	0	0	67.907
Totaal lasten	0	0	67.907
Mutaties reserves Crisisbeheersing	0	0	0
Totaal baten	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	67.907
Saldo na bestemming	1.134.491	1.340.424	1.192.469
Saldo programma resultaat			147.955

Een specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Programma: 5. Geneeskundige Hulpverlenings-Organisatie (GHOR)

Programmahouder: mevr. A. Vermeulen

Waar gaat het over?

Een flexibele en sterke operationele GHOR-organisatie met zelfredzaamheid en burgerparticipatie als één van de dragende pijlers, evenals de informatie gestuurde besluitvorming in het geneeskundig netwerk.

Wat hebben we bereikt?

1. *Een netwerkorganisatie:* Invulling gegeven aan de zichtbaarheid van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en ongevallen bij onze keten- en kolompartners.
2. *Beleid op thema's:* Invulling gegeven aan de thema's 'Operationele GHOR-organisatie', 'Informatie gestuurde besluitvorming', 'Advisering' en 'Zelfredzaamheid & burgerparticipatie'.
3. *Bijdragen geleverd aan landelijke/interregionale beleidsontwikkelingen.*

Wat hebben we ervoor gedaan?

1. Netwerkorganisatie

- De GHOR heeft afspraken gemaakt en onderhouden met ketenpartners. Het netwerk met care-organisaties is in verband met de vacaturestop nog niet structureel vorm gegeven.
- Evenementenadviesing was met name op de grotere evenementen zoals de Zwarte Cross en Landelijke Intocht van Sinterklaas gericht. Als gevolg van de vacaturestop is geen invulling gegeven aan het structureel invoeren van preparatieplannen voor C-evenementen en knelpunten in de zorg.
- Een aantal zorgpartners is door de GHOR ondersteund in hun crisisvoorbereiding. Actuele knelpunten rondom de beschikbaarheid van ziekenhuisbedden speelden een centrale rol.
- De GHOR is actief geweest bij ingrijpende gebeurtenissen en sociale veiligheid issues.
- Samen met de GGD, gemeenten en deelnemende organisaties zijn stappen gezet voor herinrichting van de psychosociale hulpverlening.
- De Directeur Publieke Gezondheid (DPG) is de verbindende schakel tussen GHOR en GGD. Met de komst van een nieuwe DPG is hieraan een nieuwe impuls gegeven.

2. Beleid nieuwe thema's ontwikkelen

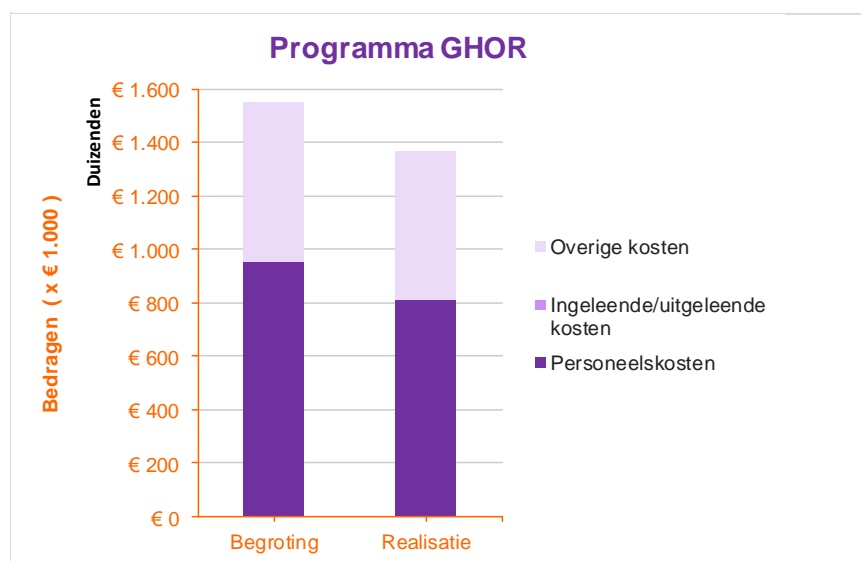
- In verband met de ingestelde vacaturestop en budgettaire beperkingen heeft de GHOR uitsluitend uitvoering gegeven aan wettelijke taken. Er is veel tijd besteed aan organisatieontwikkeling en voorbereiding op de bestuurlijke tweedaagse.
- Doorontwikkeling op het gebied van de informatie gestuurde besluitvorming en versterking van het netwerk met gemeenten bleken niet haalbaar.
- De vakbekwaamheid van de operationele functionarissen en teams is geborgd. De crisisvoorbereiding van ketenpartners is ondersteund.
- De GHOR heeft de samenwerking met Regionale Overleggen Acute Zorg (ROAZ) gecontinueerd.
- In beperkte mate is uitvoering gegeven aan voorbereiding op de komst van de Omgevingswet.
- De GHOR heeft een beleid- en uitvoeringsplan voor zelfredzaamheid en burgerparticipatie opgesteld.

3. Landelijke/interregionale ontwikkelingen

- De GHOR is aangesloten bij relevante overlegstructuren.
- Samen met de partners is geïnvesteerd in het opleiden, trainen en oefenen van alle functionarissen in hun rol binnen de Grootchalige geneeskundige bijstand.
- De positionering en inrichting van de witte meldkamer(s) in de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) is op de voet gevolgd.

Wat heeft het gekost?

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Totaal lasten	1.424.710	1.597.557	1.407.877
Totaal baten	131.500	48.000	42.734
Saldo voor bestemming	1.293.210	1.549.557	1.365.143
Mutaties reserves	0	0	0
Saldo na bestemming	1.293.210	1.549.557	1.365.143
Saldo programma resultaat			184.414

Een specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Programma: 6. Meldkamer Oost-Nederland, kolom brandweer

Programmahouder: dhr. M. Boumans

Waar gaat het over?

Ontvangen van meldingen, het begeleiden van (grootschalige) incidenten, oefenen, het regionaal brandmeldsysteem, en de landelijke meldkamersamenwerking (LMS).

Wat hebben we bereikt?

De Meldkamer Oost-Nederland (MON) is dé betrouwbare verbinding tussen de hulpverlening en de bevolking geweest in de veiligheidsregio's VNOG en IJsselland en werkte als fysiek meld-, regel- en coördinatiecentrum, waar alle meldingen van brandweer (politie en geneeskundige zorg) binnen kwamen. De MON coördineerde de hulpverleningsdiensten en stuurde deze aan. De MON heeft gezorgd voor:

1. *Ontvangst en behandeling van meldingen*
2. *Begeleiding van incidenten*
3. *Oefenen*: Vergroting van kennis en vaardigheden van de medewerkers.
4. *Regionaal Brandmeld Systeem (RBS) en TOOM*: Betrokkenheid bij het RBS en het terugdringen van onnodige automatische meldingen (TOOM).
5. *Overig (o.a. Landelijke Meldkamer)*: Verdere stappen in de vorming van de nieuwe Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS).

Wat hebben we ervoor gedaan?

1. *Ontvangst en behandeling van meldingen*
 - De MON heeft alle (acute) hulpvragen van burgers aangenomen (brandweezorg en grootschalige incidenten) en heeft de hulpvragen behandeld en gecoördineerd.
 - Op basis van uitvraag heeft de MON de hulpvraag geclassificeerd en gezorgd voor een effectieve en vakkundige, snelle en juiste alarmering van brandweereenheden.
2. *Begeleiding van incidenten*
 - De brandweereenheden werden door de centralist begeleid bij de inzet.
 - In de eerste aanvang van een incident heeft de centralist voor beeldvorming gezorgd op basis van de beschikbare informatie.
 - De MON heeft een faciliterende functie uitgeoefend voor de hulpverleners op straat en voerde de regie in de communicatielijnen.
 - De MON is daarbij tevens een lifeline- en vraagbaakfunctie geweest voor de hulpverleners; daarom was de MON altijd bereikbaar voor de eenheden en dacht mee en vooruit.
 - De MON heeft gefungeerd als knooppunt van informatiestromen.
 - De centralist zorgde bij opschaling voor het alarmeren van grootschalig optreden, de hoofdstructuur en andere instanties.
3. *Oefenen*
 - De MON oefende haar centralisten in hun vaardigheden als centralist.
 - De MON oefende samen met de ketenpartners, waarbij de samenwerking tussen de meldkamer en het veld werd beoefend.
4. *RBS en TOOM*
 - Bij een automatisch alarm verifieerde de MON eerst (bij daarvoor van te voren bepaalde abonnees) de melding door middel van contrabellen.
 - De MON voerde nevenwerkzaamheden uit voor het openbaar brandmeldsysteem (o.a. acteerde de MON op storingen en behandelde verzoeken tot testen van een installatie).

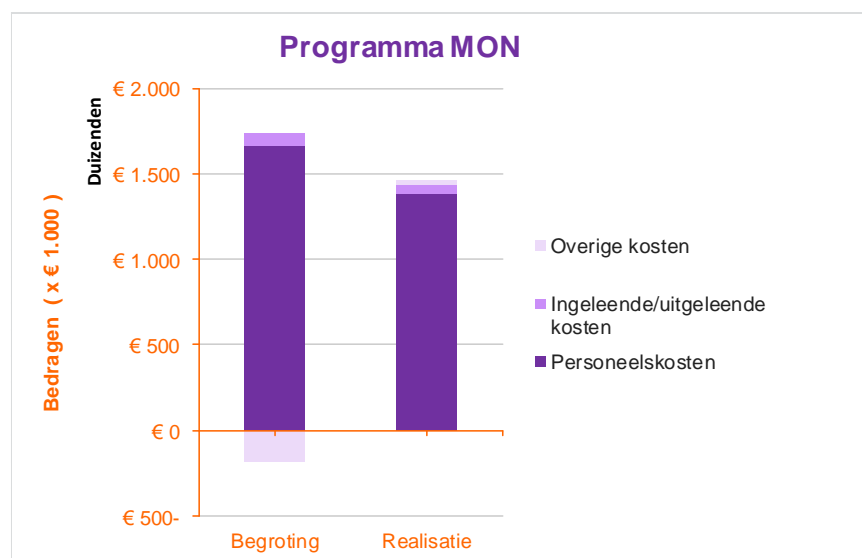
5. Overig (o.a. voorbereidingen Landelijke Meldkamer Samenwerking)

- Een aantal van de centralisten had een extra taak als calamiteitencoördinator op de meldkamer. Bij grotere (GRIP) incidenten coördineerden deze tussen de drie disciplines en zorgden voor het eerste meldkamerbeeld. Dit werd aangeboden aan de sleutelfunctionarissen in de hoofdstructuur van crisisbeheersing en rampenbestrijding.
- Er werd gewerkt aan de vormgeving en inrichting van de meldkamer in het oosten van Nederland, als onderdeel van de nieuwe Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS). Als één van de partners nam de MON deel aan dit proces en bracht arbeidscapaciteit in. In de nieuwe meldkamer worden de huidige vier meldkamers in de provincies Gelderland en Overijssel samengevoegd tot één. Deze wordt gevestigd in Apeldoorn.

Wat heeft het gekost?

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Totaal lasten	1.833.474	2.677.419	1.946.196
Totaal baten	527.756	1.130.160	478.260
Saldo voor bestemming	1.305.718	1.547.259	1.467.936
Mutaties reserves MON	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0
Mutaties reserves MON	0	0	762
Totaal baten	0	0	762
Mutaties reserves	0	0	762-
Saldo na bestemming	1.305.718	1.547.259	1.467.174
Saldo programma resultaat			80.085

Opmerking: per begrotingswijziging zijn in 2019 voor een aantal centralisten van de Veiligheidsregio IJsselland de salarissen incl. index alsmede de jaarlijkse verrekening met de VNOG opgenomen (uitgaven en inkomsten). De uitgaven in deze begrotingswijziging stijgen echter harder dan de inkomsten vanwege de correctie van de baten met € 152.000, die in de Eerste Financiële Verkenning 2019 is toegelicht op blz. 12, alsmede van de kleine aanpassingen voor piketkosten en ingeleend personeel. De werkelijke uitgaven en inkomsten bleven in lijn met voorgaande jaren.

Een specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Programma: 7. Bedrijfsvoering

Programmahouder: dhr. H.J. van Schaik

Waar gaat het over?

Ondersteuning van primaire en overige processen voor bestuur, directie, management en andere afdelingen. Dit betreft beleidsadvies, juridisch advies, communicatie, financiën, inkoopadvisering, verzekeringen, HRM, secretariële en administratieve ondersteuning alsmede informatisering en telefonie.

Wat hebben we bereikt?

De afdeling Bedrijfsvoering (BV) heeft bijgedragen aan de veiligheid in de regio, door de hulpverleningsdiensten te steunen met:

1. *Beleid*: Samenhang, kwaliteit en integraliteit van producten/diensten.
2. *Financiële positie*: Een rechtmatige en transparante financiële huishouding.
3. *Informatiegestuurd werken*: Zorg voor een goede informatiepositie van stakeholders.
4. *Mensgericht werken*: Ondersteuning reguliere personele processen; ambities omtrent persoonlijke ontwikkeling zijn getemporiseerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1. Beleid: BV heeft

- de bestuurlijke- en managementteam-overleggen voorbereid;
- met de andere afdelingen diverse extra ingelaste bestuursvergaderingen voorbereid en uitgewerkt, waaronder (extra) raadsinformatiebijeenkomsten;
- met de andere afdelingen alle werkzaamheden uitgevoerd voor de bestuurlijke tweedaagse over de koers voor de toekomst, zoals coördinatie van de reader voor de tweedaagse en begeleiding van de door bureau Berenschot uitgevoerde benchmark;
- gezorgd voor (juridische) advisering;
- gezorgd voor beleidsadvisering en -ondersteuning voor de andere afdelingen;
- uitvoering gegeven aan interne en externe communicatie-activiteiten;
- communicatie verzorgd bij complexe (pers)vragen en voorzien in het perspectief.

2. Financiële positie: BV heeft

- geadviseerd over financiën, verzekeringen, inkoop en gezorgd voor de administratie hiervan, alsmede voor tijdige bestuurlijke informatievoorziening hierover;
- de aanbevelingen uit het traject 'Evaluatie jaarrekening 2017' afgerond;
- extra bijeenkomsten van de (klankbordgroep) Financieel Ambtenaren Overleg begeleid;
- een nieuw financieel systeem aanbesteed, inmiddels ingevoerd in 2020;
- secretariële en administratieve diensten geleverd voor de lijnorganisatie, in het bijzonder voor afdeling IB (vrijwilligers, roosterplanning) en RB (FirstWatch).

3. Informatiegestuurd werken: BV heeft

- het beheer VNOG Domein / (operationele) informatievoorziening verzorgd;
- ICT-veiligheidsmaatregelen genomen en gezorgd voor continuïteit;
- geïnvesteerd en gewerkt aan verbetering van kwaliteit en ontsluiting van eigen data;
- Geplande innovaties zijn, gelet op de ontwikkeling van de koers voor de toekomst, getemporiseerd, in afwachting op de definitieve Toekomstvisie.

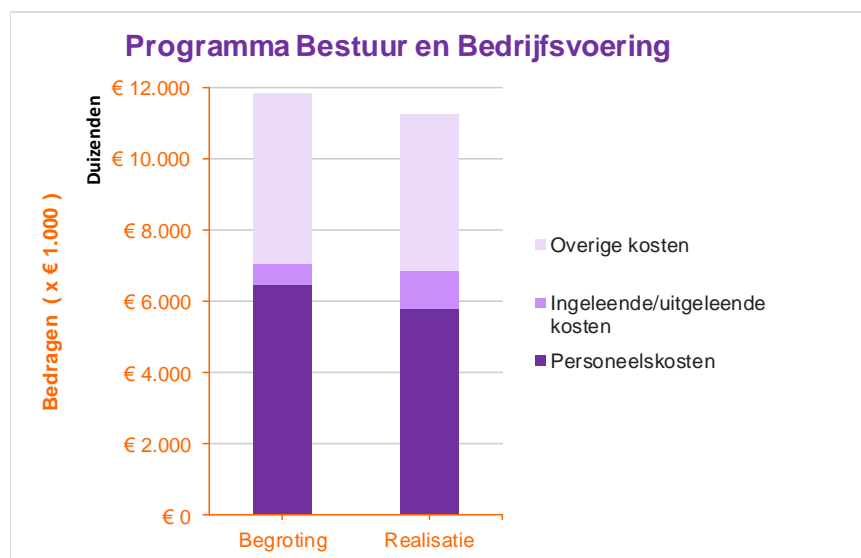
4. Mensgericht werken: BV heeft

- geadviseerd omtrent registratie, verslaglegging, rapportering en stuurinformatie;
- een nieuw personeelsmanagementsysteem en de salarisverwerking operationeel; verdere uitrol in 2020;
- het Arbo beleid ondersteund. Het RI&E rapport is verschenen en het digitaal Plan van Aanpak n.a.v. de RI&E is opgesteld in het Arbo management systeem. Uitvoering is gestart.

- Gelet op de niet stabiele bezetting van het team HRM en de ontwikkeling van de koers voor de toekomst, konden de eerder geplande innovaties op het gebied van strategische personeelsplanning, mobiliteit en ontwikkeling van medewerkers (talentmanagement) nog niet worden geïmplementeerd. Er is wel een HRM-visie opgesteld; uitvoering start in 2020.

Wat heeft het gekost?

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Totaal lasten	10.206.300	11.921.216	11.060.058
Totaal baten	5.100	100.100	154.945
Saldo voor bestemming	10.201.200	11.821.116	10.905.114
Mutaties reserves Bedrijfsvoering	0	0	326.130
Totaal lasten	0	0	326.130
Mutaties reserves Bedrijfsvoering	0	0	0
Totaal baten	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	326.130
Saldo na bestemming	10.201.200	11.821.116	11.231.244
Saldo programma resultaat			589.872

Een specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Programma: 8. Directie, Control en Staf

Programmahouder: mevr. A.H. Bronsvoort, waarnemend voorzitter

Waar gaat het over?

De directeur is eindverantwoordelijk voor het bereiken, behouden en monitoren van het dienstverleningsniveau binnen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen.

Wat hebben we bereikt?

1. *Directie*: de (wettelijke) taken van de VNOG zijn uitgevoerd. Daarnaast is invulling gegeven aan de bestuursopdracht: een toekomstbestendige organisatie die veiligheid en zorg biedt voor de inwoners op basis van kwaliteit en efficiency. Hier is tweeledig uitvoering aan gegeven: a) enerzijds inhoudelijk door het bepalen van de visie en het daarbij behorende dienstverleningsniveau van de VNOG en b) anderzijds door de inrichting, cultuur en aansturing van de VNOG-organisatie zodanig aan te passen dat de organische knelpunten worden verholpen. Besluitvorming hierover vindt begin 2020 plaats, waarna de implementatiefase start.
2. *Control*: de directie en het bestuur zijn geïnformeerd over de mate van besturing en beheersing in de organisatie en verbeteringen hierin zijn doorgevoerd. Het rapport van de commissie Van der Jagt/Van Arkel, dat opgesteld is naar aanleiding van het financieel tekort van de VNOG in 2018, is hiervoor belangrijke input geweest.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1. Directie

- De maatschappelijke opdracht is, op basis van richtinggevende uitspraken uit de bestuurlijke tweedaagse in september, nader gedefinieerd en uitgewerkt in een Toekomstvisie voor de VNOG waarover begin 2020 besluitvorming plaatsvindt.
- Op de ambities voor de organisatie en het mensgericht werken heeft een heroriëntatie plaatsgevonden die heeft geleid tot een organische ontwikkelaanpak waarover begin 2020 besluitvorming plaatsvindt.
- De directeur heeft hiertoe gesprekken gevoerd met de burgemeesters, gemeenteraden, postcommandanten en medewerkers van de VNOG over de taken en ontwikkeling van de organisatie.
- Stappen zijn gemaakt in het verbeteren van de kwaliteit en integraliteit van de besluitvormingslijn met aandacht voor personele- en financiële consequenties en een heldere en tijdige communicatie over de (voorbereide) voorstellen.
- Overleg is gevoerd met en tussen de veiligheidspartners, binnen het multidisciplinair veiligheidsoverleg, zodat alle betrokkenen hun rol konden spelen.

2. Control

- Control heeft zich gericht op processen, werking van enkele regelingen, op het doorstarten van risicomangement en op de planning & control cyclus.
- De controller heeft als business partner van de directie en het bestuur opgetreden door gevraagd en ongevraagd te adviseren over de besturing en beheersing van de organisatie. Per 1 mei 2019 heeft de businesscontroller de organisatie verlaten en de vacaturevulling loopt nog.
- Het interne controleplan, dat een systeem biedt voor onderzoek en reflectie, is uitgevoerd.
- Als gevolg van de vacature voor controller, de prioriteit voor het opstellen van de reader voor de bestuurlijke tweedaagse en de uitvoering van het rapport "Inzicht geeft uitzicht" (Van der Jagt / Van Arkel) zijn niet alle aanbevelingen van de accountant opgevolgd.
- In het kader van kwaliteitsmanagement zijn enkele onderzoeken uitgevoerd, waaronder een onderzoek naar de Regeling niet-repressieve vrijwilliger.
- Stappen zijn gemaakt in het inzichtelijk maken van tussentijdse financiële informatie.

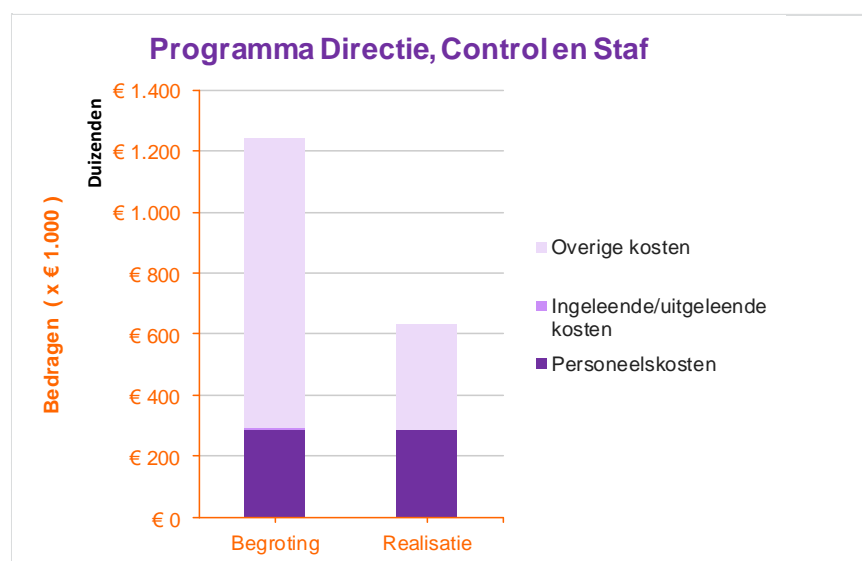
Toelichting bestuurlijke kosten 2019

Op speciaal bestuurlijk verzoek zijn in 2019 kosten gemaakt voor de bestuurlijke (zelf) evaluatie, ter voorbereiding / begeleiding / uitvoering van de bestuurlijke tweedaagse (waaronder opstellen reader), deelname aan de benchmark en uitreiking Koninklijke Onderscheidingen. Hieronder een overzicht van de betreffende out-of-pocket kosten. De uitgaven voor de KO's lopen door in 2020; de totale kostenberekening, voor zowel de administratieve kosten, als voor de huldigheden zelf volgt in de loop van 2020.

Kosten op speciaal verzoek van het bestuur in 2019	
Bestuurlijke evaluatie aanpak knelpunten VNOG	1.500
Communicatie kosten o.a. opstellen reader	22.900
Begeleiding bestuurlijke tweedaagse	5.600
Benchmark	14.400
Begeleiding materieel spreidingsplan	1.500
Totaal	45.900
<i>Koninklijke onderscheidingen</i>	<i>13.800</i>
Totaal:	59.700

Wat heeft het gekost?

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Totaal lasten	1.223.533	1.008.294	404.109
Totaal baten	0	0	7.865
Saldo voor bestemming	1.223.533	1.008.294	396.244
Mutaties reserves Directie	0	235.000	235.000
Totaal lasten	0	235.000	235.000
Mutaties reserves Directie	0	0	0
Totaal baten	0	0	0
Mutaties reserves	0	235.000	235.000
Saldo na bestemming	1.223.533	1.243.294	631.244
Saldo programma resultaat			612.050

Een specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Programma: 9. Algemene dekkingsmiddelen

Programmahouder: mevr. A.H. Bronsvort, waarnemend voorzitter

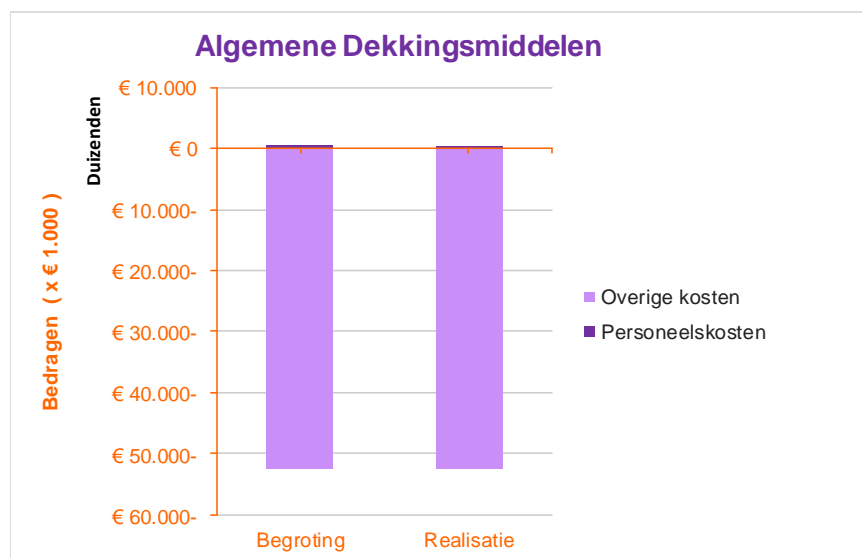
Waar gaat het over?

De algemene dekkingsmiddelen betreffen middelen die beschikbaar zijn ter dekking van de uitgaven op de andere programma's. Dit programma kent niet een op zichzelf staand doel. Voor de VNOG bestaan de algemene dekkingsmiddelen voornamelijk uit de gemeentelijke bijdragen en uit de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) middelen vanuit het Rijk.

In dit programma zijn de inkomsten verantwoord van de gemeentelijke bijdragen die zijn bepaald bij de vaststelling van de VNOG begroting 2019 en de rijksbijdrage met betrekking tot de BDUR.

Wat heeft het gekost?

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Totaal lasten	3.763.265	1.255.557	574.974
Totaal baten	49.122.426	56.604.718	56.659.568
Saldo voor bestemming	-45.359.161	-55.349.161	-56.084.594
Mutaties reserves Alg. dekkingsmiddelen	0	3.448.585	3.704.595
Totaal lasten	0	3.448.585	3.704.595
Mutaties reserves Alg. dekkingsmiddelen	0	0	128.005
Totaal baten	0	0	128.005
Mutaties reserves	0	3.448.585	3.576.590
Saldo na bestemming	-45.359.161	-51.900.576	-52.508.004
Saldo programma resultaat			607.428

Een specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Programma: 10. Brandweerkazernes in eigendom en overgangsrecht

Programmahouder: dhr. H.J. van Schaik

Waar gaat het over?

Het programma 10 betreft de drie kazernes in eigendom van de VNOG (Apeldoorn-Saba, Doetinchem, Harderwijk), verrekening kazernes Epe en de afwikkeling van de financiële gevolgen van het FLO overgangsrecht met de gemeenten Apeldoorn en Doetinchem. Dit programma wordt één op één met alleen de desbetreffende gemeenten verrekend.

Wat hebben we bereikt?

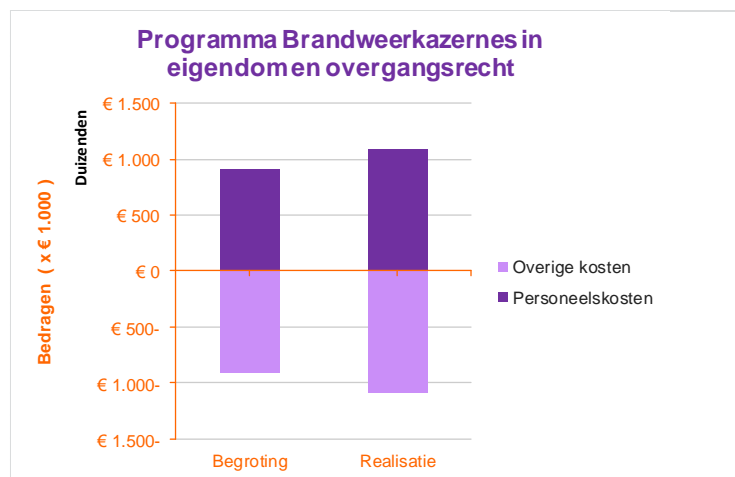
1. *Kazernes*: Goed uitgeruste en onderhouden kazernes, zodat de uitruk kan plaatsvinden en er werkzaamheden kunnen worden verricht.
2. *Overgangsrecht*: Een juiste uitvoering van het FLO overgangsrecht.

Wat hebben we er voor gedaan?

1. *Kazernes*
 - De afdeling Brandweerondersteuning heeft ervoor gezorgd / heeft gecoördineerd dat het onderhoud en de facilitaire diensten plaats hebben gevonden.
 - Tevens is gezorgd voor een juiste verrekening van de kosten met de betreffende gemeenten.
2. *Overgangsrecht*
 - De VNOG heeft gezorgd voor een juiste uitvoering van het FLO overgangsrecht en voor verrekening van de kosten met de betreffende gemeenten.

Wat heeft het gekost?

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Totaal lasten	3.088.703	3.088.703	3.627.201
Totaal baten	3.088.703	3.088.703	3.627.201
Saldo voor bestemming	0	0	0
Saldo na bestemming	0	0	0
Saldo programma resultaat			0

Een specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

4. Paragrafen

4.1. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' worden de risico's in beeld gebracht en gerelateerd aan de weerstandscapaciteit.

Het beleid rondom de beheersing van risico's is in 2015 bestuurlijk vastgelegd in de nota 'Weerstandsvermogen en risicomangement'. Daaraan is in de afgelopen jaren uitvoering gegeven door het benoemen van risico's en ontwikkelingen in kadernota's, begrotingen en jaarrekeningen. Vertrekpunt bij de beoordeling van risico's is dat het handelen van de VNOG dient plaats te vinden binnen de bestuurlijke vastgestelde beleids- en normenkaders. In verband daarmee is gecontroleerd en vastgesteld dat opvolging heeft plaatsgevonden van de in 2019 genomen bestuurlijke besluiten met financiële gevolgen.

Corona

De uitbraak van het coronavirus COVID-19 eind februari 2020 heeft grote impact op de Nederlandse samenleving en ook op de VNOG. Bij het nemen van maatregelen stond en staat nog steeds de gezondheid van onze medewerkers en anderen voorop. Vanzelfsprekend hebben de getroffen maatregelen ook grote gevolgen voor de VNOG. Die gevolgen zijn op meerdere gebieden zichtbaar, zowel op het vlak van bedrijfsvoering als financieel.

Inmiddels heeft de VNOG beheersmaatregelen getroffen om onder deze omstandigheden uitvoering te geven aan de primaire taken. Allereerst zijn medewerkers en middelen vrijgemaakt voor de crisisorganisatie, die in het leven is geroepen. Er is opgeschaald naar GRIP-4 en er is aangesloten bij de landelijke crisisorganisatie. Het RBT en het AB komen regelmatig bijeen.

De reguliere taken van de VNOG vinden doorgang. Hiertoe wordt de paraatheid van de posten nauwgezet gemonitord. Voor de going concern geldt eveneens dat de beschikbaarheid van de medewerkers per afdeling en team wordt gevolgd en met de vereiste inzet voor de crisis wordt afgestemd. Het ontbreekt op het moment van opmaken van het jaarverslag en de jaarrekening nog aan voldoende informatie over de consequenties om een financiële risicoberekening te maken voor de organisatie. De VNOG zal nauwgezet de impact volgen en actief de stakeholders hierover informeren.

Doorstart risicomangement

In 2019 is een doorstart gemaakt met het risicomangement, met als uitgangspunten:

- het begrip risico's wordt breed opgevat; het gaat dus niet alleen om financiële risico's;
- het managementteam heeft ingestemd met de aanpak;
- de organisatie wordt in de volle breedte betrokken;
- de inventarisatie van de risico's is in 2019 gestart bij de afdeling Bedrijfsvoering;
- de beoordeling en uitwerking naar maatregelen wordt vervolgd in 2020 bij de afdelingen binnen het primaire proces met gebruikmaking van de relevante beleids- en verwante stukken w.o. het continuïteitsplan van Crisisbeheersing, waarin wordt ingegaan op de kritische processen in acute situaties van rampenbestrijding en crisisbeheersing bij de VNOG.

De kennis en ervaring over het omgaan met risico's worden gedeeld met de collega's van de omliggende veiligheidsregio's.

In de paragraaf *Weerstandsvermogen en risicomangement* van de begroting 2021 (meerjarenbegroting 2021-2024), willen we een volgende uitwerking geven van de inmiddels geïnventariseerde en beoordeelde risico's.

In het vervolg van deze paragraaf worden de eerder in de begroting 2019 genoemde risico's en overige ontwikkelingen geactualiseerd op basis van de maatregelen en ontwikkelingen in 2019.

Risico's

Bij risico's waarvoor het niet mogelijk is om tijdig bij te sturen, dient de Algemene Reserve als buffer.

	Risico's (*€ 1.000)	2019
1.	Arbeidshygiëne	800

Toelichting

1. Arbeidshygiëne

Er is landelijk beleid ontwikkeld over arbeidshygiëne van brandweerlieden. De brancherichtlijn voor arbeidshygiëne (de handreiking 'Schoon werken bij Brand') is verschenen. Hiervoor zijn bij de VNOG diverse acties uitgevoerd, waaronder de aanschaf van materialen (groene kratten) en daarnaast zijn er nog een aantal quick wins gerealiseerd. Verder worden ook werkinstructies en procedures aangepast.

Begin 2019 is de RI&E verschenen. De resultaten zijn in de organisatie uitgezet. Het hierop gebaseerde plan van aanpak wordt in de lijn uitgewerkt en financieel vertaald in de (meerjaren)begroting 2021-2024. Dit kan op den duur leiden tot een stijging van de begrotingsposten 'materiaal', 'uren vrijwilligers' (opleiden en oefenen) en mogelijk 'huisvesting', waarbij echter ook het demarcatievraagstuk speelt.

Voor de jaarstukken 2019 wordt de in de begroting 2019 opgenomen inschatting van bovengenoemde kostenpost, van tussen de € 800.000 en 3,5 mln. per Veiligheidsregio, vooralsnog gehandhaafd.

Overige ontwikkelingen

Op overige ontwikkelingen kan normaliter tijdig worden bijgestuurd.

	Overige ontwikkelingen
1.	Demografische ontwikkeling en kortere doorlooptijd vrijwilligers
2.	Arbeidstijdenwet
3.	Synchronisatie p-regelingen vrijwilligers
4.	Landelijke Meldkamer Samenwerking, LMS
5.	Voortzetting Regionaal Brandmeld Systeem
6.	Voortraject en toepassing demarcatie huisvesting
7.	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
8.	Algemene verordening gegevensbescherming
9..	Aanbestedingsrisico

Toelichting

1. Demografische ontwikkeling en kortere doorlooptijd vrijwilligers

In de begroting voor 2019 is aangegeven dat de vergrijzing en de kortere tijd dat vrijwilligers zich willen binden aan de brandweer, meer kosten meebrengt voor werving en het vakbekwaam maken van nieuwe mensen. Er is in de begroting 2019 generiek rekening gehouden met hogere kosten voor het aantrekken van meer vrijwilligers. Daarbij wordt bij de werving, vanaf eind 2018, meer specifiek per brandweerpost/- regio gekeken naar wat er aan nieuwe vrijwilligers nodig is, mede gelet op de verwachte uitstroom.

Bij een afname van vrijwilligers zullen bepaalde taken rondom materieel & logistiek, weer moeten worden overgenomen door vaste medewerkers. Over de mate en omvang van mogelijke meerkosten hieromtrent, kan nu nog geen duidelijkheid worden gegeven.

2. Arbeidstijdenwet

Bij de VNOG zijn medewerkers vaak op meerdere manieren actief en verbonden aan de organisatie. De omvang van de taken van de medewerkers bij de VNOG in hun verschil-

lende rollen, kan leiden tot overschrijding van uren in het kader van de Arbeidstijdenwet. In 2019 zijn mogelijke overschrijdingen niet gesanctioneerd.

3. Synchronisatie p-regelingen vrijwilligers

Aan de uniformering van vergoedingen van vrijwilligers, afkomstig uit de verschillende voormalige clusters, is verder gewerkt in 2019. De synchronisatie van de *regeling niet repressieve vrijwilligers* en de nieuwe *ROF-regeling*, waren al voor 2019 gereed. In 2019 is een uniforme kazerneringsregeling vastgesteld voor vergoedingen voor avond, nacht en weekend bij de kazernering in Apeldoorn (centrum), Doetinchem en Zutphen. Hierbij wordt voorzien in een overgangstermijn, waarbij de vergoedingen gelijk zullen zijn getrokken in het najaar van 2021.

Daarnaast wordt er nog gewerkt aan gelijke afspraken voor kazernering in de dagdienst in Zutphen en Doetinchem. Daarbij is het de bedoeling dat er roosters worden gemaakt waarbij ook interne medewerkers, met ambtelijke aanstelling, structureel worden ingezet voor parate brandweezorg. Hiermee moet het inhuren van brandweerkrachten zoveel mogelijk worden voorkomen.

4. Landelijke Meldkamer Samenwerking, LMS

- Voor het verschil tussen de huidige jaarlijkse beheerkosten voor de meldkamer bij de VNOG en het aandeel in de structurele korting van de BDUR, ad. € 85.000 per jaar, heeft het AB in de kadernota 2020 structureel aanvullende middelen ter beschikking gesteld. Getracht zal worden om dit bedrag in te verdienen in de vorming van de gezamenlijke Oost 5 meldkamer in Oost-Nederland. In het stadium waarin deze samenvoeging zich nu bevindt, zijn hierover nog geen harde uitspraken te doen.
- De VNOG heeft van het Rijk een eenmalige bijdrage voor transitiekosten, ad. € 500.000, ontvangen. De financiële consequenties voor de transitiekosten zijn afhankelijk van het verloop van de samenvoeging van de vier meldkamers van de vijf oostelijke veiligheidsregio's en hun financiële afspraken.
- In de tweede helft van 2019 is duidelijk geworden dat de voorziene opheffing van de GR MON nog niet gewenst is. Het bestuur MON had drie opdrachten neergelegd bij de directeur MON:
 1. Zorg voor bedrijfsvoering en beheer van de meldkamerfunctie.
 2. Zorg voor de samenhang in de meldkamer.
 3. Zorg voor de multi-oposchaling in de meldkamer.

De eerste taak, bedrijfsvoering en beheer gaan in de volle omvang over naar de politie/LMS. De tweede en derde taak, multi-samenhang en multi-oposchaling blijven in de gemeenschappelijke regeling en bij de directeur MON. Hij blijft verantwoording afleggen aan het bestuur van de MON over deze taken.

De financiële consequenties van de continuering van de opdrachten 2 en 3 worden tot aan het moment van de opening van de nieuwe meldkamer voor Oost Nederland in Apeldoorn gedragen door de LMS. Dit is een gevolg van de "as is" overname per 1 januari 2020. Deze opdrachten horen formeel niet tot de taak van LMS maar van de Veiligheidsregio's.

De verwachting is dan ook dat na de opening van de nieuwe meldkamer de Veiligheidsregio's te maken zullen krijgen met kosten van de multi-oposchaling. Dit betreft dan onder meer de kosten van de CACO functie en de kosten van het opleiden en trainen en oefenen van de CACO functionarissen. De kosten hiervan voor de vijf binnen de Meldkamer Oost Nederland opererende Veiligheidsregio's gezamenlijk, zijn afhankelijk van de te nemen besluiten. Bij de keuze voor de vrijgestelde CACO kunnen de geschatte kosten een bedrag van circa € 1.000.000 benaderen. Het aandeel voor de VNOG is afhankelijk van de nog vast te stellen verdeelsleutels tussen de 5 samenwerkende veiligheidsregio's.

5. Voortzetting Regionaal Brandmeld Systeem

De herinrichting en overdracht van het Openbaar Brandmeld Systeem (OMS-stelsel) kan leiden tot nadelige financiële effecten in de exploitatie. De omvang van de derving van inkomsten en de mate van het vervallen van bijhorende kosten, is nog onvoldoende aan te geven. Om bij de overgang de veiligheid en continuïteit te waarborgen is zorgvuldigheid vereist.

6. Voortraject en toepassing demarcatie huisvesting

Het project 'Demarcatie' beoogt helderheid te krijgen omtrent het gebruik, het beheer, de (financiële) verantwoordelijkheden en wederzijdse verwachtingen inzake de in gebruik zijnde gemeentelijke gebouwen en bedrijfsmiddelen. Het streven is om dit binnen de budgettaire kaders uit te werken. In 2019 kon dit project nog niet worden opgestart, o.a. vanwege het vertrek van de betreffende teamleider. Voor de uitvoering van dit project zijn middelen beschikbaar gesteld en is in december 2019 capaciteit vrijgemaakt en wordt aanvullend capaciteit ingehuurd.

7. Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) heeft tot doel om per 1 januari 2020 de ambtelijke status van overheidspersoneel te wijzigen. Daarbij wijzigt de (eenzijdige) aanstelling van ambtenaren in een (tweezijdige) arbeidsovereenkomst. Voor het personeel in dienst van de Veiligheidsregio's is de invoeringsdatum voor de Wnra inmiddels uitgesteld. Hiertoe is besloten omdat in het kader van de voorbereiding van de Wnra aan het licht is gekomen dat de huidige rechtspositie van de brandweervrijwilligers, mogelijk in strijd is met Europese wet- en regelgeving. Er bestaat hierdoor een reëel risico dat brandweervrijwilligers als deeltijdmedewerkers moeten worden aange-merkt met alle rechten en plichten van dien.

De (financiële) gevolgen van deze ontwikkelingen overstijgen de VNOG en zullen daarom in een breder kader moeten worden gezien en aangepakt. De VNOG volgt daarbij de landelijke/internationale aanpak die in gezamenlijkheid met andere veiligheidsregio's en het ministerie wordt opgepakt. Daarbij wordt de tijd van uitstel achtereenvolgens benut om te onderzoeken of de vrijwilligheid van de brandweer behouden kan blijven binnen het bestaande juridische kader. Wanneer noodzakelijk zal vervolgens worden gekeken of er rechtvaardiging kan worden gevonden voor verschil in de arbeidsrechtelijke behandeling tussen beroeps- en vrijwillige brandweer. En tenslotte wordt de mogelijkheid overwogen om de personele capaciteit bij de brandweer aan te passen aan het juridisch kader.

8. Algemene verordening gegevensbescherming

In mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden. Daarbij is bij Autoriteit Persoonsgegevens de functionaris voor de gegevensbescherming (FG) aangemeld. Tevens heeft het bestuur het beleid omtrent informatieveiligheid vastgesteld middels het beleidsplan Informatieveiligheid Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland. Van belang is dat wordt getoetst welk vervolg de in de besluitvorming voorgestelde – en genomen maatregelen, krijgen.

9. Aanbestedingsrisico

Wanneer de aangetrokken producten en diensten voor de VNOG hoger zijn geweest dan waarvoor krediet is gevraagd, is daarvoor een kredietaanpassing aan het AB voorgelegd. Uit analyses op de inkoop in 2019 zijn de in rekening gebrachte diensten voor schoonmaak bij de VNOG een aandachtspunt, als het gaat om de vraag of aanbesteding vereist is. Het gaat om de situatie waarin zowel de gemeenten als de VNOG deze diensten inkoop en waarbij de VNOG de kosten heeft betaald. Hierbij moet rekening worden gehouden met de uitkomsten van het recent gestarte project demarcatie (zie punt 6). Aangezien dit project nog niet afgerond kon worden, was het niet mogelijk om één samenhangende schoonmaakopdracht in de markt te zetten. Daarom zijn de bestaande overeenkomsten verlengd.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van maatregelen nog resterende risico's overblijven.

Benodigde weerstandscapaciteit

Conform de nota Weerstandsvermogen van augustus 2015 definieert de benodigde weerstandscapaciteit als het bedrag wat nodig is op basis van de financieel gekwantificeerde risico's. De VNOG moet de helft van het benodigde weerstandscapaciteit opbouwen. De andere helft mag ten laste van de deelnemende gemeenten worden gebracht.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit het totaal van middelen dat beschikbaar is om de risico's financieel af te dekken. Onderstaand is de beschikbare weerstandscapaciteit berekend.

Berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit

Reserves ultimo 2019	€
Totaal Algemene reserve	400.896
Bestemmingsreserve zonder verplichting	887.172
Beschikbare weerstandsvermogen	1.288.068

Berekening van de ratio weerstandsvermogen

Beschikbare weerstandsvermogen VNOG	€
Beschikbare weerstandsvermogen deelnemende gemeenten	400.000
Beschikbare weerstandsvermogen VNOG	1.288.068
Benodigde weerstandsvermogen	800.000
Ratio	2,1

Toelichting

De VNOG moet minimaal 50% van de benodigde weerstandscapaciteit zelf opbouwen om aan de norm voor de ratio te voldoen. In bovenstaande tabel is derhalve bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen voor de deelnemende gemeenten rekening gehouden met de andere 50% van het totaal benodigde weerstandsvermogen. Hierdoor is er voor de VNOG een verplichting om minimaal € 400.000 aan vrij beschikbare reserve aan te houden.

De nu berekende ratio is fors hoger dan begroot over 2019 en ook in vergelijking met 2018. Dit komt door een stijging van het beschikbare weerstandsvermogen bij de VNOG door enkele toevoegingen aan de bestemmingsreserves in 2018 en 2019. Overigens wordt het benodigde weerstandsvermogen bij de VNOG in de begroting 2021 geactualiseerd op basis van een eerste herbeoordeling van de risico's. De daarbij berekende ratio komt uit op 1,4.

Financiële kengetallen VNOG

	Begroting 2019	Rekening 2019
Netto schuldquote	87%	59%
Solvabiliteitsratio	3%	15%
Structurele exploitatieruimte	1%	14%

Korte toelichting op de kengetallen

Algemeen

Door het positieve exploitatieresultaat in 2019 zijn de kengetallen: *Netto schuldquote*, *Solvabiliteitsratio* en *Structurele exploitatieruimte*, gunstiger dan begroot.

Netto schuldquote

Dit kengetal geeft een indicatie van de druk van schuldenlast (rente / aflossing) op de eigen middelen. De quote wordt berekend door de netto schuld te delen door het totaal aan jaarlijkse baten.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Hiertoe wordt de omvang van het eigen vermogen gerelateerd aan de totale omvang van het vermogen (dus het eigen en het vreemde vermogen).

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft weer hoeveel structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, ook als bijvoorbeeld de baten afnemen of lasten in de toekomst gaan toenemen. De ruimte wordt berekend door het structurele saldo (verschil tussen structurele baten en lasten) te delen door het totaal aan jaarlijkse baten.

4.2. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Het brandweermaterieel en drie kazernes zijn in eigendom van de VNOG. Ter dekking van de groot onderhoudskosten van de overgenomen kazernes is in de jaarrekening van de VNOG voor de kazernes Harderwijk en Doetinchem per kazerne een voorziening gevormd voor rekening van de betreffende gemeente; dit op basis van een meerjarig onderhoudsplan (MJOP). Het MJOP van de kazerne Doetinchem moet volgend jaar geactualiseerd worden. De kazerne in Apeldoorn Zuid (Saba) betreft een appartementsrecht. Het opbouwen van een voorziening groot onderhoud voor de kazerne Apeldoorn Zuid (Saba) is daardoor een aangelegenheid van de Vereniging van Eigenaren Werkgebouw Zuid.

Zoals bekend zijn de kazernes in eigendom van de VNOG een gevolg van een fiscale constructie met een looptijd van 10 jaar. Daarna zijn de lasten en baten voor de betreffende gemeente en wordt de opgebouwde onderhoudsvoorziening overgedragen.

De kapitaalgoederen voor rekening van de VNOG zijn de voertuigen en overig materieel waarop wordt afgeschreven. Voor dit materieel wordt er regio-breed met één beheerssysteem gewerkt. De planning van het onderhoud vindt plaats volgens regionaal en landelijk vastgestelde intervallen en protocollen. Informatie hieromtrent, zoals de onderhoudskosten per voertuig, is opgenomen in de reader van de bestuurlijke tweedaagse van 18/19 september 2019 en zal in de Meerjarenbegroting 2021-2024 een plek krijgen. Naar aanleiding van een brief van Gedeputeerde Staten wordt met de toezichthouder overlegd hoe een beleidskader over dit onderwerp vorm kan en moet krijgen (notitie onderhoud kapitaalgoederen).

4.3. Paragraaf Financiering

Inleiding

De Financieringsparagraaf is één van de voorgeschreven paragrafen als onderdeel van de Programmarekening op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Artikel 13 van dit besluit schrijft voor dat de beleidsvoornemens en ontwikkelingen ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille worden beschreven.

Op grond van de Wet Fido (Financiering Decentrale Overheden) moet de Veiligheidsregio twee treasury-instrumenten hanteren. Dit zijn het treasurystatuut en de treasuryparagraaf. In 2014 is het treasurystatuut herzien. De herziening was voornamelijk ingegeven door het toenemende belang vanwege de groei van activa als gevolg van de regionalisering en de invoering van de wet Hof. De aanpassing van het treasurystatuut is op 18 december 2014 door het Algemeen Bestuur vastgesteld.

Risicobeheer

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie. Het bevat tevens de gegevens die op grond van de Wet Fido voor de toezichthouder nodig zijn w.o. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Renterisico's

Financiering en renterisico zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Telkens wanneer een geldlening moet worden afgelost en herfinanciering noodzakelijk is, bestaat immers het gevaar dat de begroting geconfronteerd zal worden met hogere rentelasten. Door ontwikkelingen op de geld- of kapitaalmarkt kan de nieuwe lening duurder uitvallen dan de oude. Ook wanneer een geldlening in aanmerking komt voor renteherziening bestaat dit risico. De Wet Fido stelt grenzen aan de mate waarin een gemeente of andere decentrale overheid zich bloot kan stellen aan renterisico. Ter beperking van dit risico is zowel voor de vaste schuld (langlopende leningen) als voor de vlottende schuld (kortlopende leningen) een wettelijke grens vastgesteld. Het niet voldoen aan deze limitering kan voor de Provincie, als toezichthouder van de VNOG, aanleiding zijn om maatregelen te nemen. Preventief toezicht op het afsluiten van geldleningen behoort in laatste instantie tot de mogelijkheden.

Renterisico vaste schuld

De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rente typische looptijd van één jaar of langer. De renterisiconorm zet decentrale overheden aan tot spreiding van hun lening portefeuille en daarmee verlaging van het jaarlijks renterisico door hen te verplichten aflossingen op geldleningen en momenten van renteherziening over toekomstige begrotingsjaren te verdelen. Het is aan de besturen van de decentrale overheden zelf om binnen de renterisiconorm voor een bepaalde mate van spreiding te kiezen.

Berekening Renterisiconorm:

Begrotingstotaal 2019	: € 54,6 miljoen
Percentage	: 20%
Renterisiconorm	: € 10,9 miljoen afgerond

De risiconorm geeft aan dat jaarlijks maximaal € 10,9 miljoen van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor aflossing of renteherziening. De VNOG heeft in 2019 geen leningen aangetrokken. Dit was mogelijk doordat terughoudend is omgegaan met uitgaven en door de heroriëntatie op de voorgenomen investeringen waardoor in 2019 slechts in beperkte mate gebruik werd gemaakt van de beschikbaar gestelde kredieten. In het verslagjaar is voor een bedrag van € 4,9 miljoen op de vaste schuld afgelost. In 2019 was geen sprake van renteherziening van een van de aangetrokken geldleningen. De VNOG heeft in 2019 dus ruimschoots aan de renterisiconorm voldaan.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt de maximale omvang van de externe korte geldpositie. Deze zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het totaal van de jaarbegroting van de VNOG bij aanvang van het jaar. De totale omvang van de jaarbegroting 2019 van de VNOG bedroeg bij aanvang van het jaar 2019 circa € 54,6 miljoen. De kasgeldlimiet bedraagt daarmee afgerond circa € 4,5 miljoen.

Onderstaand overzicht bevat de liquiditeitspositie in relatie tot de kasgeldlimiet, zoals bedoeld in het "Uitvoeringsbesluit Financiering Decentrale Overheden.

Alle bedragen in onderstaand overzicht x € 1.000

	Vlottende Schulden	Vlottende Mid-delen	Saldo	Gemiddeld	over=+/onder=-schrijding limiet
januari	1.193	0	1.193		
februari	1.252	48	1.203		
maart	2.211	0	2.211		
			kwartaal 1	1.536	-€ 2.943
april	3.046	2.927	119		
mei	4.054	1.408	2.646		
juni	3.834	103	3.834		
			kwartaal 2	2.200	-€ 2.279
juli	223	4.994	-4.771		
augustus	376	5.750	-5.374		
september	687	6.509	-5.822		
			kwartaal 3	-5.322	-€ 9.801
oktober	863	8.667	-7.804		
november	110	7.074	-6.964		
december	787	5.961	-5.175		
			kwartaal 4	-6.648	-€ 11.126
Kasgeldlimiet VNOG:					€ 4.478.500

Begroot aan het begin van het jaar 2019 € 54.616.702
conform artikel 2d van het uitvoeringsbesluit Financiering Decentrale Overheden
geldt voor een gemeenschappelijke regeling een percentage van

8,2%

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt is de kasgeldlimiet in 2019 niet overschreden.

Schatkistbankieren

Met ingang van 1 januari 2014 heeft het Ministerie van Financiën het voor overheidslichamen verplichte schatkistbankieren ingevoerd. De VNOG is hierdoor verplicht om overtollige middelen in rekening-courant aan te houden bij het Ministerie van Financiën. Als overtollig wordt aangemerkt alle middelen die een drempelbedrag overschrijden. Voor de VNOG is het drempelbedrag voor 2019 bepaald op € 409.625. De VNOG legt in navolgende tabel verantwoording af over de wijze waarin in 2019 de regels over schatkistbankieren zijn nageleefd.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	410			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	111	167	252	183
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	299	243	158	227
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	54.617			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	54.617			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	410			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
Kwartaal 1					
Kwartaal 2					
Kwartaal 3					
Kwartaal 4					
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	10.000	15.202	23.183	16.842
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	111	167	252	183

Uit bovenstaande staat blijkt dat de VNOG in 2019 de regels voor het schatkistbankieren volledig heeft nageleefd.

Renteberekening jaarrekening

Voor de kapitaallasten van kazernes zijn in 2019 evenals voorgaande jaren de afgesproken projectpercentages doorbelast. Deze projectpercentages zijn gebaseerd op de ten behoeve van de financiering van de kazernes aangetrokken leningen. Aan de reguliere VNOG investeringen is in 2019 0,8% rente toegerekend.

Uitgezette externe gelden

In het treasury statuut staat dat er drie soorten kortlopende gelden ingezet kunnen worden. Het gaat om de volgende instrumenten: callgeld (daggeld), kasgeldleningen & deposito's en rekening-courantovereenkomsten.

De VNOG heeft een rekening-courant bij de BNG en drie rekeningen bij de ING. Met ingang van 1 januari 2014 heeft het Ministerie van Financiën het voor overheidslichamen verplichte schatkistbankieren ingevoerd. De VNOG is hierdoor verplicht om overtollige middelen in rekening-courant aan te houden bij het Ministerie van Financiën.

4.4. Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf Bedrijfsvoering is een voorgeschreven onderdeel en is bedoeld om de bedrijfsvoering toe te lichten. In de VNOG begroting is vanaf 2016 het separate programma '7. Bedrijfsvoering' opgenomen. Vandaar dat het eerste deel van de navolgende teksten één op één overeenkomt met de verantwoording op het programma 'Bedrijfsvoering' van enige pagina's terug. Het tweede deel van de paragraaf gaat in op diverse andere onderwerpen binnen de bedrijfsvoering.

Wat hebben we bereikt?

De afdeling Bedrijfsvoering (BV) heeft bijgedragen aan de veiligheid in de regio, door de hulpverleningsdiensten te steunen met:

1. *Beleid*: Samenhang, kwaliteit en integraliteit van producten/diensten.
2. *Financiële positie*: Een rechtmatige en transparante financiële huishouding.
3. *Informatiegestuurd werken*: Zorg voor een goede informatiepositie van stakeholders.
4. *Mensgericht werken*: Ondersteuning reguliere personele processen; ambities omtrent persoonlijke ontwikkeling zijn getemporiseerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1. *Beleid*: BV heeft

- de bestuurlijke- en managementteam-overleggen voorbereid;
- met de andere afdelingen diverse extra ingelaste bestuursvergaderingen voorbereid en uitgewerkt, waaronder (extra) raadsinformatiebijeenkomsten;
- met de andere afdelingen alle werkzaamheden uitgevoerd voor de bestuurlijke tweedaagse over de koers voor de toekomst, zoals coördinatie van de reader voor de tweedaagse en begeleiding van de door bureau Berenschot uitgevoerde benchmark;
- gezorgd voor (juridische) advisering;
- gezorgd voor beleidsadviesing en -ondersteuning voor de andere afdelingen;
- uitvoering gegeven aan interne en externe communicatie-activiteiten;
- communicatie verzorgd bij complexe (pers)vragen en voorzien in het perspiket.

2. *Financiële positie*: BV heeft

- geadviseerd over financiën, verzekeringen, inkoop en gezorgd voor de administratie hiervan, alsmede voor tijdige bestuurlijke informatievoorziening hierover;
- de aanbevelingen uit het traject 'Evaluatie jaarrekening 2017' afgerond;
- extra bijeenkomsten van de (klankbordgroep) Financieel Ambtenaren Overleg begeleid;
- een nieuw financieel systeem aanbesteed, invoering in 2020;
- secretariële en administratieve diensten geleverd voor de lijnorganisatie, in het bijzonder voor afdeling IB (vrijwilligers, roosterplanning) en RB (FirstWatch).

3. *Informatiegestuurd werken*: BV heeft

- het beheer VNOG Domein / (operationele) informatievoorziening verzorgd;
- ICT-veiligheidsmaatregelen genomen en gezorgd voor continuïteit;
- geïnvesteerd en gewerkt aan verbetering van kwaliteit en ontsluiting van eigen data.
- Geplande innovaties zijn, gelet op de ontwikkeling van de koers voor de toekomst, getemporiseerd, in afwachting op de definitieve Toekomstvisie.

4. *Mensgericht werken*: BV heeft

- geadviseerd omtrent registratie, verslaglegging, rapportering en stuurinformatie;
- een nieuw personeelsmanagementsysteem en de salarisverwerking operationeel; verdere uitrol in 2020;
- het Arbo beleid ondersteund. Het RI&E rapport is verschenen en het digitaal Plan van Aanpak n.a.v. de RI&E is opgesteld in het Arbo management systeem. Uitvoering is gestart.

- Gelet op de niet stabiele bezetting van het team HRM en de ontwikkeling van de koers voor de toekomst, konden de eerder geplande innovaties op het gebied van strategische personeelsplanning, mobiliteit en ontwikkeling van medewerkers (talentmanagement) nog niet worden geïmplementeerd. Er is wel een HRM-visie opgesteld; uitvoering start in 2020.

Analyse reorganisatiekosten

Voor vier jaar (2016-2019) was in totaal € 2 miljoen beschikbaar gesteld om de kosten van de reorganisatie ("VNOG Risicogericht") te dekken. Het budget is verdeeld in vier keer € 500.000. In bepaalde jaren zijn overschrijdingen ontstaan; deze overschrijdingen zijn in de daarop volgende jaren gedekt. De totale reorganisatiekosten zijn gebleven binnen de 2 miljoen over vier jaar; er resteert € 155.000.

	2016	2017	2018	2019	Totaal
Budget	500	500	500	500	2.000
Jaarlasten	837	359	649	0	1.845
Verschil	-337	141	-149	500	155

bedragen x € 1.000

Het overschot van € 500.000 in 2019 maakt financieel-technisch deel uit van het saldo van deze jaarrekening. Dit stond al van tevoren vast (omdat de reorganisatie "VNOG Risicogericht" was afgerond, zouden hier geen uitgaven meer volgen).

Werkkostenregeling

Doordat de verhouding tussen de omvang van de totale loonsom en hoeveelheid personeel bij de VNOG scheef ligt door het grote aantal vrijwilligers, is over het algemeen een eindheffing vanwege de Werkkostenregeling (WKR) onvermijdelijk. Om vroegtijdig inzicht te krijgen op de ontwikkeling van de WKR, berekent de VNOG met ingang van 2017 ieder kwartaal de cumulatieve effecten van de WKR per afdeling. Op die manier kan worden gezien of er een eindheffing vanwege de WKR dreigt, of bijsturing mogelijk is en kunnen bijsturingssacties worden genomen. Deze maatregel heeft sinds 2017 effect. De eindheffing was in 2017 namelijk aanzienlijk lager dan in 2016 (2016: € 288.000, 2017: € 61.000); de eindheffing in 2018 kwam overeen met 2017 (2018: € 71.000). De eindheffing voor 2019 bedraagt € 36.000.

Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E)

De VNOG heeft de RI&E uitgevoerd in vijf fases:

- Fase 1: Arbeidshygiëne;
 - Fase 2: Warme RI&E voor alle repressieve medewerkers (belevingsonderzoek en veiligheidschecklist) en de Natte RI&E (waterongevallen);
 - Fase 3: Koude RI&E alle 56 kazernes, RI&E Specialisme (bijv. OVD, HOVD, AGS, TBO, Jeugdbrandweer, Natuurbrand verkenner, Logistieke Eenheid, enz.);
- Fases 1 t/m 3 waren eind 2017 afgerond. Urgente en eenvoudig op te lossen constateringingen zijn direct opgepakt.
- Fase 4: Werkbelevingsonderzoek kantoor en vast personeel VNOG plus verdiepende Natte RI&E (waterongevallen);
 - Fase 5: Externe toets RI&E.

De externe toets van het RI&E rapport vond begin 2019 plaats.

Begin 2019 was er positief bericht vanuit de externe toets. Het RI&E-rapport is vervolgens behandeld in de OR. De vervolgstappen konden daarna worden ingezet. Naast het RI&E rapport moet er namelijk een bijbehorend Plan van Aanpak worden opgesteld, waarin staat hoe de geconstateerde actiepunten uit het rapport worden opgepakt.

Het Plan van Aanpak is in 2019 opgesteld. In het Arbomanagementsysteem van de VNOG (het AMS, een digitaal systeem waarmee de Arbo-zorg kan worden gevolgd) zijn alle acties/maatregelen uit het RI&E-rapport ingevoerd, inclusief, in afstemming met de betrok-

ken afdeling, per actie de prioriteit, een planning en waar mogelijk de (financiële) consequenties. Het AMS is daarmee het digitale Plan van Aanpak van de VNOG. De afdelingen moeten hier nu, met ondersteuning van het Arbo-team, vanaf 2020 mee aan de slag.

Bij de invoering van de actiepunten in het AMS is gebleken dat bepaalde acties inmiddels zijn opgelost, dat is direct in het AMS verwerkt. Het AMS wordt gebruikt om de voortgang te monitoren.

Verzekeringen

In 2018 is de ongevallenz verzekering opnieuw aanbesteed. De nieuwe polis loopt met ingang van 2019. Hieronder zijn enkele cijfers opgenomen over de schadeafwikkeling in 2019. Het betreft het aantal dossiers dat in behandeling is genomen bij onze verzekeraars:

- *Ongevallen*: 10 dossiers, variërend in financiële omvang.
- *Eigendommen*: 3 dossiers boven de € 500. Er zijn 15 dossiers met gevallen onder de € 500 en die vallen onder het eigen risico.
- *Aansprakelijkheid richting derden*: 2 dossiers
- *Rechtsbijstand*: geen dossiers
- *Instrumenten*: 3 dossiers
- *Wagenpark*: Totaal 49 dossiers:
 - o Schadeclaim tussen: € 0 – € 5.000: 42
 - o Schadeclaim tussen: € 5.000 – € 10.000: 4
 - o Schadeclaim tussen: € 10.000 – € 25.000: 2
 - o Schadeclaim: > € 25.000: 1
- *Wagenpark, specificatie*: 1 dossier met letsel, 26 dossiers Casco, 22 dossiers WA. Totaal 49 dossiers.
- *Uitkeringen dossiers ouder dan 2019*: 2 dossiers aansprakelijkheid, 8 dossiers ongevallen, 3 dossiers eigendommen, diverse dossiers wagenpark (betalingen en ontvangsten)

Kapitaallasten

In de begroting 2019 is een budget van € 4.980.000 opgenomen voor kapitaallasten (rente en afschrijving excl. kazernes). Hierbij werd uitgegaan dat 85% van de investeringen uit het MJIP wordt gerealiseerd. In de begroting 2019 was daarnaast nog een korting van € 500.000 op de kapitaallasten toegepast. Dit betrof de laatste jaarschijf van een aflopende korting op dit budget. In 2019 viel reguliere kapitaallast € 4.894.000 ongeveer € 86.000 lager uit, welk verschil, tezamen met een opbrengst uit verkocht materieel van € 158.000, is toegevoegd aan de egaliseringsreserve afschrijvingen (materieel).

De afschrijvingskosten zijn in 2019 uiteraard berekend conform de herziene termijnen. Voor een aantal activa zijn de afschrijvingstermijnen verlengd. Dit leidt voor een aantal activa tot een lagere afschrijvingslast, die hieronder is uitgesplitst in de betreffende balanscategorieën.

	Afschrijving tot 2019	Afschrijving vanaf 2019	Vershil
Machines etc.	317.663	288.529	-29.134
Vervoermiddelen	92.565	55.410	-37.155
Overig	92.629	71.166	-21.463
Totaal	502.857	415.105	-87.752

In 2018 was er een kapitaallast van € 4.291.000. Deze lasten zijn dus met € 6 ton en 14% gestegen (na een stijging met 8% in 2018). De stijging krijgt des te meer reliëf als rekening gehouden wordt met de verlenging van de afschrijvingstermijnen. Het is het resultaat van een bestuurlijke impuls in 2016-2017 om tempo te krijgen in de investeringen. Het is tevens in overeenstemming met de verwachtingen. Met ingang van 2020 wordt een nieuwe ramingsgrondslag gehanteerd, zulks conform het rapport van de gemeentelijke commissie Van der Jagt / Van Arkel.

Salariskosten, kosten van inhuur en detachering van personeel

Het overschot in de jaarrekening op de kosten van arbeid bedraagt per saldo € 1.885.000. In de navolgende tabel is dit weergegeven, uitgesplitst over de kostenonderdelen.

	<i>bedragen x 1.000</i>		
	Begroting na wijziging	Werkelijke uitgaven	Saldo
Salarissen + sociale lasten	25.988	23.683	2.305
Inhuur - en detachering van personeel	638	1.058	-420
Totaal	26.626	24.741	1.885

Salarissen

Het verschil tussen de realisatie en begroting over 2019 wordt vrijwel geheel veroorzaakt door het verschil van 30 fte vacatureruimte tussen de begrote - en gerealiseerde bezetting. De looncompensatie is immers gerepareerd bij AB-besluit van 27 juni. De begrote en werkelijke kosten van bovenschalligheid zijn opgenomen in bovenstaande tabel.

In de Tweede Financiële Verkenning 2019 (TFV) werd rekening gehouden met een overschot op de salariskosten van € 1.150.000. Deze prognose had betrekking op het vaste personeel en was gebaseerd op een vacatureruimte van 26 fte. In de tweede helft van 2019 zijn vrij veel medewerkers vertrokken, hetgeen op jaarbasis leidde tot 30 vacatures. Bovengenoemd overschot stijgt daardoor tot € 1.450.000.

Het resterende verschil tussen het overschot over heel 2019 en de TFV 2019, bedraagt € 850.000 en wordt zoals aangegeven in hoofdstuk 2 "Resultaat" voor € 500.000 veroorzaakt door een inrichtingsfout in de HR administratie en een te late interne controle daarop. Voor het overige betreft het een effect van een bewust voorzichtige inschatting van de fiscale gevolgen van de IKB-kosten (Individueel Keuzebudget). In de TFV was al aangegeven, dat op dit punt rekening is gehouden met het negatiefste scenario.

Inhuur en detachering

De uitgaven voor de inhuur van het vaste personeel bedragen € 1.261.000. Hiertegenover staat een bedrag aan niet begrote inkomsten van € 203.000 voor detacheringen van personeel aan het IFV (€ 180.000) en de MON (€ 23.000). Na aftrek van deze compenserende inkomsten resteert een bedrag van € 1.058.000 en t.o.v. de begroting leidt dit tot een tekort van € 420.000 op inhuur. Dit is in lijn met de TFV 2019.

De inhuur in 2019 heeft betrekking op de uitvoering van reguliere taken waarvoor op dat moment geen expertise intern beschikbaar was. Het gaat daarbij met name om de functies van:

- Teamleider HRM (heel 2019; dekking mede uit vacature).
- Hoofd Bedrijfsvoering (t/m oktober 2019; dekking uit vacatures afd. hoofden BV&IB).
- Senior salarisadministrateurs (vanaf 2e kwartaal 2019; dekking mede uit vacature).
- E-HRM deskundige (heel 2019; dekking mede uit vacature).
- Beleidscapaciteit Crisisbeheersing (dekking uit vacature).
- Monteur/Uitrukmedewerker SABA (dekking uit vacature).

Vrijwilligersbudget*bedragen x 1.000*

	Begroting na wijziging	Werkelijke uitgaven	Saldo
Salarissen vrijwilligers BRW	7.699	7.158	541
Inhuur - en vergoeding dagbezetting IB	100	217	-117
Totaal	7.799	7.375	424

Er is een voordeel op het vrijwilligersbudget van € 424.000.

Om beter te kunnen sturen is het budget onderverdeeld in diverse deelbudgetten. Afgelopen jaar heeft beter inzicht in de cijfers geleid tot het beter kunnen sturen op de budgetten. De sturing van het afgelopen jaar heeft zijn vruchten afgeworpen in het beter naleven van de regels rondom declaraties.

- In het totale budget was rekening gehouden met € 260.000 voor stijging van de vergoedingen als gevolg van een nieuwe cao. Hiervan is € 60.000 nodig geweest.
- Het aantal inzeturen was meer dan rekening mee was gehouden. Er waren 29 incidenten waarbij de inzet meer dan € 10.000 heeft gekost. Het aantal uitrukken was ten opzichte van het gemiddelde van 2017 en 2018 lager, maar de duur en het aantal vrijwilligers dat deelnam aan de uitrukken was hoger.
- Voor de dagbezetting in Doetinchem en Zutphen was € 100.000 beschikbaar. Om de roosters te vullen is met name gebruik gemaakt van vrijwilligers. Dit heeft in totaliteit € 217.000 gekost.
- Er zijn minder uitgaven op het onderdeel vakbekwaamheid (- € 470.000) . De uitgaven voor het onderdeel "vakbekwaam blijven" zijn lager (-€ 167.000) doordat o.a. de deelname van vrijwilligers aan oefeningen (R1) lager is dan gepland (bij ca 75% van de oefeningen is de opkomst 40-60%). De uitgaven voor uren ten behoeve van "vakbekwaamheid ondersteunen" zijn daarmee ook lager (- € 109.000). Ook zijn de uitgaven voor "vakbekwaam worden" lager dan begroot (-€ 94.000). Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat de reis-uren lager zijn dan begroot en een opleiding manschap niet is doorgegaan.

4.5. Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de Veiligheidsregio een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Voor de VNOG is alleen de 'gemeenschappelijke regeling Meldkamer Oost Nederland (MON)' een verbonden partij.

Meldkamer Oost Nederland (MON)

Twee leden van het algemeen bestuur VNOG nemen deel in het algemeen bestuur van de MON. De financiële bijdrage bestaat uit een voorschot dat tweemaal per jaar wordt voldaan. De financiële middelen die beschikbaar worden gesteld zijn niet verhaalbaar in het geval de MON haar financiële verplichtingen niet nakomt. De VNOG zorgt samen met de Veiligheidsregio IJsselland, de districten NOG en IJsselland binnen de politie-eenheid Oost en de vergunninghouders ambulancezorg in de regio's NOG en IJsselland voor de financiering van de MON. De MON heeft geen eigen vermogen.

Relatie met doelstelling

Volgens de Wet veiligheidsregio's is het bestuur van de Veiligheidsregio verantwoordelijk voor het instellen en in standhouden van een gemeenschappelijke meldkamer.

Beleidsvoornemens / ontwikkelingen

Het invoeren van de Landelijke Meldkamer Samenwerking met tien locaties in Nederland (waaronder Apeldoorn) zorgt voor een grote impact. Voor de MON betekent dit dat het beheer en de bedrijfsvoering van de meldkamer per 1 januari 2020 wordt ondergebracht bij het verbijzonderde deel van de politieorganisatie LMS. Dit houdt ook in dat de Veiligheidsregio ingaande 1 januari 2020 hiervoor geen bijdrage meer aan de MON verschuldigd is.

Het bestuurlijk belang

J.C.G.M. Berends, DB lid MON / P.M. van Wingerden DB lid MON.

J.W. Wiggers, DB lid MON / M. Boumans DB lid MON.

Het financieel belang

Bijdrage 2019: € 530.835,-

Omvang Eigen- Vreemd vermogen MON

Eigen vermogen:	1-1-2019: € 0,-	31-12-2019: € 0,-
Vreemd vermogen:	1-1-2019: € 480.162,-	31-12-2019: € 336.029,-

De omvang van het verwachte resultaat 2019 voor de MON bedraagt € 0,-.

Wel bestuurlijk belang, maar geen financieel belang

Het verdient de aanbeveling om in deze paragraaf ook die partijen te noemen waar de VNOG wel een bestuurlijk belang in heeft, maar geen financieel belang. Naar de letter zijn dit daardoor geen formele 'verbonden partijen'. Voor de VNOG zijn dit het IFV en de BOGO:

- Het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) is een bij wet opgericht zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). Een ZBO is een bestuursorgaan van de centrale overheid dat bij de wet, krachtens de wet bij algemene maatregel van bestuur of krachtens de wet bij ministeriële regeling met openbaar gezag is bekleed, en dat niet hiërarchisch ondergeschikt is aan een minister. De positie van het IFV is vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's. De 25 voorzitters van de veiligheidsregio's vormen samen het algemeen bestuur van het IFV. Het bestuur is verantwoordelijk voor alle taken en werkzaamheden die het IFV uitvoert in het kader van de Wet veiligheidsregio's. Het bestuur stelt jaarlijks de begroting met bijbehorend jaarplan, de jaarrekening en het jaarverslag vast en eens per vier jaar een meerjarenbeleidsplan. Hiermee bepaalt het bestuur de am-

bitie van het IFV. Ook is het bestuur verantwoordelijk voor concrete zaken als het certificeren van aanbieders van brandweeropleidingen. In de kaderwet ZBO's wordt geregeld dat het besluit tot vaststelling van de begroting de goedkeuring behoeft van de Minister. Eveneens wordt geregeld dat het besluit tot vaststelling van de jaarrekening de goedkeuring van de Minister behoeft. Indien gedurende het jaar aanmerkelijke verschillen ontstaan of dreigen te ontstaan tussen de werkelijke en de begrote baten en lasten dan wel inkomsten en uitgaven, doet een ZBO daarvan onverwijld mededeling aan de Minister.

- De stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (BOGO) ontwikkelt en verzorgt brandweeropleidingen in opdracht van zes veiligheidsregio's. Het algemeen bestuur bestaat uit drie burgemeesters en de zes regionaal commandanten / directeurs van de aangesloten veiligheidsregio's. In principe is de stichting zelf aansprakelijk voor de schulden die worden gemaakt. De bijdrage aan de BOGO is direct gekoppeld aan het soort en aantal afgenomen opleidingen.

4.6. Toekomstparagraaf

Tijdens de bestuurlijke tweedaagse van 18/19 september 2019 heeft het algemeen bestuur via richtinggevende uitspraken de richting voor de toekomst van de VNOG bepaald. Het algemeen bestuur heeft besproken wat voor soort veiligheidsregio de VNOG dient te zijn en wat er nodig is om een toekomstbestendige veiligheidsregio te realiseren. Het bestuur heeft de accenten gekozen waarop de VNOG zich gaat richten. Eind 2019 zijn de richtinggevende uitspraken verwerkt in een concept Toekomstvisie, inclusief Opdrachten om deze Toekomstvisie te realiseren. Op 15 januari 2020 is de Toekomstvisie, inclusief de Opdrachten, definitief vastgesteld. De Toekomstvisie luidt als volgt:

1. De Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) is dé organisatie in de regio voor samenwerking aan veiligheid. Het is een operationele organisatie, die bij een crisissituatie of ramp nu en in de toekomst garant staat voor professionele hulpverlening aan de inwoners en bezoekers van de regio.
2. De VNOG is een regio waar veilig en gezond gewoond, gewerkt en gerecreëerd kan worden. De VNOG speelt in op demografische en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op hedendaagse en toekomstige veiligheidsrisico's. De VNOG is een toekomstbestendige veiligheidsregio.
3. Daarbij is het, gelet op het beperkte budget van de VNOG, duidelijk waar de VNOG zich op richt, namelijk: zelf- en samenredzaamheid en preventie (risicocommunicatie), compacte en slagvaardige posten met goed getrainde vrijwilligers vanuit een versterkte informatiepositie. Er is een gezonde financiële basis. Dit alles moet leiden tot een solide veiligheidsregio voor de lange termijn.

Deze toekomstvisie borduurt voort op de lijnen die in 2016 zijn bepaald bij de reorganisatie van de VNOG.

Kenmerken regio en maatschappelijke ontwikkelingen

4. De regio kent veel natuur, agrarisch en recreatief gebied. Ook worden veel (grote) evenementen georganiseerd, zijn er veel recreatieparken, ligt het aan de landsgrens en telt het veel zorgorganisaties.
5. Er spelen diverse demografische en maatschappelijke ontwikkelingen. De volgende veranderingen zijn onder andere van invloed:
 - Demografie: bevolkingskrimp, vergrijzing, meer beroep op zelfredzaamheid
 - Ontwikkelingen in de zorg: toenemende zorgvraag en daardoor druk op aanbod
 - (acute) zorg
 - Toename toerisme: op het water en in de natuurgebieden
 - Klimaatverandering: extreem weer, overstromingen, meer kans op natuurbranden,
 - infectieziekten
 - Energietransitie: energiewinning, opslag, gebruik
 - Technologische/digitale ontwikkeling: digitalisering, bigdata, privacy
 - Veranderende wet- en regelgeving: invoering Omgevingswet
 - Moedwillig handelen: terrorisme, ondermijning, cyber
6. De maatschappij verandert en dit brengt een ander soort rampen en crisis met zich mee. Ook de beleving van veiligheid wijzigt o.a. door invloed van sociale media. De toekomstvisie van de VNOG past bij deze kenmerken en (komende) ontwikkelingen.

Toekomstvisie hoofdlijnen

Algemeen

7. Het (brand)risicoprofiel is leidend is voor alle activiteiten van de VNOG.
8. De focus ligt op wat het gebied uniek maakt: natuur (zowel bos, heide als water) en agrarisch gebied, de vele (grote) evenementen, het hoge aantal recreatieparken en de vele zorgorganisaties in de regio.

Zelf- en samenredzaamheid & preventie

9. De VNOG stimuleert burgers, instellingen en bedrijven tot zelf- en samenredzaamheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid bij incidenten, rampen en crisis en het voorkomen daarvan.
10. De VNOG informeert inwoners en bezoekers over risico's en biedt handelingsperspectieven bij incidenten. Naast (brand)bestrijding/hulpverlening ligt er een stevige nadruk op preventie.

Vakbekwame, goed getrainde medewerkers

11. Er is een compacte en slagvaardige brandweerorganisatie. Het fijnmazige netwerk van brandweerposten en de vrijwilligers vormen hiervoor de basis. Minder, maar beter passend materieel met bijbehorend goed opgeleide en getrainde medewerkers moeten zorgen voor een optimale voorbereiding op de kernactiviteiten brand en hulpverlening.
12. De (vrijwillige) medewerkers zijn vakbekwaam en professioneel. De inspanningen zijn gericht op het versterken van kwaliteit (vakbekwaamheid) van de (vrijwillige) medewerkers.
13. De posten worden ten aanzien van vakbekwaamheid op maat ondersteund: verantwoordelijkheid nemen waar mogelijk, ondersteund worden waar nodig.

Sterke informatiepositie

14. Door het verzamelen, duiden en verspreiden van duidelijke informatie worden veiligheid en zorg door de VNOG verbeterd.
15. Voor inwoners betekent dit dat zij weten waar zij de juiste informatie over veiligheid kunnen vinden en wat zij zelf kunnen doen, of samen met anderen kunnen doen.
16. De VNOG heeft een goede informatiepositie en samen met partners (gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, etc.) snel inzicht in veiligheids- en gezondheidsrisico's. Ook kunnen hulpdiensten sneller en adequater optreden als zij over de juiste informatie beschikken.
17. Daarnaast gaat het hier ook om de interne informatievoorziening van de VNOG, managementinformatie (interne informatiesystemen).

Gezonde financiële basis

18. De organisatie is op korte termijn financieel in control en op de (middel)lange termijn financieel gezond, efficiënt ingericht en goed aan te sturen. Om financieel gezond te blijven is het voorwaardelijk dat er onder andere een jaarlijks doorgevoerde realistische loon- en prijsindexering wordt toegepast.
19. Het startpunt voor de financiële doorrekeningen om de toekomstvisie te realiseren, vormt de begroting 2019 inclusief de begrotingswijziging 2019 (de gerepareerde begroting 2019). De structurele effecten zijn in kaart gebracht. Dit betreft zowel de besparingen als de meerkosten vanwege de gelegde accenten. Veel besparingen/impulsen kunnen pas op termijn (drie tot zes jaar) worden gerealiseerd. Een meerjarige financiële opbouw in meer detail volgt in de komende reguliere documenten uit de planning & controlcyclus. Het uitgangspunt is een doordachte totaalplanning waarmee de besparingen op het ene onderwerp, de meerkosten op het andere onderwerp (per jaar) zoveel mogelijk afdekken, zodat via een zo rustig mogelijk financieel verloop na drie tot zes jaar het eindresultaat wordt bereikt. Vaststelling van de financiële effecten vindt plaats via de reguliere documenten uit de planning & controlcyclus.
20. Naast de structurele kosten/besparingen, zijn er éénmalige incidentele veranderkosten. Deze zijn nodig voor de ontwikkeling van de medewerkers en de organisatie in de richting van de toekomstvisie. Het uitgangspunt is dekking vanuit een eventueel positief jaarresultaat 2019.

II. Jaarrekening

5. Balans per 31 december 2019

ACTIVA	ultimo 2019	ultimo 2018
VASTE ACTIVA		
<i>Materiële vaste activa</i>		
investeringen met een economisch nut	45.694.260	47.894.840
investeringen vooruitbetaald		
Totaal materiële vaste activa	45.694.260	47.894.840
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Uitzettingen < 1 jaar</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	157.184	306.984
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	5.961.172	
Rekening courant verhouding met Rijk		
Overige vorderingen	66.835	51.150
Overige uitzettingen		
Totaal Uitzettingen < 1 jaar	6.185.190	358.134
Liquide middelen	36.943	44.166
<i>Overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen bedragen overheidslichamen	519.113	408.945
Overige nog te ontvangen bedragen		213.443
Vooruitbetaalde bedragen	1.074.381	1.790.718
Totaal Overlopende activa	1.593.494	2.413.106
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	7.815.628	2.815.406
TOTAAL ACTIVA	53.509.887	50.710.246

	ultimo 2019	ultimo 2018
VASTE PASSIVA		
<i>Eigen Vermogen</i>		
Nog te bestemmen resultaat	4.148.482	-2.354.917
Algemene reserve	400.896	400.896
Bestemmingreserve	2.037.172	558.504
Egalisatiereserve afschrijvingen	1.202.595	959.888
Totaal Eigen Vermogen	7.789.146	-435.629
Voorzieningen	944.024	779.923
<i>Vaste schulden > 1 jaar</i>		
Onderhandse lening binnenlandse banken en overige financiële instellingen	32.756.187	36.686.095
Onderhandse lening van openbare lichamen	5.213.043	6.203.364
Totaal Vaste schulden > 1 jaar	37.969.230	42.889.459
TOTAAL VASTE PASSIVA	46.702.400	43.233.753
VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Netto vlottende schulden < 1 jaar</i>		
Kasgeldlening		0
Banksaldi	786.624	823.336
Overige schulden	782.639	1.576.678
Totaal Netto vlottende schulden < 1 jaar	1.569.264	2.400.014
<i>Overlopende passiva</i>		
Vooruitontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen		0
Overige Vooruitontvangen bedragen	74.051	90.278
Overige overlopende passiva	5.164.173	4.986.201
Totaal Overlopende passiva	5.238.223	5.076.479
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	6.807.487	7.476.493
TOTAAL PASSIVA	53.509.887	50.710.246

6. Overzicht van baten en lasten

Omschrijving	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Lasten			
Programma Risicobeheersing	4.143.679	4.739.446	4.238.939
Programma Incidentbestrijding	10.825.418	12.926.979	12.538.792
Programma Brandweerondersteuning	16.973.129	18.349.718	17.885.056
Programma Crisisbeheersing	1.134.491	1.340.424	1.124.562
Programma GHOR	1.424.710	1.597.557	1.407.877
Programma MON	1.833.474	2.677.419	1.946.196
Programma Bestuur en Bedrijfsvoering	10.206.300	11.921.216	11.060.058
Programma Directie, Control en Staf	1.223.533	1.008.294	404.109
Algemene Dekkingsmiddelen	3.763.265	1.255.557	574.974
Programma Brandweerkazernes etc.	3.088.703	3.088.703	3.627.201
Totaal lasten	54.616.702	58.905.313	54.807.764
Baten			
Programma Risicobeheersing	295.746	278.746	387.000
Programma Incidentbestrijding	14.640	14.640	19.561
Programma Brandweerondersteuning	1.430.831	1.445.831	1.655.403
Programma Crisisbeheersing	0	0	0
Programma GHOR	131.500	48.000	42.734
Programma MON	527.756	1.130.160	478.260
Programma Bestuur en Bedrijfsvoering	5.100	100.100	154.945
Programma Directie, Control en Staf	0	0	7.865
Algemene Dekkingsmiddelen	49.122.426	56.604.718	56.659.568
Programma Brandweerkazernes etc.	3.088.703	3.088.703	3.627.201
Totaal baten	54.616.702	62.710.898	63.032.538
Saldo voor inzet reserves		-3.805.585	-8.224.774
Toevoegingen reserves		3.833.585	4.647.397
Onttrekkingen reserves		28.000	571.105
Mutaties reserves		3.805.585	4.076.292
Saldo na inzet reserves		0	-4.148.482

6.1. Rekening per taakveld

Pr.	0.1 - Bestuur		0.10 - Mutaties reserves		0.4 - Ondersteuning organisatie		0.5 - Treasury		0.8 - Overige baten en lasten		1.1 - Crisisbeheersing en Brandweer		Totaal	
	uitgav.	ink.	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgav.	ink.	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten
1					311.099						3.927.840	387.000	4.238.939	387.000
2			5.378		470.511	13.483					12.068.281	6.078	12.544.170	19.561
3			308.387	442.338	2.082.109	103.825					15.802.947	1.551.579	18.193.442	2.097.741
4			67.907		128.753						995.809	0	1.192.469	0
5					66.993						1.340.884	42.734	1.407.877	42.734
6				762	141.864	11.046					1.804.332	467.214	1.946.196	479.022
7	456.022	9.758	326.130		9.289.796	134.187					1.459.399	11.000	11.531.347	154.945
8			235.000		69.393	7.865					334.716	0	639.109	7.865
9			3.704.595			56.114.897	416.667	544.672			13.148	0	4.134.410	56.659.568
10				128.005							3.627.201	3.627.201	3.627.201	3.755.206
Tot.	456.022	9.758	4.647.397	571.105	12.560.518	56.385.303	416.667	544.672	0	0	41.374.557	6.092.806	59.455.160	63.603.643

6.2. Verklaring resultaat 2019 op hoofdlijnen

Hieronder zijn de grootste verschillen tussen de begroting 2019 (na wijzigingen) en de realisatie toegelicht.

Het positief jaarresultaat 2019 bedraagt € 4,15 miljoen.

Verklaring resultaat 2019 op hoofdlijnen	Saldo
Salarissen	2.300.000
Inhuur en verhuur	-400.000
Vrijwilligers	400.000
Exploitatie	1.850.000
Totaal	4.150.000

Personeelskosten

Het overschot op de *salarissen c.a.* is uitgekomen op € 2,3 miljoen. Dit wordt geheel verklaard door de vacatures; een prijsverschil (loonindex versus cao / ontwikkeling werkgeverslasten) deed zich nauwelijks voor. De begroting was hier op gerepareerd.

Inhuur en verhuur

De uitgaven voor de inhuur van personeel bedragen € 1.261.000. Hiertegenover staat een bedrag aan niet begrote inkomsten van € 203.000 voor detacheringen van personeel aan het IFV (€ 180.000) en de MON (€ 23.000). Na aftrek van deze compenserende inkomsten resteert een bedrag van € 1.058.000 en t.o.v. de begroting leidt dit tot een tekort van € 420.000 op inhuur.

	<i>bedragen x 1.000</i>		
	Begroting na wijziging	Werkelijke uitgaven	Saldo
Salarissen + sociale lasten	25.988	23.683	2.305
Inhuur - en detachering van personeel	638	1.058	-420
Totaal	26.626	24.741	1.885

Vrijwilligersvergoedingen

Het overschot op de vrijwilligersvergoeding bedraagt € 424.000.

	<i>bedragen x 1.000</i>		
	Begroting na wijziging	Werkelijke uitgaven	Saldo
Salarissen vrijwilligers BRW	7.699	7.158	541
Inhuur - en vergoeding dagbezetting IB	100	217	-117
Totaal	7.799	7.375	424

Van dit overschot wordt ca. € 0,2 miljoen verklaard door de prijsindex. De meerkosten voor de dagbezetting worden meegenomen in de Meerjarenbegroting 2021-2024.

Exploitatie

Het resultaat op de – verlaagde – exploitatiebudgetten is € 1,85 miljoen* positief:

Exploitatieresultaat per afdeling	Saldo
Risicobeheersing	100.000
Incidentbestrijding	-
Brandweerondersteuning	700.000
Crisisbeheersing	50.000
GHOR	50.000
MON	50.000
Bedrijfsvoering	350.000
Directie & Control	600.000
Totaal*	1.900.000

*Afwijking door afronding

De specificatie per programma is opgenomen in de volgende paragraaf 6.3. De salarissen en inhuur die daar zijn opgenomen, zijn in bovenstaande tabel, die zich richt op de exploitatiekosten en -baten, buiten beschouwing gelaten.

Kapitaallasten (afschrijving en rente)

In de begroting 2019 is een budget van € 4.980.000 opgenomen voor kapitaallasten (rente en afschrijving excl. kazernes). De reguliere kapitaallast viel met € 4.894.000 ongeveer € 86.000 lager uit, welk verschil, tezamen met een opbrengst uit verkocht materieel van € 158.000, is toegevoegd aan de egaliseringsreserve afschrijvingen (materieel).

Mutaties reserves

Aan de egaliseringsreserve materieel is – naast bovengenoemd voordeel op de kapitaallasten van € 86.000 - toegevoegd de opbrengst van verkoop van materieel ad € 158.000.

De overige mutaties in reserves hebben evenmin effect op het resultaat. Het betreft o.a. de aanvulling van het negatieve jaarrekeningresultaat 2018 met een bijdrage van de gemeenten en de toevoeging aan een tijdelijke reserve ad € 650.000 conform AB-besluit d.d. 12 december 2019 (om de doorstart van de organisatieontwikkeling en project demarcatie per begin 2020 mogelijk te maken). De toelichting staat onder de verloopstaat reserves (balans, passiva).

Begrotingsrechtmatigheid

De jaarrekening 2019 sluit met een voordelig saldo. Op geen van de begrotingsprogramma's is sprake van een overschrijding, uitgezonderd programma 10 Brandweerkazernes in eigendom en overgangsrecht, dat echter 1:1 wordt afgerekend met de betreffende gemeenten, zodat dit geen rechtmatigheidsprobleem oplevert. De in het jaarverslag toegelichte activiteiten passen binnen de inhoudelijke doelstellingen van de VNOG, zoals die in de begroting 2019 zijn geformuleerd.

6.3. Specificatie per programma

Per programma is er een tabel met de realisatie per product opgesteld en een tabel met een toelichting op overschrijdingen en overschotten vanaf € 25.000.

Programma 1. Risicobeheersing

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Risicobeheersing Algemeen	3.399.442	66.070	48.191
Risicobeheersing salarissen leidinggevenden	493.161	540.700	311.099
Zorg voor personeel	14.905	9.805	6.724
Innovatie Risicobeheersing	0	35.000	24.227
Scholing doorontwikkeling binnen programma	10.000	0	0
Advieswerkzaamheden	20.000	0	0
Natuurlijke omgeving	5.000	5.000	241
Promotiemateriaal	40.000	0	0
Bewustwording	30.000	120.000	102.521
Brandpreventieweken	30.000	0	0
Educatie	10.000	0	0
Scholing doorontwikkeling binnen programma	6.000	0	0
RB team Achterhoek Salarissen ca	0	1.052.800	1.165.107
Innovatie risicobewustwording	4.000	0	0
RB team Veluwe Salarissen ca	0	760.100	761.493
Brandrisicoprofiel	2.000	0	0
Risicogericht en informatiegestuurd werken	37.000	41.171	15.024
Brandonderzoek	40.000	40.000	609
RB team IJsselstreek Salarissen ca	0	536.100	400.422
Innovatie Informatiegestuurd werken	2.171	0	0
RB team Apeldoorn Salarissen ca	0	1.071.400	858.878
RB team Ondersteuning Salarissen ca	0	137.600	174.532
RB team MRI Salarissen ca	0	323.700	369.871
Totaal lasten	4.143.679	4.739.446	4.238.939
Risicobeheersing Algemeen	295.746	278.746	385.400
Bewustwording	0	0	1.600
Totaal baten	295.746	278.746	387.000
Saldo voor bestemming	3.847.933	4.460.700	3.851.939
Saldo na bestemming	3.847.933	4.460.700	3.851.939
Saldo programma resultaat			608.761
<i>Toelichting</i>			
Saldo op salarissen en inhuur. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering (paragraaf 4.4.) van deze jaarstukken . Het voordelige resultaat RB wordt voor het grootste deel veroorzaakt door lagere personele lasten als gevolg van niet ingevulde formatieruimte. Dit is weer een uitvloeisel van de ingevoerde vacaturestop.			484.117
Voordeel op de exploitatiebudgetten doordat voorgenomen bestedingen zijn bevroren en activiteiten niet in gang zijn gezet vanwege personeelsschaarste. Daarnaast zijn de activiteiten rond het brandweerlab stilgelegd vanwege een heroriëntatie.			124.644
Totaal positief			608.761

Programma 2. Incidentbestrijding

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Incidentbestrijding Algemeen	3.246.869	287.025	216.981
Incidentbestrijding Vrijwilligers Brandweer	6.674.155	7.699.062	7.157.802
Zorg voor personeel	28.000	38.000	43.031
Incidentbestrijding salariskosten leidinggevend	548.602	607.200	459.488
Incidentbestrijding jeugdbrandweer	41.232	41.232	11.024
Incidentbestrijding Reddingsbrigade	0	10.000	11.546
IB dagbezetting Doetinchem/Zutphen	0	100.000	219.771
IB koninklijke onderscheidingen	0	0	13.808
Open dagen Achterhoek	2.500	2.500	0
Personeelvereniging Achterhoek	37.640	53.740	55.837
Brandweerwedstrijden Achterhoek	6.250	3.850	6.850
Bijkomende kosten inzet Achterhoek	12.500	12.500	14.052
IB team Achterhoek Salarissen ca	0	388.300	468.960
Open dagen Apeldoorn	2.500	1.250	0
Personeelvereniging Apeldoorn	37.640	38.250	40.892
Brandweerwedstrijden Apeldoorn	6.250	0	36
Oud leden Apeldoorn	1.000	530	530
Bijkomende kosten inzet Apeldoorn	12.500	12.500	15.130
IB team Apeldoorn Salarissen ca	0	2.309.400	2.450.162
Open dagen IJsselstreek	2.500	1.250	1.133
Personeelvereniging IJsselstreek	37.640	26.800	31.901
Brandweerwedstrijden IJsselstreek	6.250	6.110	6.430
Bijkomende kosten inzet IJsselstreek	12.500	3.820	4.310
IB team IJsselstreek Salarissen ca	0	222.700	237.833
Nazorg evaluatie	5.000	5.000	7.268
Oefenen voor Grootschalig optreden	20.000	20.000	155
Implementatie planvorming en procedures	10.000	10.000	3.074
IB team Opera. Voorbereiding Salarissen ca	0	775.800	795.571
Innovatie operationele voorbereiding	15.000	15.000	0
Open dagen Veluwe	2.500	1.250	4.938
Personeelvereniging Veluwe	37.640	58.690	57.862
Brandweerwedstrijden Veluwe	6.250	9.700	11.845
Bijkomende kosten inzet Veluwe	12.500	3.820	4.662
IB team Veluwe Salarissen ca	0	161.700	185.910
Totaal lasten	10.825.418	12.926.979	12.538.792
Incidentbestrijding Vrijwilligers Brandweer	0	0	2.768
IB salariskosten leidinggevend	0	0	5.504
Incidentbestrijding jeugdbrandweer	14.640	14.640	7.980
Personeelvereniging Achterhoek	0	0	500
IB team Opera. Voorbereiding Salarissen ca	0	0	2.810
Totaal baten	14.640	14.640	19.561
Saldo voor bestemming	10.810.778	12.912.339	12.519.231
Mutaties reserves Incidentbestrijding	0	0	5.378
Totaal lasten	0	0	5.378
Mutaties reserves Incidentbestrijding	0	0	0
Totaal baten	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	5.378
Saldo na bestemming	10.810.778	12.912.339	12.524.609
Saldo programma resultaat			387.730

Toelichting

Sado op vrijwilligersvergoedingen. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering (paragraaf 4.4.) van deze jaarstukken.	424.000
---	---------

Salarissen c.a. Saldo op salarissen. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf <u>Bedrijfsvoering (paragraaf 4.4.)</u> van deze jaarstukken.	-96.000
Operationele voorbereiding: Als gevolg van de uitgavenstop begin 2019 zijn er geen initiatieven geweest om uitvoering te geven aan innovatie waarvoor wel middelen in de begroting waren opgenomen.	40.000
Diverse verschillen elk voor zich kleiner dan 25.000.	19.730
Totaal positief	387.730

Programma 3. Brandweerondersteuning

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Brandweerondersteuning Algemeen	8.572.583	4.094.428	4.526.781
BO salarissen leidinggev en services	622.768	678.514	650.637
Zorg voor personeel	57.731	24.331	6.540
Kennis & Ontwikkeling Onderzoek	5.000	5.000	2.699
BO team Vakbekwaamheid K&O Salarissen ca	0	671.000	576.395
Kennis & Ontwikkeling Innovatie	15.000	15.000	30
Vakbekwaam worden	1.785.613	1.515.273	1.537.332
Vakbekwaam worden rijbewijzen	0	112.500	112.207
Vakbekwaam worden herexamen	0	60.000	44.258
Vakbekwaam worden VTB redvoertuig	0	12.000	0
Vakbekwaam worden OV	0	46.440	0
Vakbekwaam worden Crisisbeheersing	0	35.000	25.207
Vakbekwaam worden BOT	0	4.400	5.684
BO team Vakbekwaamheid Oost Salarissen ca	0	713.800	847.647
Vakbekwaam blijven Oefenen West	850.000	0	2.168
Vakbekwaam blijven PPMO	190.000	253.000	200.735
Vakbekwaam blijven Algemeen	0	41.000	65.161
Vakbekwaam blijven Brand-oefeningen	0	305.638	315.144
Vakbekwaam blijven IBGS-oefeningen	0	17.000	24.989
Vakbekwaam blijven Natuurbrand-oefeningen	0	5.850	0
Vakbekwaam blijven HV-oefeningen	0	215.250	137.157
Vakbekw. Blijv. Waterongevallen-oefeningen	0	21.950	21.132
Vakbekwaam blijven Oefeningen specialismen	0	214.080	224.925
Vakbekwaam blijven CBRN	0	50.000	216
BO team Vakbekw. West Salarissen ca	0	891.000	905.169
Voertuigen Oost	654.384	554.500	507.211
Ademlucht Oost	100.000	125.000	72.950
Verbindingsmiddelen Oost	17.500	17.500	15.794
Oefenmaterialen Oost	15.000	45.000	49.633
Dienstkleding Oost	80.000	95.000	83.534
Uitrukkleding Oost	77.500	77.500	90.274
Materialen Oost	195.000	234.000	225.392
Brandkranen Oost	180.000	180.000	174.416
CBRNe Oost	6.800	6.800	4.056
BO team M&L Oost Salarissen ca	0	1.024.100	956.709
Voertuigen West	655.525	1.045.409	941.188
Ademlucht West	100.000	100.000	99.179
Verbindingsmiddelen West	17.500	17.500	15.196
Oefenmaterialen West	15.000	45.000	22.154
Dienstkleding West	80.000	95.000	72.587
Uitrukkleding West	77.500	77.500	72.170
Materialen West	190.000	229.000	255.116
Brandkranen West	48.000	48.000	93
CBRNe West	6.800	6.800	2.397
BO team M&L West Salarissen ca	0	863.600	818.607
Services Diensten en middelen	483.000	439.000	182.276
Services Huisvesting	823.343	1.178.343	879.674
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Zutphen	0	0	157.563
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Elburg	0	0	7.771
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Ermelo	0	0	2.194
Services Vakbekwaamheidsplein Loenen	0	0	141.443
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Hattem	0	0	152
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Aalten	0	0	194
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Brummen	0	0	597
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Lochem	0	0	4.997
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Montferland	0	0	373
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Nunspeet	0	0	751
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Oldebroek	0	0	339
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Oost Gelre	0	0	899
Serv. Huisv. Kazern. Gem Oude IJsselstreek	0	0	28
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Wezep	0	0	329
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Winterswijk	0	0	571

Services Huisvesting PPMO baan Ruurlo	0	0	36.901
Services Huisvesting Groenlo oefenterrein	0	0	14.210
Serv. Huisv. kazernes Gemeente Heerde	0	0	206
BO team M&L Serv. & Ontwik. Salarissen ca	0	773.000	743.024
RBS structureel	278.403	54.033	24.151
RBS incidenteel	53.588	53.588	31.943
RBS verbindingkosten Twente structureel	268.340	268.340	224.310
RBS verbindingkosten Twente incidenteel	10.825	10.825	5.689
RBS verbindingkosten centraal	26.000	26.000	18.019
RBS verbindingkosten decentraal structureel	414.426	414.426	427.759
BO tm M&L Serv. & Ontw RBS Salarissen ca	0	242.500	251.845
Huisvestings- en demarcatieplan	0	0	15.972
Totaal lasten	16.973.129	18.349.718	17.885.055

Brandweerondersteuning Algemeen	0	0	159.406
BO salarissen leidinggev en services	0	0	103.825
BO team Vakbekwaamheid Oost Salarissen ca	0	0	4.152-
Ademlucht Oost	0	0	538
Verbindingsmiddelen West	0	0	765
RBS structureel	1.092.392	1.107.392	1.104.385
RBS incidenteel	52.614	52.614	60.636
RBS verbindingkosten Twente structureel	268.340	268.340	224.310
RBS verbindingkosten Twente incidenteel	10.825	10.825	5.689
RBS verbindingkosten centraal	6.660	6.660	0
Totaal baten	1.430.831	1.445.831	1.655.403

Saldo voor bestemming	15.542.298	16.903.887	16.229.652
------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Mutaties reserves Brandweerondersteuning	0	150.000	308.387
Totaal lasten	0	150.000	308.387

Mutaties reserves Brandweerondersteuning	0	28.000	442.338
Totaal baten	0	28.000	442.338

Mutaties reserves	0	122.000	133.951-
--------------------------	----------	----------------	-----------------

Saldo na bestemming	15.542.298	17.025.887	16.095.701
----------------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Saldo programma resultaat			930.186
----------------------------------	--	--	----------------

Toelichting

Saldo op salarissen en inhuur. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering (paragraaf 4.4.) van deze jaarstukken .	207.000
Huisvesting: De helft van het voordeel (90.000) wordt veroorzaakt doordat voor 'niet duurzame goederen' een zeer terughoudend beleid is gevoerd. Alleen bij onontkoombare uitgaven is dit budget aangesproken. Voor kantoorbenodigdheden geldt, net als vorig jaar, dat het budget niet volledig is uitgegeven: 30.000 voordeel. De steeds verdergaande digitalisering speelt hierin een rol. Er is voor 30.000 minder huurkosten gemaakt en verder zijn er kleinere voor- en nadelen op dit onderwerp.	180.000
RBS: De baten zijn stabiel ten opzichte van eerdere jaren. Het voordeel wordt veroorzaakt doordat de bijdrage van de VNOG in het project OMS (projectleiding) niet ten laste van deze begrotingspost is gebracht, maar onderdeel uitmaakt van de personeelsbegroting.	45.000
Materieel & Logistiek: Het grootste deel van dit voordeel, 106.000, wordt veroorzaakt door het onderhoud aan materieel. Door onderhoud anders uit te voeren of uit te stellen en terughoudendheid bij aanvraag van materialen, is een incidenteel overschot ontstaan. Een voordeel van 50.000 ontstond verder bij het onderhoud van ademlucht toestellen, omdat de nieuwe leverancier het onderhoud van oude toestellen heeft overgenomen in ruil voor eigendom na afschrijving. Verder zijn er kleine voordelen bij brandstof (30.000), kleding (27.000) oefenmaterialen (17.000) en overige voor- en nadelen op dit onderwerp (15.000).	245.000
Vakbekwaam worden: Ruim de helft van het voordeel is ontstaan vanwege het doorschuiven naar 2020 van opleidingen op het gebied van operationele voorbereidingen. Verder waren er minder herexamens nodig dan voorzien en een bedrag dat gereserveerd was voor inhuur advies, is niet uitgegeven. Dit bedrag was nodig om een koppeling te realiseren tussen de elektronische leeromgeving en de urenregistratie voor vrijwilligers, maar de leverancier heeft dit nog niet kunnen leveren.	78.000
Vakbekwaam blijven: Vakbekwaam blijven heeft per saldo 43.000 minder uitgegeven aan het oefenprogramma. Een aantal nadelen bij 'brand' zijn ruimschoots gecompenseerd door besparingen bij de inzet van autowrakken. Bij het Preventief Periodiek Medisch Onderzoek (PPMO) heeft niet iedereen die de eigen gemaakte kosten kon declareren dat ook gedaan. Maar bo-	133.000

venal hebben de vaccinaties minder gekost dan verwacht. Een voordeel van 40.000 is hierop zichtbaar. Verder is voor gezamenlijke oefeningen minder uitgeven (50.000), deels omdat niet alle oefeningen doorgang hebben gevonden, maar vooral omdat andere organisaties een groter deel dan verwachte bijdrage hebben geleverd in het dekken van de kosten.	
Voor de controle van de geboorde putten is in 2019 opdracht gegeven, maar dit is niet volledig uitgevoerd.	50.000
Diverse verschillen elk voor zich kleiner dan 25.000.	-7.814
Totaal positief	930.186

Programma 4. Crisisbeheersing

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Crisisbeheersing Leiding Algemeen	906.816	171.807	153.868
Crisisbeheersing salariskosten leidinggevers	113.158	125.200	128.753
Zorg voor personeel	1.600	1.600	2.394
Crisisbeheersing Salarissen ca	0	918.900	743.941
Moto / Multi vakbekwaamheid	105.000	105.000	90.860
Overige processen Crisisbeheersing	7.917	17.917	4.747
Totaal lasten	1.134.491	1.340.424	1.124.562
Totaal baten	0	0	0
Saldo voor bestemming	1.134.491	1.340.424	1.124.562
Mutaties reserves Crisisbeheersing	0	0	67.907
Totaal lasten	0	0	67.907
Mutaties reserves Crisisbeheersing	0	0	0
Totaal baten	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	67.907
Saldo na bestemming	1.134.491	1.340.424	1.192.469
Saldo programma resultaat			147.955

Toelichting

Saldo op salarissen en inhuur. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering (paragraaf 4.4.) van deze jaarstukken . Het batig resultaat Crisisbeheersing wordt voor het grootste deel veroorzaakt door lagere personele lasten als gevolg van niet ingevulde formatieruimte. Dit is weer een uitvloeisel van de ingevoerde vacaturestop.	92.304
Diverse verschillen elk voor zich kleiner dan 25.000.	55.651
Totaal positief	147.955

Programma 5. GHOR

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
GHOR Algemeen	770.145	113.550	97.992
GHOR salarissen leidinggevenden	113.158	143.100	66.993
Zorg voor personeel	4.200	2.300	645
GHOR voorzieningen	480.700	528.700	494.849
Opleiding ROF	20.000	20.000	24.600
GHOR training en oefening	30.000	30.000	23.626
GHOR Materieel GHOR	6.000	6.000	3.835
GHOR Salarissen ca	0	753.400	695.337
GHOR niet geormerkt budget	507	507	0
Totaal lasten	1.424.710	1.597.557	1.407.877
GHOR Algemeen	131.500	0	0
GHOR voorzieningen	0	48.000	42.734
Totaal baten	131.500	48.000	42.734
Saldo voor bestemming	1.293.210	1.549.557	1.365.143
Mutaties reserves GHOR	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0
Mutaties reserves GHOR	0	0	0
Totaal baten	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0
Saldo na bestemming	1.293.210	1.549.557	1.365.143
Saldo programma resultaat			184.414

Toelichting

Saldo op salarissen en inhuur. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering (paragraaf 4.4.) van deze jaarstukken . Het batig resultaat GHOR wordt voor het grootste deel veroorzaakt door lagere personele lasten als gevolg van niet ingevulde formatieruimte. Dit is weer een uitvloeisel van de ingevoerde vacaturestop.	134.170
Lagere uitgaven bij de inkoop van diensten ketenpartners, omdat de afrekening over 2019 lager was dan was verwacht en begroot.	24.240
Diverse verschillen elk voor zich kleiner dan 25.000	26.004
Totaal positief	184.414

Programma 6. MON

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
MON Algemeen	1.282.204	610.650	571.371
Zorg voor personeel	1.650	1.350	222
MON salarissen leidinggevenden	95.001	101.000	141.864
MON centralisten tlv VR IJsselland	375.160	375.160	0
Gemeenschappelijke kolomkosten	26.000	6.000	763
MON Salarissen ca	0	1.529.800	1.228.728
MON niet geormerkt budget	3.459	3.459	109
Gemeenschappelijke kolomkosten oefenen	50.000	50.000	3.140
Totaal lasten	1.833.474	2.677.419	1.946.196
MON Algemeen	152.596	0	0
MON salarissen leidinggevenden	0	39.000	11.046
MON centralisten tlv VR IJsselland	375.160	375.160	0
MON Salarissen ca	0	716.000	467.214
Totaal baten	527.756	1.130.160	478.260
Saldo voor bestemming	1.305.718	1.547.259	1.467.936
Mutaties reserves MON	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0
Mutaties reserves MON	0	0	762
Totaal baten	0	0	762
Mutaties reserves	0	0	762-
Saldo na bestemming	1.305.718	1.547.259	1.467.174
Saldo programma resultaat			80.085

Toelichting

Het batig resultaat wordt voor het grootste deel veroorzaakt door lagere opleidingskosten dan begroot. Vanwege verminderde capaciteit in de leiding van de meldkamer hebben er dit jaar weinig personeelsgesprekken plaatsgevonden. Hierdoor is er minder aan ontwikkeling van het personeel gedaan. Voor het huidige en volgend jaar wordt verwacht dat er weer meer aan ontwikkeling van het personeel kan worden gedaan, ook met het oog op de komende fusie van meldkamers.	46.860
Minder uitgaven op budget piketvergoedingen. Dit is gevolg van een in de begroting 2019 te hoog opgenomen budgetbedrag.	21.688
Diverse verschillen elk voor zich kleiner dan 25.000	11.537
Totaal positief	80.085

Programma 7. Bedrijfsvoering

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Bedrijfsvoering Algemeen	6.276.040	1.465.515	1.609.539
BV salarissen (beleidsadv en oiv-funct)	600.995	371.500	390.579
Zorg voor personeel	72.053	32.753	9.903
AXXIE	2.000	2.000	0
Huur dienstwoning Zutphen	7.000	7.000	1.958
B&S&C algemeen bestuurs 2 daagse	20.000	20.000	36.536
B&S&C algemene communicatie	52.000	52.000	42.235
BS&C Wervingsbudget vrijwilligers	0	15.000	1.271
IFV Instituut Fysieke Veiligheid	447.500	496.500	496.301
Kosten bestuur	0	25.000	9.718
BV team B&S&C Salarissen ca	0	547.500	419.486
BV team B&S&C Salarissen overh	0	826.800	694.508
B&S&C algemeen niet geormerkt budget	63.522	38.522	18.294
BV team Middelen Salarissen overh	0	1.863.000	1.914.684
Financien	18.400	18.400	3.335
Financien bankkosten	5.000	12.000	12.630
Verzekeringen materieel	632.572	573.200	374.772
Verzekeringen personeel	4.754	215.126	317.743
Inkoop	20.000	27.500	28.909
BV team Informatie Salarissen ca	0	339.600	447.725
BV team Informatie Salarissen overh	0	1.319.000	1.002.666
Beheer Documentaire Informatievoorziening	35.300	35.300	23.809
Ontwikkeling Doc. Informatievoorziening	25.000	25.000	15.680
Informatiebeleid	5.000	5.000	5.257
Connectivity	106.000	497.200	491.222
Telefoonkosten Systeem- en netwerkbeheer	106.000	0	0
Beheerkstn Sys., netwerkbeh en opera. sys	50.000	70.000	78.080
Design & Build Systeem- en netwerkbeheer	5.000	5.000	5.732
Licenties Systeem- en netwerkbeheer	742.000	872.000	1.113.490
Beveiliging Systeem- en netwerkbeheer	48.000	48.000	51.818
Printer en kopieerkosten	0	60.000	62.240
Beheer Operationele systemen	20.000	0	0
Ontwikkeling Operationele systemen	110.000	110.000	128.926
HRM advies: Algemeen	23.800	23.800	17.811
HRM advies: Werving & Selectie	15.000	15.000	30.987
HRM advies: Assessment vrijwilligers	25.000	25.000	68.419
HRM advies: Assessment vast personeel	25.000	25.000	0
HRM advies: Tweede loopbaanbeleid	0	40.000	7.865
HRM beheer: salarisadministratie	35.000	25.000	4.301
HRM beheer: binding personeel	36.000	14.000	0
HRM beheer: kerstpakketten	0	82.000	72.447
Organisatie ontwikkeling: kennisontwikkeling	4.800	4.800	0
Org. ontwikkeling: cultuur en leiderschap	14.000	14.000	856
ARBO: bedrijfskundige zorg	60.000	60.000	51.077
ARBO: voorzieningen	36.000	36.000	22.154
ARBO: RI&E	50.000	50.000	6.652
Mobiliteit: personeelontwikkeling	407.564	482.000	169.446
Mobiliteit: coaching	0	0	25
BV team HRM Salarissen overh	0	1.019.200	790.728
HRM: Vereniging Nederlandse Gemeenten	0	10.000	8.245
Totaal lasten	10.206.300	11.921.216	11.060.058
Bedrijfsvoering Algemeen	0	95.000	123.202
Huur dienstwoning Zutphen	5.100	5.100	0
BV team B&S&C Salarissen ca	0	0	9.758
BV team Middelen Salarissen overh	0	0	4.000
BV team Informatie Salarissen ca	0	0	11.000
Mobiliteit: personeelontwikkeling	0	0	6.985
Totaal baten	5.100	100.100	154.945
Saldo voor bestemming	10.201.200	11.821.116	10.905.114

Mutaties reserves Bedrijfsvoering	0	0	326.130
Totaal lasten	0	0	326.130
Mutaties reserves Bedrijfsvoering	0	0	0
Totaal baten	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	326.130
Saldo na bestemming	10.201.200	11.821.116	11.231.244
Saldo programma resultaat			589.872

Toelichting

Saldo op salarissen, inhuur. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering (paragraaf 4.4.) van deze jaarstukken .	139.900
Detachering personeel.	23.600
Wachtgeldverplichtingen: De VNOG heeft nog maar een gering aantal dossiers wachtgeldverplichtingen.	50.000
Verzekering: Door het gering aantal lopende dossiers zijn de kosten aanzienlijk lager. Gemeld in EFV / TFV 2019.	100.000
Licentiekosten: Door autonome ontwikkeling zijn de kosten van licenties fors hoger. Trend is dat applicaties steeds meer via SAAS (Software as a Service) worden aangeboden. Ten opzichte van het hebben van een applicatie in-house zijn de kosten voor SAAS veel hoger. Ook de VNOG maakt steeds meer gebruik van SAAS oplossingen.	-208.000
Assessmentbudget vrijwilligers: Op diverse posten zijn nieuwe bevelvoerders/postcommandanten geplaatst door werving. Voor deze functie is een assessment verplicht. Dit leidde tot meer kosten dan begroot.	-43.000
Assessmentbudget beroeps: Als gevolg van vacaturestop zijn slechts op cruciale functies vacatures uitgezet. Niet voor alle beroepsfuncties is assessment verplicht. Dit budget is niet benut.	25.000
Budgetten Zorg voor personeel en Binding personeel: als gevolg van de financiële situatie bij onze organisatie is hier geen uitvoering aan gegeven. Daarbij is het budget voor het uitdelen van de kerstpakketten met een hapje en een drankje niet volledig benut.	48.000
Tweede loopbaanbeleid: Er is pas halverwege het jaar een start gemaakt met het verzorgen van en uitvoeren van portfoliotrainingen.	32.000
Personeelsontwikkeling: Dit budget is voor een groot deel niet benut. Door inspanningsverplichting i.v.m. bestuurlijke opdracht is personeelsontwikkeling op een laag pitje komen te staan.	319.000
Arbo: Het budget binnen ARBO voor arbeidsmiddelen is een budget, dat voor de uitputting afhankelijk is van het aantal aanvragen voor steunzolen, computerbrillen, aangepaste bureaustoelen, maskerbrillen, veiligheidsbrillen, muizen, etc.. Daarnaast zijn nog een aantal verdiepende RIE's nog niet uitgevoerd.	70.000
Diverse kleine over- en onderschrijdingen, elk voor zich kleiner dan 25.000. Als gevolg van de vacature- uitgavenstop begin 2019 zijn geen initiatieven genomen dan wel geen uitgaven gedaan op budgetten (w.o.organisatieontwikkeling) Dit leidde veelal tot incidenteel kleine overschotten.	33.372
Totaal positief	589.872

Programma 8. Directie, Control en Staf

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Control Algemeen	4.144	1.025	0
Zorg voor personeel	250	10.250	1.043
Directie: leiding algemeen	239.320	289.200	286.732
Directie: vertrouwenspersoon	2.400	7.400	5.067
Directie: advieskosten algemeen	51.419	419	0
OR-adviezen	24.000	24.000	15.302
Bestuursopdracht directeur	0	50.000	2.922
Innovatiebudget voor 2018 en 2019	320.000	0	0
VNOG risicogericht	500.000	500.000	5.717
Risicomanagement	40.000	32.000	7.865
Accountantscontrole	42.000	69.000	56.461
Projectkosten Landelijke Meldkamer	0	25.000	23.000
Totaal lasten	1.223.533	1.008.294	404.109
Risicomanagement	0	0	7.865
Totaal baten	0	0	7.865
Saldo voor bestemming	1.223.533	1.008.294	396.244
Mutaties reserves Directie	0	235.000	235.000
Totaal lasten	0	235.000	235.000
Mutaties reserves Directie	0	0	0
Totaal baten	0	0	0
Mutaties reserves	0	235.000	235.000
Saldo na bestemming	1.223.533	1.243.294	631.244
Saldo programma resultaat			612.050

Toelichting

Saldo reorganisatiebudget 'VNOG Risicogericht', zie toelichting in paragraaf Bedrijfsvoering (paragraaf 4.4.) van deze jaarstukken.	500.000
Budget bestuursopdracht: de directeur heeft geen gebruik gemaakt van het budget voor zijn bestuursopdracht.	50.000
Risicomanagement: de taak risicomanagement is in de tweede helft van 2019 ingevuld. Dit heeft nog niet geleid tot uitgaven voor deze taak.	38.000
Diverse verschillen elk voor zich kleiner dan 25.000	24.050
Totaal positief	612.050

Programma 9. Algemene Dekkingsmiddelen

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Financiën Algemeen	688.859	107.557	145.159
Loon- en prijscompensatie	1.626.000	0	0
Bovenschaligheid	600.000	600.000	0
FLO / overgangsrecht VNOG en S3H	0	0	13.148
Reservering loonkosten MON	23.627	0	0
Reservering fte post commandant	124.000	0	0
Reservering loonkosten	152.779	0	0
Stelposten	0	0	0
Treasury	548.000	548.000	416.667
Totaal lasten	3.763.265	1.255.557	574.974
Financiën Algemeen	48.574.426	56.056.718	56.114.897
Treasury	548.000	548.000	544.672
Totaal baten	49.122.426	56.604.718	56.659.568
Saldo voor bestemming	-45.359.161	-55.349.161	-56.084.594
Mutaties reserves Alg. dekkingsmiddelen	0	3.448.585	3.704.595
Totaal lasten	0	3.448.585	3.704.595
Mutaties reserves Alg. dekkingsmiddelen	0	0	128.005
Totaal baten	0	0	128.005
Mutaties reserves	0	3.448.585	3.576.590
Saldo na bestemming	-45.359.161	-51.900.576	-52.508.004
Saldo programma resultaat			607.428
<i>Toelichting</i>			
Bovenschaligheid: zie voor een toelichting de paragraaf Bedrijfsvoering (paragraaf 4.4.) van deze jaarstukken.			600.000
Diverse verschillen elk voor zich kleiner dan 25.000			7.428
		Totaal positief	607.428

Programma 10. Brandweerkazernes in eigendom en overgangsrecht

Product	Primaire begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Overgangsrecht Doetinchem	159.000	159.000	201.261
Overgangsrecht Apeldoorn	750.391	750.391	1.093.293
Doetinchem / Wehl Kazerne	526.400	526.400	576.471
Apeldoorn Kaz. (centrum/vosselmanstraat)	635.412	635.412	398.507
Beekbergen Kazerne	0	0	40.010
Hoenderloo Kazerne	0	0	27.100
Hoog Soeren Kazerne	0	0	20.881
Klarenbeek Kazerne	0	0	28.632
Loenen Kazerne	0	0	16.713
De Maten Kazerne	0	0	39.991
Uddel Kazerne	0	0	32.210
Ugchelen Kazerne	0	0	20.157
Harderwijk, Hierden Kazerne	590.700	590.700	646.335
SABA Kazerne	375.500	375.500	414.907
Epe Kazerne	51.300	51.300	24.916
Vaassen Kazerne	0	0	36.786
Oene Kazerne	0	0	9.033
Totaal lasten	3.088.703	3.088.703	3.627.201
Overgangsrecht Doetinchem	159.000	159.000	201.261
Overgangsrecht Apeldoorn	750.391	750.391	1.093.293
Doetinchem / Wehl Kazerne	526.400	526.400	576.471
Apeldoorn Kaz. (centrum/vosselmanstraat)	635.412	635.412	635.412
Harderwijk, Hierden Kazerne	590.700	590.700	646.335
SABA Kazerne	375.500	375.500	403.696
Epe Kazerne	51.300	51.300	70.735
Totaal baten	3.088.703	3.088.703	3.627.201
Saldo voor bestemming	0	0	0
Saldo na bestemming	0	0	0
Saldo programma resultaat			0
<i>Toelichting</i>			
<p>Binnen dit programma worden een aantal specifieke producten verantwoord die de VNOG voor een beperkt aantal gemeenten uitvoert. Programma 10 sluit altijd op nihil aangezien alle kosten en opbrengsten met de desbetreffende gemeenten worden verrekend.</p> <p>Per product van het programma 10 is een verantwoording samengesteld ten behoeve van de desbetreffende gemeente. In deze verantwoording zijn de belangrijkste afwijkingen van de begroting nader toegelicht. Deze verantwoordingen zijn reeds met de (financieel) ambtenaren van de desbetreffende gemeenten besproken.</p>			0
Totaal			0

7. Waarderingsgrondslagen

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (dit omvat de inkoop-prijs en de bijkomende kosten) onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen. De gehanteerde afschrijvingsmethoden staan beschreven in de Financiële Verordening. De VNOG schrijft af volgens de lineaire methode op al haar reguliere activa en annuïtair op de gebouwen. Aan investeringen die gedurende het boekjaar worden aangeschaft wordt wel rente toegerekend, maar er wordt daarvoor geen afschrijving berekend. De eerste afschrijving vindt plaats in het boekjaar volgend op het jaar van aanschaf. De afschrijving wordt gebaseerd op de levensduur van de activa.

Verkort overzicht afschrijvingstermijnen

Waardering en afschrijving vaste activa:

1. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,- worden niet geactiveerd.
2. Afschrijving van gebouwen vindt plaats op basis van de annuïtaire methode. Op alle overige activa wordt lineair afgeschreven.
3. De rente voor de toerekening van de kapitaallasten wordt bepaald door het AB bij de vaststelling van de begroting. Voor enkele projecten (aankoop van kazernes Doetinchem, Harderwijk en Apeldoorn SABA) is een projectrente vastgesteld die gekoppeld is aan het rentepercentage van de voor de financiering aangetrokken leningen.
4. De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente, worden afgeschreven volgens de afschrijvingstermijnen zoals vastgesteld in de vergadering van het DB van 29 november 2018. Het vaststellen van de lijst met afschrijvingstermijnen is, op grond van de huidige Financiële Verordening, een bevoegdheid van het DB. Aanvullend op de vastgestelde lijst zijn de volgende uitgangspunten vastgesteld:
 - a. Tweedehands aangekochte activa worden afgeschreven op basis van de geschatte resterende economische levensduur;
 - b. Investeringen die in voorgaande leden niet specifiek zijn benoemd worden afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur.

Vorderingen

Vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Liquide middelen

Liquide middelen zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

Overlopende activa zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Algemene reserve

Algemene reserves zijn reserves waaraan het Algemeen Bestuur geen specifieke bestemming heeft gegeven.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan het Algemeen Bestuur een specifiek doel heeft gegeven. Binnen deze reserves is onderscheid mogelijk in wettelijke, egalisatie en overige bestemmingsreserves.

Stelsel van baten en lasten

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen zijn geleverd. Eventuele verliezen en in redelijkheid te berekenen risico's, die hun oorsprong vinden in of voor het verslagjaar zijn verwerkt in de jaarrekening. De baten en lasten waartussen een causaal verband bestaat zijn in hetzelfde jaar verantwoord. De programmarekening 2019 is opgesteld over de periode 1 januari 2019 – 31 december 2019.

Resultaat bestemming

Conform BBV worden de mutaties in de reserves zowel bij de begroting als in de rekening, separaat verantwoord. Hierdoor is het jaarrekeningresultaat zowel voor als na bestemming inzichtelijk.

Voorzieningen

Voorzieningen kunnen gevormd worden wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

De voorzieningen worden gevormd tegen nominale waarde.

Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn opgenomen tegen nominale waarde. Van langlopende schulden is sprake wanneer de oorspronkelijke looptijd één jaar of langer is.

Kortlopende schulden en vlottende passiva

Kortlopende schulden zijn opgenomen tegen nominale waarde.

8. Toelichting op de balans

Activa

Materiële vaste activa

Aanschafwaarde per 1-1-2019	79.212.354
Af: Afschrijving per 1-1-2019	31.317.513
Stand per 1-1-2019	47.894.841
Bij: Investerings 2019	2.954.325
Af: Desinvestering 2019	-327.316
Bij: cum afschrijvingen des-investerings 2019	327.316
Af: Afschrijvingen 2019	-4.814.026
Af: Afwaarderingen 2019	-340.879
Totaal saldo activa per 31-12-2019	45.694.260

De stand per 1-1-2019 bestaat uit de boekwaarde van de gehele VNOG. De VNOG kent alleen investeringen met economisch nut. De activa van de VNOG bestaan uit vier categorieën, namelijk bedrijfsgebouwen, vervoermiddelen, apparatuur en overige activa. Hieronder de stand van de balans per categorie.

Verloopstaat investeringen 2019:

Categorie	Bedrijfsgebouwen	Vervoermiddelen	Apparatuur	Overige	Totaal
Boekwaarde per 1-1-2019	14.950.822	21.039.851	7.159.966	4.744.201	47.894.840
Bij: investering 2019	-	1.137.609	1.248.476	568.240	2.954.325
Af: desinvestering 2019	-	327.316	0	0	327.316
Bij: cum afschrijvingen des-investerings	-	327.316	-	-	327.316
Af: Afschrijving 2019	444.878	2.409.025	1.236.356	723.767	4.814.026
Subtotaal	14.505.944	19.768.435	7.172.086	4.588.674	46.035.139
Af: Afwaarderingen 2019	-1.139	91.384	192.711	57.923	340.879
Totaal saldo activa per 31-12-2019	14.507.083	19.677.051	6.979.375	4.530.751	45.694.260

In het jaar 2019 heeft de VNOG voor € 2,9 miljoen geïnvesteerd. Bijlage 2 bevat een overzicht van de afgesloten en over te hevelen kredieten.

Duurzame waarderverminderingen en bijdrage uit derden hebben zich in 2019 niet voorgedaan.

Toelichting op de afschrijvingen

De gehanteerde afschrijvingsmethoden staan beschreven in de Financiële Verordening, titel 2, artikel 10. Op bedrijfsgebouwen wordt annuïtair afgeschreven. Alle overige activa schrijft de VNOG met ingang vanaf 2017 af volgens de lineaire methode. Aan investeringen die gedurende het boekjaar worden aangeschaft, wordt wel rente toegerekend, maar geen afschrijving berekend. De eerste afschrijving vindt plaats het boekjaar volgend op het jaar van aanschaf. Het DB heeft een nieuwe afschrijvingstermijn tabel vastgesteld die met ingang van 2019 wordt toegepast.

In de periode maart t/m september 2020 wordt de ademluchtapparatuur van de VNOG vervangen. Gevolg: dit betekent dat de boekwaarde ademlucht per 01-01-2019, groot € 615.728, in anderhalf jaar moet worden afgeschreven. Consequentie: afwaarderingslast van € 317.430 voor 2019. Het restant wordt in 2020 afgewaardeerd.

Bovendien zijn het voorgaande HRM systeem (€ 19.634) en een waterwagen (€ 92.506), betrokken bij ongeluk, volledig afgewaardeerd in 2019.

Restantkredieten 2019

In bijlage 2 staan de kredieten die in 2019 niet (geheel) zijn uitgevoerd. De uitvoering vindt plaats in 2020 of later. Gevraagd wordt om deze kredieten over te hevelen naar 2020.

*vlottende activa*Vorderingen < 1 jaar

Onder vorderingen op korte termijn vallen vorderingen die binnen een jaar afgehandeld worden. In onderstaande tabel staan de vorderingen op korte termijn aangegeven.

Uitzettingen < 1 jaar	31-12-2019	31-12-2018	Mutatie
Vorderingen op openbare lichamen	157.184	306.984	-149.801
Uitzettingen in Rijks Schatkist < 1 jaar	5.961.172	0	5.961.172
Rekening courant verhouding met het Rijk	0	0	0
Overige vorderingen	66.835	51.150	15.685
Overige uitzettingen	0	0	0
Vooruitnemen facturen	0	0	0
Totaal uitzettingen < 1 jaar	6.185.190	358.134	5.827.056

Vorderingen op openbare lichamen

Dit betreft vorderingen op diverse openbare lichamen die in 2019 zijn afgewikkeld.

Uitzettingen in Rijk's schatkist

Met ingang van 1 januari 2014 heeft het Ministerie van Financiën het voor overheidslichamen verplichte schatkistbankieren ingevoerd. De VNOG is hierdoor verplicht om overtollige middelen (alles boven het toegestane drempelbedrag dat voor 2019 bepaald is op € 409.625) in rekening-courant aan te houden bij het Ministerie van Financiën. Uit het "jaaroverzicht 2019 schatkistbankieren per kwartaal" (zie paragraaf Financiering (paragraaf 4.3.) in deze jaarstukken) blijkt dat de VNOG in 2019 heeft voldaan aan de verplichting om overtollige middelen in rekening-courant aan te houden bij het Ministerie van Financiën.

Rekening – courantverhouding met het Rijk

Als rekening courant met het Rijk wordt de zero-balancerekening gebruikt. Via dit rekeningnummer verlopen de afrodingen naar en de opnames uit 's Rijks schatkist van en naar de rekening courant VNOG. Het saldo van de zero balance-rekening is altijd € 0.

Overige vorderingen

Het totaal van overige vorderingen € 66.835,- betreft hoofdzakelijk RBS kosten.

Liquide middelen

Liquide middelen staan ter vrije beschikking:

Liquide middelen	31-12-2019	31-12-2018	Mutatie
Kas IJsselstreek	0	0	0
Simple Card Apeldoorn	4.554	5.275	-721
Simple Card Veluwe	1.445	3.109	-1.663
Simple Card Achterhoek	4.610	7.195	-2.585
Simple Card IJsselstreek	8.045	7.103	942
Simple Card Log. Eenheden/locatiebeheerders	1.302	4.112	-2.810
Bank BNG NOG zerobalancing rekening	0	0	0
Bank BNG NOG parapluerekening	0	0	0
Girorekening	13.551	13.725	-175
Postbank NOG	570	681	-111
Postbank NOG	2.866	2.966	-100
Totaal liquide middelen	36.943	44.166	-7.223

Overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2019	31-12-2018	Mutatie
Nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen	519.113	408.945	110.168
Overige nog te ontvangen bedragen		213.443	-213.443
Vooruitbetaalde bedragen	1.074.381	1.790.718	-716.337
Totaal overlopende activa	1.593.494	2.413.106	-819.612

Overige nog te ontvangen bedragen

Onder de post 'Overige nog te ontvangen bedragen' staan de opbrengsten die de VNOG in 2019 als baten heeft opgenomen in de exploitatie, maar die nog niet zijn ontvangen.

Vooruitbetaalde bedragen

Het bedrag aan vooruitbetaalde kosten heeft betrekking op opleidingskosten die reeds in rekening zijn gebracht, maar waarvan de opleidingstrajecten pas in de komende jaren worden afgerond. Voor het overige zijn het facturen die betaald zijn in 2019 maar betrekking hebben op 2020, zoals verrekening met de MON en verzekering.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmings- en egalisatiere-serves en het gerealiseerd resultaat over het boekjaar.

Verloopstaat reserves

Omschrijving	Saldo 1-1-2019	Terugbetaling aan gemeenten	Vermeerdering als gevolg van bestemming resultaat 2018	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Verminderingen ivm afschrijving	Toevoeging rente 2019	Saldo per 31-12-2019
Bestemming rekeningresultaat 2018	-2.354.916			2.354.916				0
Algemene Reserve	400.896							400.896
Bestemmingsreserves								
Jeugdbrandweer Oost-Gelre	5.436							5.436
Tijdelijke reserve OrgO & demarcatie				650.000				650.000
Egalisatiereserve afschrijvingen	959.888			813.812	571.105			1.202.595
Bestemmingsreserve Frictiekn LMO			500.000					500.000
Bedrijfsvoeringsreserve	553.068			328.668				881.736
TOTAAL Reserves	-435.628	0	500.000	4.147.396	571.105	0	0	3.640.663

Toelichting reserves

Jaarrekeningresultaat 2018

De dekking van het jaarrekeningresultaat 2018 heeft plaatsgevonden door een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Algemene reserve

De algemene reserve dient om de risico's financieel af te dekken. 50% Van de risico's wordt met deze reserve afgedekt en 50% is beschikbaar bij de deelnemende gemeenten.

Jeugdbrandweer Oost Gelre

Van de voormalige Stichting Jeugdbrandweer Oost Gelre heeft de VNOG, na het opheffen van deze stichting, de reserve ontvangen. Deze reserve is voor de nieuwe jeugdgroep Oost Gelre binnen de Jeugdbrandweer VNOG.

Tijdelijke reserve

In december 2019 heeft het algemeen bestuur besloten middelen over te hevelen naar 2020 voor het project 'demarcatie' en om de organisatie in staat te stellen van start te gaan met de implementatie van de Toekomstvisie.

Egalisatiereserve afschrijvingen

In de nota "Afschrijven en investeren" is afgesproken dat de verkoop van voertuigen, het afboeken van restant-boekwaarden en het verschil tussen begroting en rekening van rente en afschrijving wordt verrekend met de egalisatiereserve. In 2019 heeft voorts al een deel van de extra-afschrijving op ademluchtapparatuur plaatsgevonden. Dit was be-groot voor 2020.

Verkoop voertuigen en afboeken restantboekwaarden	€ 158.000
Saldo rente en (extra) afschrijvingen	€ 84.707
Toegevoegd aan reserve	€ 242.707

Bestemmingsreserve Fricatiekosten

In 2018 heeft de VNOG € 500.000 ontvangen ten behoeve van de frictiekosten die ont-staan na vorming van de Landelijke Meldkamer.

Bedrijfsvoeringsreserve

De bedrijfsvoeringsreserve dient als buffer. In 2019 zijn de financieel- technische correc-ties uit het clusterverleden voorgelegd aan het algemeen bestuur en hierover is besloten. In 2019 heeft er hieruit vloeiend een afrekening met de gemeente Zutphen plaatsgevon-den. Dit bedrag is gestort in deze reserve.

Verloopstaat voorzieningen

Omschrijving	Saldo 1-1-2019	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Verminderen door vrijval	Saldo per 31-12-2019
<i>Voorzieningen voor risico's en verplichtingen</i>					
FLO Stedendriehoek	92.000				92.000
<i>Voorzieningen door derden beklemde middelen</i>					
Voorziening onderhoud groot kazerne Doetinchem	391.615	78.500	10.015		460.100
Voorziening groot onderhoud kazerne Harderwijk	296.308	101.500	5.883		391.925
Totaal voorziening Brandweer NOG	779.923	180.000	15.899	0	944.024

Toelichting voorzieningen*FLO rechten Stedendriehoek*

Het betreft de opgebouwde FLO-rechten van het personeel voormalige regio Stedendriehoek m.b.t de uitkeringsduur: voormalig personeel van 55 tot 65 jaar; daarnaast voor actief personeel dat recht heeft op een overgangsregeling m.b.t. de periode 55 tot 60 jaar.

Groot onderhoud kazernes Doetinchem en Harderwijk

Het betreft hier voorzieningen die worden aangewend voor het groot onderhoud aan de overgenomen kazernes van Doetinchem en Harderwijk. Bedragen zijn gebaseerd op de meerjarenonderhoudsplannen van de betreffende gemeenten. De VNOG voert het onderhoud uit c.q. laat het onderhoud uitvoeren en de respectievelijke gemeenten zorgen voor de financiering daarvan door middel van het storten van bijdragen in de voorzieningen.

Vaste schulden > 1 jaar

Omschrijving	Rente	Hoofdsom	Stand 1-1-2019	Nieuwe lening	Aflossing	Stand 31-12-2019
Lening BNG - 10 jaar - 40107204	2,80%	3.685.000	1.105.500		368.500	737.000
Lening BNG - 15 jaar - 40109346	1,59%	2.000.000	1.512.223		126.849	1.385.374
Lening BNG - 40 jaar - 40109345	2,29%	4.000.000	3.743.373		67.893	3.675.480
Lening BNG - 10 jaar - 40109776	0,81%	2.500.000	1.625.000		250.000	1.375.000
Lening BNG - 15 jaar - 40110312	1,33%	2.500.000	2.000.000		166.667	1.833.333
Lening BNG - 10 jaar - 40110517	0,70%	2.500.000	2.000.000		250.000	1.750.000
Lening BNG - 10 jaar - 40110644	0,40%	5.000.000	4.000.000		500.000	3.500.000
Lening BNG - 10 jaar - 40110766	0,39%	5.000.000	4.000.000		500.000	3.500.000
Lening BNG - 10 jaar - 40111179	0,68%	3.000.000	2.700.000		300.000	2.400.000
Lening Gemeente Berkelland - 10 jaar	1,72%	10.000.000	6.203.364		990.321	5.213.043
Lening BNG - 10 jaar - 40111678	0,69%	6.000.000	6.000.000		600.000	5.400.000
Lening BNG - 10 jaar - 40111883	0,69%	4.000.000	4.000.000		400.000	3.600.000
Lening BNG - 10 jaar - 40112457	0,70%	4.000.000	4.000.000		400.000	3.600.000
Totaal leningen > 1 jaar		54.185.000	42.889.460	0	4.920.230	37.969.230

De rentelast bedroeg in 2019 € 418.702,-.

Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige fin. instellingen

Het betreft twaalf leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten waarvan twee langjarig rentevaste leningen ter financiering van de kazerne die van de gemeente Harderwijk is overgenomen. In de loop van 2019 zijn er geen nieuwe leningen afgesloten.

Onderhandse leningen van openbare lichamen

Het betreft een 10 jarige rentevaste lening tegen 1,72% afgesloten bij de gemeente Berkelland. Deze lening is afgesloten ter financiering van het van de gemeente Doetinchem en Apeldoorn overgenomen onroerend goed.

Flottende passiva

Netto vlottende schulden < 1 jaar

Netto vlottende schulden < 1 jaar	31-12-2019	31-12-2018	Mutatie
Kasgeldlening	0	0	0
Banksaldi	786.624	823.336	-36.712
Overige schulden	782.639	1.576.678	-794.038
Totaal vlottende schulden < 1 jaar	1.569.264	2.400.014	-830.750

Kasgeldlening

De kasgeldleningen worden afgesloten om een tijdelijk tekort aan liquide middelen op te lossen, onder de voorwaarden zoals genoemd in de wet Fido.

Banksaldo

Het bedrag van € 786.624,- aan banksaldo bestaat uit een schuld aan de BNG Bank per 31-12-2019.

Overige schulden

Crediteuren

Ten opzichte van 2018 toont 2019 geen substantiële afwijking.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	31-12-2019	31-12-2018	Mutatie
Vooruitontvangen Eur. En Ned. Overheden	0	0	0
Overige vooruitontvangen bedragen	74.051	90.278	-16.227
Overige overlopende passiva	5.164.173	4.986.201	177.972
Totaal overlopende passiva	5.238.223	5.076.478	161.745

Overige vooruitontvangen bedragen

Op de post overige vooruitontvangen bedragen staat voornamelijk de vooruitontvangen huur voor kazerne Harderwijk, € 71.380,-. Een deel van de kazerne wordt gehuurd door het Rode Kruis die de huur tot en met het jaar 2023 vooruit heeft betaald.

Overige overlopende passiva

De prestaties die in 2019 hebben plaatsgevonden, maar waarvan de facturen nog niet zijn ontvangen zijn onder deze post opgenomen. Verder staan hieronder ook opgenomen de te betalen sociale premies en loonheffing van december 2019, vergoeding vrijwilligers voor de maanden november en december 2019.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Een langjarig huurcontract is afgesloten voor het gebouw aan de Europaweg 79. Dit huurcontract is in 2018 verlengd met maximaal 3 jaar. De huur voor 2019 bedroeg € 491.219,-. De servicekosten verbonden aan het gebruik van het pand bedroegen in 2019 € 194.800,-.

Verder zijn er meerjarige overeenkomsten en contracten aangegaan met leveranciers, die zijn vastgelegd in het contractenregister VNOG.

Daarnaast zijn er verplichtingen aangegaan voor investeringen met een toekomstige leverdatum. De bijbehorende kredieten die nog niet zijn gerealiseerd zijn in bijlage 2 van deze jaarrekening weergegeven.

Voorts huurt de VNOG uitrukposten van de gemeente Apeldoorn. Dit betreft verschillende locaties die ook niet in de balans zijn opgenomen. De verhoging van de huur wordt door de gemeente Apeldoorn, i.c. het Vastgoed Bedrijf Apeldoorn, jaarlijks bepaald op de toegestane indexering voor huurpanden. Verder hanteren zij het principe van de kostendekkende huur. Periodiek laten zij de panden daarvoor taxeren. Dit kan leiden tot een hogere of lagere huur. Het betreft een huurcontract voor onbepaalde tijd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Nederland is eind februari 2020 getroffen door het COVID-19 (corona) virus. De impact op het openbare leven is aanzienlijk. Het virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar mogelijk wel voor onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Met betrekking tot de balansposities aangaande de kortlopende vorderingen zijn deze met de kennis per 31 december 2019 beoordeeld op een toereikende waardering, de corona-crisis leidt wellicht tot een onzekerheid aangaande de inbaarheid (van vorderingen) in 2020. Voor de inkomsten is de VNOG vooral afhankelijk van gemeenten en het Rijk. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

9. Incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten jaarrekening 2019			
		lasten	baten
Programma 1	Risicobeheersing		
	subsidie IOV		117.061
	uitgeleend personeel		75.790
	bijdrage UWV		27.328
Programma 2	Incidentbestrijding		
	ingeleend personeel	11.665	
	uitreiking koninklijke onderscheidingen	13.808	
	egalisereserve kapitaallasten	5.378	
Programma 3	Brandweerondersteuning		
	verkoop materieel		158.387
	egalisereserve kapitaallasten		283.951
	tijdelijke reserve ivm overheveling 2020	150.000	
Programma 4	Crisisbeheersing		
	ingeleend personeel	79.101	
	egalisereserve kapitaallasten	67.907	
Programma 5	GHOR		
Programma 6	Meldkamer Oost Nederland		
	egalisereserve kapitaallasten		762
Programma 7	Bestuur en bedrijfsvoering		
	ingeleend personeel	976.886	
	uitgeleend personeel		23.602
	schadevergoeding knp		95.000
	egalisereserve kapitaallasten	326.130	
Programma 9	Algemene dekkingsmiddelen		
	eindheffing wkr	36.000	
	extra bijdragen gemeenten		2.854.917
	huisvestingskosten	328.668	328.668
	jaarrekeningresultaat 2018	2.354.917	
	reserve frictiekosten LMS	500.000	
	tijdelijke reserve ivm overheveling 2020	265.000	
	egalisereserve kapitaallasten		128.005
	Renteresultaat treasury	256.010	
	Totaal	5.371.470	4.093.471

Toelichting

Voor diverse programma's:

Ingeleend en uitgeleend personeel: uitgeleend personeel betreft de detacheringen van personeel aan het IFV. De inhuur in 2019 heeft betrekking op de uitvoering van reguliere taken waarvoor op dat moment geen expertise intern beschikbaar was.

Toevoeging of onttrekking aan de egalisereserve kapitaallasten: de opbrengst van de verkoop van materieel wordt in de egalisereserve gestort; boekwaardeverlies wordt aan de reserve onttrokken en het verschil tussen begrote en werkelijke kapitaallasten worden ten gunste of ten laste van de reserve gebracht.

Programma 1

- Subsidie IOV: conform wetgeving vallen subsidies onder incidentele baten of lasten.
- Bijdrage UWV: dit betreft een vergoeding i.v.m. zwangerschapsverlof.

Programma 2

- Uitreiking Koninklijke Onderscheidingen: De Kanselarij der Nederlandse Orden heeft de burgemeesters op 26 oktober 2018 laten weten dat het toekennen van Koninklijke Onderscheidingen (KO) aan brandweervrijwilligers gaat veranderen. De KO's voor brandweervrijwilligers met een dienstverband van 20 jaar of langer konden tot 1 januari 2020 worden aangevraagd en moeten uiterlijk 24 april 2020 uitgereikt zijn. Dit betekende, dat er eind 2019 en begin 2020 veel extra koninklijke onderscheidingen zijn uitgereikt.

Programma 3

- Verkoop materieel: conform de nota 'afschrijven en investeren' worden de opbrengsten van verkochte voertuigen in de egalisereserve afschrijvingen gestort.
- De incidentele lasten voor de projectkosten huisvestingsplan worden overgeheveld naar 2020.

Programma 7

Schadevergoeding KPN: als gevolg van het niet tijdig opleveren van het project "Iedereen in beeld" was er een claim bij de KPN neergelegd. Hierover was overeenstemming bereikt voor een totaalbedrag van € 215.000 en leidde tot een betaling aan de VNOG. In 2018 was hiervoor al € 120.000 opgenomen in de jaarrekening en in 2019 is het restant ontvangen.

Programma 9

- Eindheffing WKR (Werkkostenregeling): doordat de verhouding tussen de omvang van de totale loonsom en hoeveelheid personeel bij de VNOG scheef ligt door het grote aantal vrijwilligers, is over het algemeen een eindheffing vanwege de Werkkostenregeling (WKR) onvermijdelijk. Om vroegtijdig inzicht te krijgen op de ontwikkeling van de WKR, berekent de VNOG met ingang van 2017 ieder kwartaal de cumulatieve effecten van de

WKR per afdeling. Op die manier kan worden gezien of er een eindheffing vanwege de WKR dreigt, of bijsturing mogelijk is en kunnen bijsturingsacties worden genomen. Deze maatregel heeft sinds 2017 effect. De eindheffing was in 2017 namelijk aanzienlijk lager dan in 2016 (2016: € 288.000, 2017: € 61.000); de eindheffing in 2018 kwam overeen met 2017 (2018: € 71.000). De eindheffing voor 2019 bedraagt € 36.000.

- Extra bijdragen gemeenten: Dit betreft het Jaarrekeningresultaat 2018. Dit is ten gunste van het resultaat 2018 gebracht.
- Huisvestingskosten: in 2019 zijn de financieel- technische correcties uit het clusterverleden voorgelegd aan het algemeen bestuur en hierover is besloten. In 2019 heeft er hieruit vloeiend een afrekening met de gemeente Zutphen plaatsgevonden.
- Vorming reserve frictiekosten LMS uit de eenmalig van het Rijk ontvangen middelen.
- Overheveling eenmalige veranderkosten naar 2020.

Overzicht incidentele toevoegingen aan reserves 2019			
Programma	omschrijving		
Programma 1	Risicobeheersing		-
Programma 2	Incidentbestrijding		
	egaliseringsreserve kapitaallasten		5.378
Programma 3	Brandweerondersteuning		
	egaliseringsreserve kapitaallasten		158.387
	tijdelijke reserve ivm overheveling 2020		150.000
Programma 4	Crisisbeheersing		
	egaliseringsreserve kapitaallasten		67.907
Programma 5	GHOR		-
Programma 6	Meldkamer Oost Nederland		
Programma 7	Bestuur en bedrijfsvoering		
	egaliseringsreserve kapitaallasten		326.130
Programma 9	Algemene dekkingsmiddelen		
	huisvestingskosten		328.668
	jaarrekeningresultaat 2018		2.354.917
	reserve frictiekosten LMS		500.000
	tijdelijke reserve ivm overheveling 2020		265.000
	renteresultaat treasury		256.010
	toevoeging aan tijdelijke reserve vsch op jaarr.sa		235.000

Overzicht incidentele onttrekkingen aan reserves 2019			
Programma	omschrijving		
Programma 1	Risicobeheersing		-
Programma 2	Incidentbestrijding		-
Programma 3	Brandweerondersteuning		
	egaliseringsreserve kapitaallasten	442.337	
Programma 4	Crisisbeheersing		
Programma 5	GHOR		
Programma 6	Meldkamer Oost Nederland		
	egaliseringsreserve kapitaallasten	762	
Programma 7	Bestuur en bedrijfsvoering		
Programma 9	Algemene dekkingsmiddelen		
	egaliseringsreserve kapitaallasten	128.005	

11. Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland. Het voor de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000. Het betreft hierbij het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	D.G.L. Kransen	J. Wesselink	A. Schoenmaker
Functiegegevens	Algemeen directeur / Regionaal commandant	Teamleider risico / Crisisbeheersing (wrnd. directeur)	-
Aanvang en einde functievervulling in 2019	21/01 – 31/12	01/01 – 20/01	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	
Dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 143.296,08	€ 6.520,58	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.296,46	€ 1.044,11	
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 162.592,54</i>	<i>€ 7.564,69</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	(194.000 x 1 x 345) : 365 = € 183.369,86	(194.000 x 1 x 20) : 365 = € 10.630,14	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Bezoldiging	€ 162.592,54	€ 7.564,69	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	

Gegevens 2018			
bedragen x € 1	€ 10.442,89		€ 141.606,50
Functiegegevens	Teamleider risico / Crisisbeheersing (wrnd. directeur)		Algemeen directeur / Regionaal commandant
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/12 – 31/12		01/01 – 01/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		[1,0]
Dienstbetrekking?	ja		ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 10.442,89		€ 119.073,94
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 2.017,00		€ 22.532,51
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 10.442,89</i>		<i>€ 141.606,50</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	(189.000,00 x 1 x 31) : 365 = € 16.052,05		(189.000,00 x 1 x 335) : 365 = € 173.465,75
Bezoldiging	€ 10.442,89		€ 141.606,50

Toezichthoudende topfunctionarissen

Gemeente	AB-lid			Bezoldiging
1. Aalten	A.B. Stapelkamp 365 dagen			€ -
2. Apeldoorn	J.C.G.M. Berends 36 dagen	Mw. P.M. van Wingerden-Boers 315 dagen	A.J.M. Heerts 14 dagen	€ -
3. Berkelland	J.H.A. van Oostrum 365 dagen			€ -
4. Bronckhorst	Mw. M. Besselink 365 dagen			€ -
5. Brummen	A.J. van Hedel 365 dagen			€ -
6. Doetinchem	M. Boumans 365 dagen			€ -
7. Elburg	J.N. Rozendaal 365 dagen			€ -
8. Epe	H. van der Hoeve 273 dagen	T.C. Horn 12 dagen		€ -
9. Ermelo	A.A.J. Baars 365 dagen			€ -
10. Harderwijk	H.J. van Schaik 365 dagen			€ -
11. Hatterum	J.W. Wiggers 266 dagen	A.S.F. van Assel- donk 99 dagen		€ -
12. Heerde	Mw. J.A. Koops-Scheele 334 dagen			€ -
13. Lochem	S.W. van 't Erve 365 dagen			€ -
14. Montferland	P. de Baat 365 dagen			€ -
15. Nunspeet	B. van de Weerd 365 dagen			€ -
16. Oldebroek	Mw. J.F. Snijder- Hazelhoff 275 dagen	Mw. T.H. Haseloo-Amsing 90 dagen		€ -
17. Oost Gelre	Mw. A.H. Bronsvoot 365 dagen			€ -
18. Oude IJssel- streek	O.E.T. van Dijk 365 dagen			€ -
19. Putten	H.A. Lambooy 365 dagen			€ -
20. Voorst	J.T.H.M. Penninx 365 dagen			€ -
21. Winterswijk	B.J.J. Bengevoerd 365 dagen			€ -
22. Zutphen	Mw. A. Vermeulen 365 dagen			€ -

12. Overzicht taakvelden en beleidsindicatoren

Taakvelden

	Functie	UITGAVEN		INKOMSTEN	
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening
		2019	2019	2019	2019
0.1	Bestuur	567.500	456.022	0	9.758
0.10	Mutaties reserve	3.833.585	4.647.397	28.000	571.105
0.4	Ondersteuning organisatie	13.871.687	12.560.518	56.205.358	56.385.303
0.5	Treasury	548.000	416.667	548.000	544.672
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	43.918.126	41.374.557	5.957.540	6.092.806
TOTAAL		62.738.898	59.455.161	62.738.898	63.603.643

Beleidsindicatoren

In de voorschriften van het BBV is een basisset van 39 beleidsindicatoren opgenomen. De beleidsindicatoren zijn niet genormeerd door het rijk. De volgende indicatoren moet de VNOG opnemen:

Indicator	jaarrekening 2019	
Formatie: aantal FTE per 1.000 inwoners	0,42	
Bezetting: aantal FTE per 1.000 inwoners	0,38	bezetting 31-12-2019
Apparaatskosten: kosten per inwoner	€ 15,20	
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	4,47%	€ 1.058.000
Overhead: % van totale lasten	21,07%	

Bijlagen – niet behorende tot de gecontroleerde jaarrekening

Bijlage 1. Kerngegevens

Gemeentelijke bijdragen volgens de begroting 2019 en na begrotingswijziging 2019:

Gemeente	Bijdrage vóór individuele afspraken	Individuele afspraken*	Gemeentelijke bijdragen 2019	Begrotingswij- ziging 2019	Totaal 2019
Aalten	1.316.669		1.316.669	147.035	1.463.704
Apeldoorn	8.714.626	1.705.383	10.420.009	973.181	11.393.190
Berkelland	2.159.549		2.159.549	241.162	2.400.711
Bronckhorst	1.972.692		1.972.692	220.295	2.192.987
Brummen	966.601		966.601	107.942	1.074.543
Doetinchem	2.753.306	685.400	3.438.706	307.468	3.746.174
Elburg	1.056.171		1.056.171	117.945	1.174.116
Epe	1.489.635	112.440	1.602.075	166.351	1.768.426
Ermelo	1.345.626		1.345.626	150.269	1.495.895
Harderwijk	2.106.077	502.000	2.608.077	235.190	2.843.267
Hatterm	518.380		518.380	57.889	576.269
Heerde	842.015		842.015	94.030	936.045
Lochem	1.730.226		1.730.226	193.218	1.923.444
Montferland	1.660.326		1.660.326	185.412	1.845.738
Nunspeet	1.395.588		1.395.588	155.848	1.551.436
Oldebroek	1.074.930		1.074.930	120.040	1.194.970
Oost Gelre	1.425.506		1.425.506	159.189	1.584.695
Oude IJsselstreek	1.800.034		1.800.034	201.014	2.001.048
Putten	1.089.088		1.089.088	121.621	1.210.709
Voorst	1.151.642		1.151.642	128.606	1.280.248
Winterswijk	1.342.839		1.342.839	149.958	1.492.797
Zutphen	2.379.617	328.668	2.708.285	265.737	2.974.022
Totaal	40.291.143	3.333.891	43.625.034	4.499.400	48.124.434

*Individuele afspraken betreffen: afrekening lasten (overgedragen) kazernes (programma 10), overgangsrecht (programma 10), bouwadvisering, afwikkeling huisvesting Zutphen.

Bijlage 2. Overzicht af te sluiten en over te hevelen kredieten

Af te sluiten kredieten	Krediet 2019	Uitgaven 2019	Restant
Dataverbindingen ICT INFRA 2017(K)	104.011	102.152	1.859
Projectenportfolio ICT INFO 2017(K)	41	-78.559	78.600
GEO informatie ICT INFO sub 2018(K)	60.331	32.137	28.194
Gebruikersmiddelen ICT 2018(K)	76.368	20.749	55.619
Mobiele telefoons 2019(K)	68.400	44.485	23.915
HRM Systeem 2019 sub(K)	155.000	165.740	-10.740
Dienstauto's HK 2017(K)	16.721	0	16.721
Bepakking voertuigen TS HK 2017(K)	10.741	4.404	6.337
Wasmachine professioneel 2018(K)	12.361	7.895	4.466
Technische installaties gebouwen 2018(K)	7.211	0	7.211
Hulpverleningsvoertuigen 2018(K)	0	0	0
Hooqwerker Winterswijk 2018(K)	353.837	369.096	-15.259
Bluslaarzen 2019(K)	45.000	41.361	3.639
Instructeurspakken 2019(K)	60.000	59.623	377
Meubilair 2019(K)	35.000	23.441	11.559
AV middelen 2019(K)	30.000	27.473	2.528
Warmtebeeldcamera's 2019(K)	140.000	139.755	245
Redvesten 2019(K)	230.000	146.460	83.540
Werken op hoogte sets 2019(K)	215.000	129.982	85.018
Dienstauto 06-9999 Directie ZT-423-P(K)	43.000	40.952	2.048
Dienstauto 06-6801 Wapenveld(K)	52.000	48.543	3.457
Dienstauto 06-6802 Heerde(K)	52.000	48.543	3.457
Audiovisuele middelen MAC 2016(K)	254	169	85
Jeugdbrandweer: laarzen-handsch-helm-bril-tas 2019(K)	11.000	7.411	3.589
TS Steenderen 06-9132 2017(K)	363.000	363.636	-636
Totaal	2.141.276	1.745.447	395.829

Over te hevelen kredieten	Krediet 2019	Uitgaven 2019	Restant
Voertuig voor verzorgingsgroep 2011 (k)(K)	40.000	0	40.000
Motorspuit draagbaar vervangt 06-9161 BAW 2014 (k)(K)	15.125	0	15.125
Schuimblusaanhanger vervangt 06-9162 BAW 2014 (k)(K)	18.150	0	18.150
MSA vervanger van 06-9166 BAW 2014 (k)(K)	48.400	0	48.400
Slangenwagen vervanger van 06-8662 BAW 2014(K)	90.750	0	90.750
MSA vervanger van 06-8663 BAW 2014 (k)(K)	72.600	0	72.600
MSA vervanger van 06-8665 BAW 2014 (k)(K)	72.600	0	72.600
Slangenwagen vervanger van 06-8761 BAW 2014 (k)(K)	90.750	0	90.750
Slangenwagen vervanger van 06-8664 BAW 2014 (k)(K)	90.750	0	90.750
Schuimblusaanhanger vervangt 06-8663 BAW 2015 (k)(K)	18.150	0	18.150
MSA 2x VW 2014(K)	95.404	0	95.404
Personeel-materiele voertuig VW 2014 (k)(K)	89.703	0	89.703
Schuimblusaanhanger VW 2015 (k)(K)	19.360	0	19.360
Motorspuit VW 2015 (k)(K)	21.780	0	21.780
OGS/AGS uitrusting 2017(K)	75.838	0	75.838
Topdesk / Axserion 2018(K)	32.000	0	32.000
Personeelsregistratie ICT INFO 2017 sub(K)	0	0	0
Veiligheidsportaal ICT INFRA Sub 2017(K)	124.265	33.638	90.627
Laptops 2019(K)	44.200	0	44.200
Desktops 2019(K)	18.000	0	18.000
Roosterprogramma 2019(K)	40.000	0	40.000
Procesbeheersysteem Rb 2019(K)	135.000	0	135.000
Financieel pakket 2019 subkrediet(K)	75.000	34.335	40.665
IAM Kernregistratie personeel P0057 2019 sub(K)	25.400	0	25.400
Iedereen in Beeld restant infra 2017(K)	70.000	0	70.000
Gebruikersmiddelen ICT 2019(K)	0	0	0
WTS 500 6861 Wapenveld 2017(K)	252.963	0	252.963
Waterongevallenwagen 2018(K)	164.000	0	164.000
Heftruck 2018(K)	30.000	0	30.000
Opslagkasten gevaarlijke stoffen 2018(K)	23.869	3.954	19.915
Compressoren t.b.v. waterwagens 2018(K)	55.496	12.112	43.384
Hoogwerker Apeldoorn 2018(K)	618.919	265.081	353.838
OMS Broker 2018(K)	75.000	0	75.000
Luchtdrogers en compressoren 2019(K)	70.000	5.729	64.271
Waterongevallen boot 2 stuks 2019(K)	50.000	0	50.000
Boottrailers 2019(K)	18.000	0	18.000
Aanhanger veetakels 2019(K)	100.000	0	100.000
Dienstauto/bus terreinwaardig 2019(K)	94.000	0	94.000
Redgereedschap 2019(K)	640.000	590.607	49.393
Meetapparatuur explosiemeters 2019(K)	12.000	5.365	6.635
Ademluchtapparatuur 2019(K)	4.700.000	26.499	4.673.501
WTS 1500 2019(K)	798.600	0	798.600
5 OVD voertuigen GHOR 2019(K)	270.000	1.759	268.241
Dienstauto 06-9801 2019(K)	22.000	0	22.000
Dienstauto 06-8801 2019(K)	22.000	0	22.000
Dienstauto 06-9702 2019(K)	22.000	0	22.000
Dienstauto 06-9704 2019(K)	22.000	0	22.000
Verbouwing ROT ruimte 2016(K)	150.000	0	150.000
Beeldschermen RBT ruimte 2016(K)	20.000	0	20.000
Audiovisuele middelen MAC restant 2016(K)	69.000	0	69.000
Jeugdbrandweer: represent pakket 2019 polo-sweater(K)	6.100	3.149	2.951
Redgereedschap 2017(K)	141.855	260	141.595
TAS Almen IJsselstreek 2016(K)	423.500	0	423.500
IBARC 2017(K)	363.928	226.391	137.537
Totaal	10.658.455	1.208.878	9.449.577

Bijlage 3. Controleverklaring

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Burgemeester Roelenweg 14-18
Postbus 508
8000 AM Zwolle

T: +31 (0)38 425 86 00

zwolle@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

Aan het algemeen bestuur van
Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland te Apeldoorn gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 13 december 2018 is vastgesteld door het algemeen bestuur.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2019;
2. Het overzicht van baten en lasten over 2019;
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 13 december 2018 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 594.500. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 59.450 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 13 december 2018 is vastgesteld door het algemeen bestuur.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 13 december 2018, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 5 juni 2020

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend
M.C.J.M. Bekker RA

Accountantsverslag

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland

Boekjaar 2019

Aan Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
T.a.v. de leden van het algemeen bestuur
Postbus 234
7300 AE APELDOORN

Zwolle, 5 juni 2020

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat is opgesteld in het kader van de opdracht om de jaarrekening 2019 van Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland te controleren.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden uit hoofde van de jaarrekeningcontrole 2019 naar voren zijn gekomen. Het accountantsverslag is uitsluitend opgesteld voor gebruik door het algemeen en dagelijks bestuur.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht.

Wij hebben bij de jaarrekening over boekjaar 2019 een goedkeurende controleverklaring verstrekt ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. De bevindingen in dit verslag doen dan ook geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Wij hebben het concept accountantsverslag afgestemd met een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij bedanken de medewerkers van de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en lichten de inhoud van deze rapportage graag nader aan u toe.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend

M.C.J.M. Bekker RA

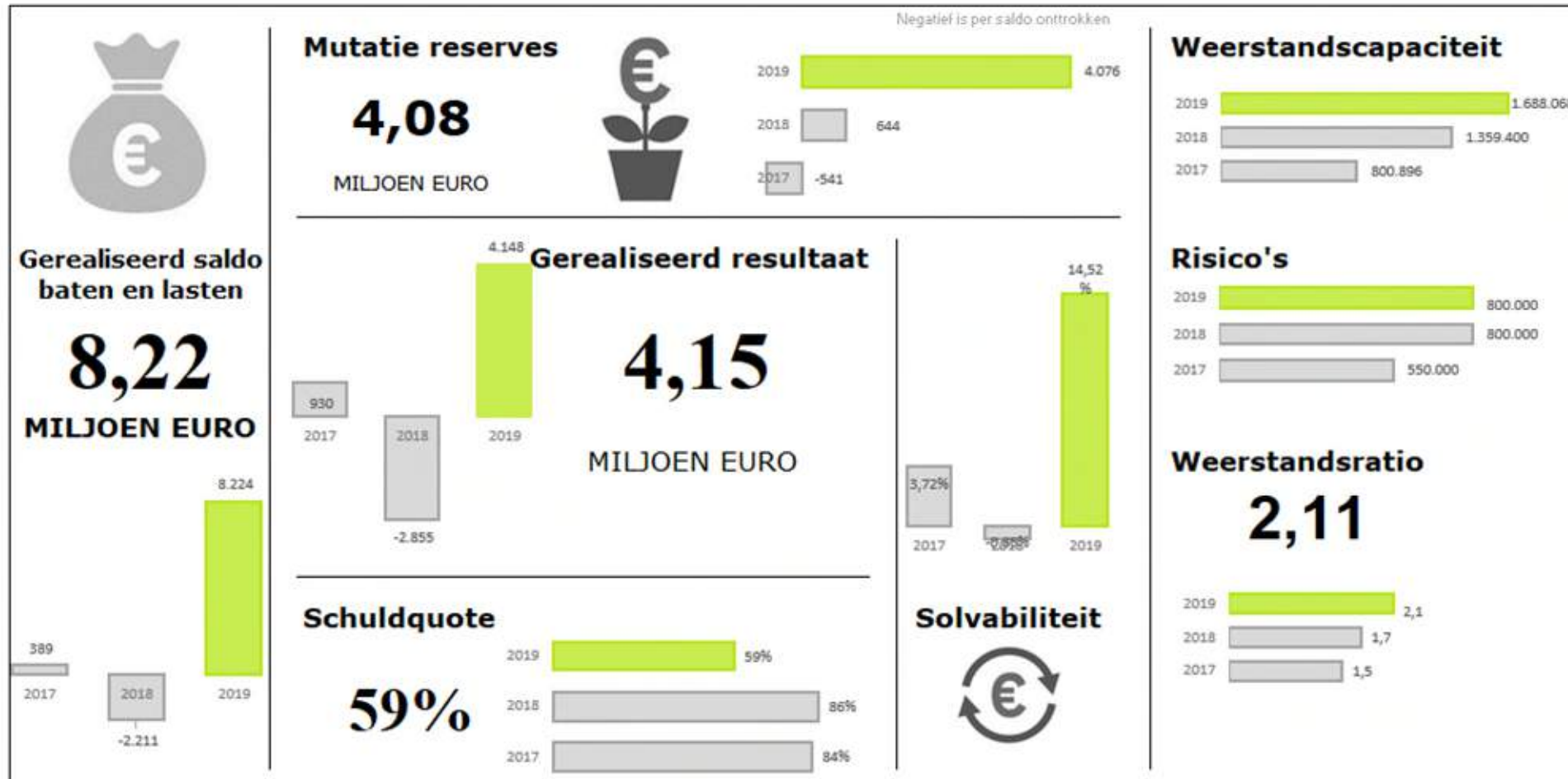
Inhouds- opgave

1. Bestuurlijke samenvatting	4
2. Opdracht, scope en uitkomsten	7
3. Ontwikkelingen in de jaarcijfers	10
4. Controlebevindingen	13
5. Bevindingen interne beheersing	18
6. Overige onderwerpen	20
Bijlagen	23

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringwaarden

1. Bestuurlijke samenvatting

- Wij hebben een goedkeurende verklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.
- Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften. Daarnaast is het Besluit Begroting en Verantwoording in alle opzichten nageleefd in 2019.
- De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn goed toegelicht.
- Uit onze controle blijken verder geen ongecorrigeerde getrouwheidsfouten.
- Wij hebben vastgesteld dat er inkopen hebben plaatsgevonden waarvan het onzeker is of de juiste aanbestedingsprocedure is gevolgd. Dit heeft geleid tot een onzekerheid met een financiële omvang in het jaar 2019 van € 521.808. Deze onzekerheid heeft geen effect op de strekking van de controleverklaring.
- Bij onze controle van de naleving van de Europese aanbestedingswetgeving voor de inkopen 2019 hebben wij rechtmatigheidsfouten van € 124.348 geconstateerd. Verder hebben wij ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole geen bevindingen die wij, op basis van de rapporteringstolerantie, aan u zouden moeten rapporteren.
- Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.
- Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2019 in overeenstemming is met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en dat de jaarrekening 2019 van de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Opdracht, scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2.1 Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging d.d. 15 november 2019 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2019. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend voor onze controle:

- ❑ Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- ❑ Uw verordening controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (controleverordening op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- ❑ Het door u op 13 december 2018 vastgestelde controleprotocol 2019 alsmede het normenkader 2019 zoals dat aan u ter kennisgeving is voorgelegd.

Tijdens de uitvoering van de controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2019 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

2.2 Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 594.500. Deze materialiteit sluit aan op het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 594.500
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1.783.500
Rapporteringstolerantie	10% van de goedkeuringstolerantie	€ 59.450

Uit onze controle blijken geen ongecorrigeerde getrouwheidsfouten. Wel zijn er onzekerheden naar voren gekomen ad € 521.808 alsmede rechtmatigheidsfouten van in totaal € 124.348 als gevolg van het in twee gevallen niet naleven van de richtlijnen met betrekking tot Europees aanbesteden.

2.3 Strekking controleverklaring

Bij de jaarrekening 2019 van de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (hierna: VNOG) verstrekken wij een goedkeurende controleverklaring. Hierbij merken wij op dat sprake is van onzekerheden op het gebied van rechtmatigheid en getrouwheid ten aanzien van de naleving van de richtlijnen met betrekking tot Europees aanbesteden die op basis van de gehanteerde goedkeuringstoleranties niet leiden tot een aanpassing van het oordeel.

2.4 Grondslagen

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen, beoordeling van de grondslagen van de financiële verslaggeving en van belangrijke schattingen die bij het opmaken van de jaarrekening zijn gehanteerd. Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen en de consistente toepassing daarvan vastgesteld. In dit kader komen tevens zaken aan de orde die een significante invloed hebben op de kwaliteit van de jaarverslaggeving, zoals nieuwe of gewijzigde waarderingsgrondslagen, schattingen, beoordeling onzekerheden en bijzondere transacties.

Naar onze mening zijn de door het dagelijks bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Met ingang van het verslagjaar 2019 zijn de levensduur en afschrijvingspercentages van verschillende activa aangepast conform besluitvorming van het dagelijks bestuur. De schattingswijziging is toereikend toegelicht in de jaarrekening.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2.5 Jaarverslag en overige gegevens

De jaarstukken 2019 bestaan uit “het jaarverslag” en “de jaarrekening”. De programmarekening en de paragrafen vormen samen het jaarverslag. In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2019 is opgenomen.

Conform de gewijzigde wetgeving voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiële afwijkingen gesignaleerd.

2.6 Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het dagelijks bestuur. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

2.7 Interne financiële beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij tijdens de interim-controle een analyse en evaluatie uitgevoerd van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing. Bij deze controle hebben wij ons primair gericht op het opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB). Dit voor zover dit van belang is voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen voortvloeiend uit de interim-controle zijn met een afvaardiging van de ambtelijke organisatie en het bestuur afgestemd en aan hen gerapporteerd door middel van de door ons uitgebrachte management letter 2019 d.d. 21 januari 2020.

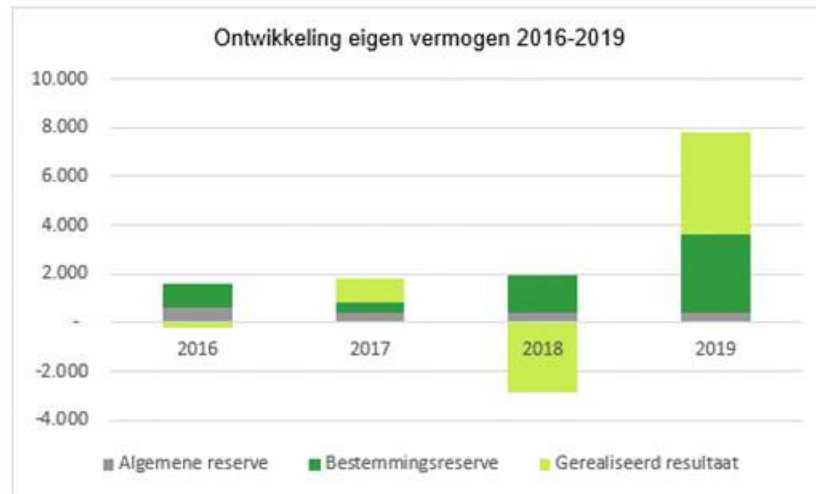
Ontwikkelingen in de jaarcijfers

3. Ontwikkelingen in de jaarcijfers

3.1 Het eigen vermogen van uw organisatie neemt toe

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2019 volgens de jaarrekening € 7,8 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves per ultimo 2019 ter hoogte van € 7,8 miljoen is € 0,4 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gelijk gebleven. Per saldo is gedurende 2019 € 4,1 miljoen toegevoegd aan de reserves.

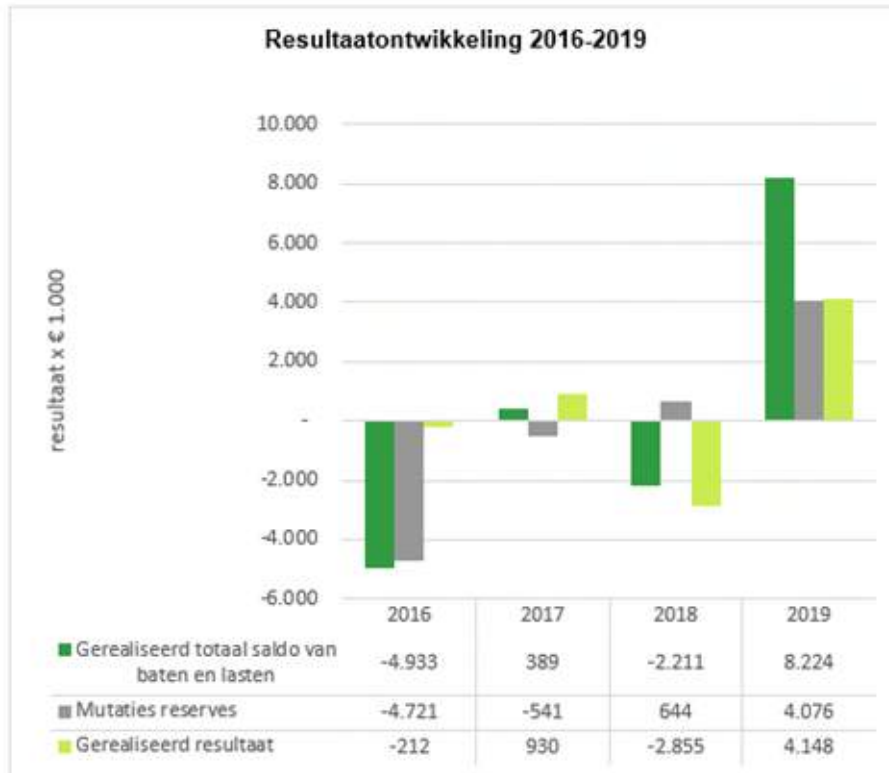
3.2 Analyse van het resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 8,2 miljoen positief. Tussentijds is per saldo afgerond € 4,1 miljoen aan de reserves toegevoegd waardoor het gerealiseerde resultaat afgerond € 4,1 miljoen positief is. Wij hebben vastgesteld dat aan de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves besluiten ten grondslag liggen.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2019 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de programmaverantwoording van uw jaarrekening.

Ter illustratie en aanvullende informatie geven wij u in het hierna opgenomen overzicht de ontwikkeling van het resultaat (“gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten” en “gerealiseerde resultaat”) weer over de jaren 2016 tot en met 2019.

3. Ontwikkelingen in de jaarcijfers

Vervolgens is op basis van een risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit van € 0,8 miljoen (2018: € 0,8 miljoen). De stijging van de beschikbare weerstandscapaciteit bij een gelijkblijvende benodigde weerstandscapaciteit leidt ertoe dat de ratio van het weerstandsvermogen per 31 december 2019 verbeterd is van 1,7 naar 2,1.

3.4 De schuldquote van uw organisatie neemt af

De schuldpositie van uw organisatie geeft een beeld van de mate waarin uw organisatie afhankelijk is van externe middelen bij het realiseren van haar doelstellingen. Ook geeft het inzicht in welk deel van de inkomsten van de VNOG gebruikt moet worden om de rente en aflossing van de schulden te kunnen betalen. Kortgezegd geeft deze ratio aan in hoeverre de schulden meer bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. De netto schuldquote bedraagt 59% en is daarmee gedaald ten opzichte van voorgaand boekjaar (2018: 86%).

3.5 Financiering

Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de VNOG zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering.

3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2019 is gevoerd. In deze paragraaf is opgenomen dat de door uw organisatie berekende beschikbare weerstandscapaciteit € 1,69 miljoen (2018: € 1,36 miljoen) bedraagt. Er is sprake van een stijging van 22% van de beschikbare weerstandscapaciteit in 2019 ten opzichte van 2018.

Controlebevindingen

4 Controlebevindingen

4.1 Kwaliteit verslaggeving

De jaarstukken 2019 bestaan uit “het jaarverslag” en “de jaarrekening”. De programmarekening en de paragrafen vormen samen het jaarverslag. In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting zoals in het boekwerk “Jaarstukken 2019” is opgenomen.

Conform de gewijzigde wetgeving voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiële afwijkingen gesignaleerd.

4.2 Verslaggevingsgrondslagen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw organisatie heeft gedurende 2019 een wijziging doorgevoerd in de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Het DB heeft een nieuwe afschrijvingstermijntabel vastgesteld die met ingang van 2019 wordt toegepast. Wij hebben vastgesteld dat de gevolgen van dit besluit juist zijn verwerkt en toegelicht in de jaarstukken. Wij concluderen derhalve dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de VNOG.

4.3 WNT

Sinds enkele jaren geldt de Wet normering topinkomens (WNT). Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

In het kader van de jaarrekening 2019 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen en hun bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging dienstverband binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er overige functionarissen, niet topfunctionarissen met een dienstbetrekking zijn die een hogere bezoldiging dan het naar rato van de omvang van het dienstverband berekende algemene bezoldigingsmaximum voor 2019 kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

De naleving van de anticumulatiebepaling maakt geen onderdeel uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

4 Controlebevindingen

4.4 Schattingen

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening is dat de organisatie schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het dagelijks bestuur. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld.

De belangrijkste schattingen in de jaarrekening zijn:

Belangrijkste schattingen	Beoordeling	Toelichting
Levensduur materiële vaste activa	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de materiële vaste activa.
Waardering van de vorderingen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de vorderingen.
Waardering van de voorzieningen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de voorzieningen.

4.5 Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2019, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het algemeen bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het algemeen bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het algemeen bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het algemeen bestuur. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2019 van de Commissie BBV.

In de kadernota is opgenomen dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Deze overschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

In totaal heeft uw organisatie € 58,9 miljoen aan lasten begroot (na wijziging) exclusief reservemutaties. De werkelijke lasten komen uit op € 54,8 miljoen. In totaal is sprake van een onderbesteding van € 4,1 miljoen. Aan baten had uw organisatie een bedrag van € 62,7 miljoen begroot, tegenover € 63,0 miljoen werkelijke baten. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 0,3 miljoen.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet de accountant kijken naar de lastenoverschrijdingen per programma. In de jaarrekening heeft het dagelijks bestuur op pagina 52 de begrotingsoverschrijdingen geanalyseerd aan de hand van het referentiekader dat is opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid 2019 van de Commissie BBV.

4 Controlebevindingen

Er is sprake van een overschrijding op het programma Brandweerkazernes. Binnen dit programma worden een aantal specifieke producten verantwoord die VNOG voor een beperkt aantal gemeenten uitvoert. Het programma sluit altijd op nihil aangezien alle kosten en opbrengsten met de desbetreffende gemeenten worden verrekend. De activiteiten die voor de overschrijding zorgen passen binnen het beleid zoals is opgenomen in de begroting (bestaand beleid). Derhalve behoeft de overschrijding op basis van de Kadernota Rechtmatigheid niet in het accountantsoordeel te worden meegewogen.

4.6 Europese aanbestedingsrichtlijnen

Bij onze controle van de naleving van de Europese aanbestedingswetgeving hebben wij vastgesteld dat van een tweetal posten de leveringen c.q. diensten niet Europees zijn aanbesteed, waar dit op basis van de opdrachtwaarde wel had gemoeten.

In 2019 zijn bij meerdere leveranciers diensten voor onderhoud voertuigen afgenomen. Dit bedrag is als onzeker aangemerkt aangezien het hier gaat om onderhoud bestaande voertuigen. Onderhoud is verricht bij de leverancier waar ook de voertuigen zijn aangeschaft. Onderhoud had eventueel ook bij andere leveranciers kunnen plaatsvinden. De totale onzekerheid die hier mee verband houdt bedraagt € 521.808.

Vorig jaar was ook de leverancier inzake ademluchtapparatuur als onzekerheid aangemerkt. In 2019 niet meer van toepassing. Er is een aanbestedingsprocedure doorlopen, waarvan de financiële gevolgen (o.a. een duurzame waardevermindering huidige activa) zijn verwerkt in de activastaat voor zover dit de jaarrekening 2019 raakt.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat in 2019 de schoonmaak van panden, waarbij de VNOG de aanbestedende dienst is, bij vijf verschillende leveranciers is belegd in afwachting van het Demarcatieproject.

Rekening houdende met de doorlooptijd van het Demarcatieproject had het controleteam verwacht dat er in 2019 dan ook een aankondiging zou zijn geweest. Die is er echter niet geweest. Het project is gestopt in verband met andere prioriteit stellingen binnen de VNOG. Gezien de roerige financieel-bestuurlijke tijden begrijpelijk, maar geen juridisch houdbare reden om niet aan te besteden. Contracten zijn onterecht en onrechtmatig verlengd voor een jaar, soms expliciet en in andere gevallen stilzwijgend.

Bovenstaande bevindingen leiden tot een rechtmatigheidsfout van in totaal € 124.348 .

4 Controlebevindingen

4.7 SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2019. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door organisatie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit accountantsverslag zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

4.8 Gevolgen COVID-19

In de jaarstukken is zowel in de jaarrekening (bij de gebeurtenissen na balansdatum) als in de programmaverantwoording (in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing) een inschatting opgenomen van het effect van de corona-uitbraak op de bedrijfsvoering. Hiermee wordt invulling gegeven aan hetgeen op 30 maart jl. door de Commissie BBV hierover is gepubliceerd. Wij zijn het eens met de beschreven inschatting en de opgenomen teksten.

Bevindingen interne beheersing

5. Bevindingen interne beheersing

5.1 Algemeen

Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2019 hebben wij op 21 januari jl. een management letter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw organisatie. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiële fout in uw jaarrekening.

Wij hebben in onze rapportage diverse aanbevelingen benoemd ter verbetering van de bestaande administratieve organisatie. Wij zien dat uw organisatie inmiddels actief aan de slag is gegaan met het opvolgen van een aantal van deze bevindingen. Hierin worden bewuste keuzes gemaakt. Dat het dagelijks bestuur dit onderkent blijkt ook uit de in september 2019 gehouden Bestuurlijke Tweedaagse en de daarin voorgestelde projectmatige aanpak van verbeterslag voor de interne beheersing in brede zin. Om alle financiële uitdagingen voor uw organisatie in de komende tijd in goede banen te leiden worden hoge eisen aan het planning- en controlinstrumentarium, alsmede het interne beheersingssysteem gesteld. De aanwezigheid van een adequaat intern (financieel) beheersingssysteem is daarbij juist een essentiële randvoorwaarde om te kunnen bijsturen en de betrouwbaarheid van financiële informatie en verslaglegging is van groot belang om dit tijdig en goed te kunnen doen.

Bij onze interimcontrole hebben wij geconstateerd dat belangrijke interne controles in diverse gevallen niet aanwezig zijn (controle premiepercentages, prestatielevering inkopen, aanbestedingen en detacheringen) en in een aantal gevallen niet zichtbaar zijn (memoriaalboekingen, vaststellen prestatielevering en verwerking personele mutaties).

Wij hebben het dagelijks bestuur geadviseerd de ontbrekende interne beheersingsmaatregelen te implementeren en de zichtbaarheid van de aanwezige interne beheersingsmaatregelen te vergroten om het dagelijks bestuur in staat te stellen bestaan en werking van de beheersings-maatregelen te monitoren. Dit stelt VNOG in staat verder “in control” komen.

5.2 Automatisering

IT wordt een steeds belangrijker onderdeel van de bedrijfsvoering en daarmee ook van de jaarrekeningcontrole. Uit onze IT audit komt naar voren dat ook op het gebied van automatisering nog verbeteringen mogelijk en noodzakelijk zijn. Wij adviseren het dagelijks bestuur hieraan prioriteit te geven. Enerzijds in verband met de risico's die er mee samenhangen. Anderzijds om de IT omgeving de bedrijfsvoering zo goed mogelijk te laten faciliteren.

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen.

Overige onderwerpen

6. Overige onderwerpen

6.1 Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het dagelijks bestuur is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. U bent als algemeen bestuur verantwoordelijk voor het toezicht op het dagelijks bestuur in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van NV COS 240/250, de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersings-maatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

6.2 Bevestiging onafhankelijke positie

Wij zijn onafhankelijk van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland. Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen.

Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- roulatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

6.3 Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen.

6. Overige onderwerpen

Deze maatregelen omvatten onder meer:

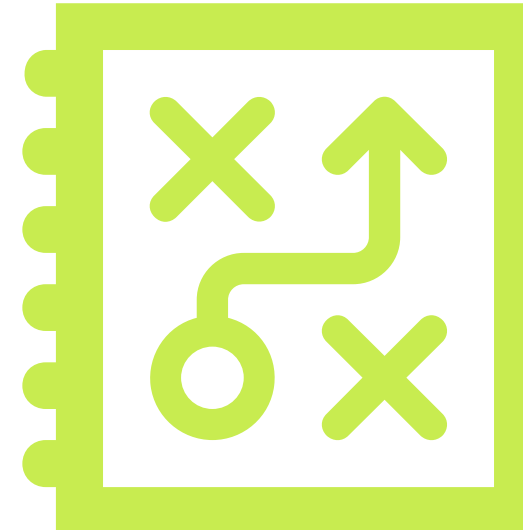
- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten;
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- In- en extern kwaliteitsonderzoek;
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten;
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.

6.4 Bevestiging van het management

Wij hebben het dagelijks bestuur ter confirmatie een schriftelijke bevestiging gevraagd en ontvangen aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

6.5 Meningsverschillen

Er zijn geen meningsverschillen met het dagelijks bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controle-opdracht door het dagelijks bestuur en de medewerkers van uw organisatie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

A black and white close-up photograph of a pine cone, showing the intricate texture of the scales and the fine needles radiating from the base. The pine cone is positioned on the left side of the frame, with the needles extending towards the right.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2019 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeenschappelijke regeling samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2020 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A2	Brede DoelUitkering Rampenbestrijding (BDUR)			

Uit de tabel blijkt dat wij bij onze controle geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. In lijn met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2019 d.d. 10 januari 2020 zijn derhalve de laatste drie kolommen leeg gelaten.

Met ingang van boekjaar 2018 dient in het verslag van bevindingen te worden aangegeven bij de tabel van fouten en onzekerheden welke strekking de controleverklaring de door de accountant afgegeven controleverklaring heeft. Zowel op rechtmatigheid als getrouwheid:

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring getrouwheid:	GOEDKEUREND

Bijlage B: Fouten evaluatie

Ongecorrigeerde verschillen

Tijdens onze controle hebben wij de volgende ongecorrigeerde controleverschillen geconstateerd, die zowel individueel als in totaliteit niet van materieel belang worden geacht in relatie tot de financiële overzichten als geheel.

Post/stroom	Fout Getrouwheid	Onzekerheid Getrouwheid	Fout Rechtmatigheid	Onzekerheid Rechtmatigheid
Niet naleven regels Europese aanbesteding	EUR	EUR	EUR 124.348	EUR 521.808
.....	EUR	EUR	EUR	EUR
Totaal	EUR	EUR	EUR 124.348	EUR 521.808

Wij hebben van het dagelijks bestuur een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin men het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en derhalve niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het dagelijks bestuur heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde fouten.

Onze controlestandaarden eisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om het algemeen bestuur in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. Er zijn geen onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat het algemeen bestuur deze nader dient te beoordelen.